

Photo by Renaud Egreteau

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့် မှန်းခြေငွေစာရင်းကို
 စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်
 စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်းစနစ်
 ဆွေးနွေးတင်ပြမှု တတမ်း
 ရီန ဒက်ရှ်ပန်ဒီ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို
စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်းစနစ်

ဆွေးနွေးတင်ပြမှုစာတမ်း

ရီန ဒက်ရှ်ပန်ဒီ

ကျေးဇူးစကား

စာရေးသူအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်၊ အရအသုံးငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်နှင့် တာဝန်ခံယူမှု ဖြစ်စဉ် အသီးသီးကို စိတ်အားထက်သန်စွာ၊ စိတ်ရှည်သည်းခံစွာ ရှင်းလင်းပြောပြပေးခဲ့ကြပြီး ဤအစီရင်ခံစာကို ဖြစ်မြောက်စေခဲ့ကြသူ အသီးသီးကို ကျေးဇူးတင်ရပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်၌ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနနှင့် အရအသုံးငွေစာရင်းရေး ဆွဲရေးဦးစီးဌာနတို့မှ အရာထမ်းများနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ အရာထမ်းများသည် အလွန်ပင် ဗဟုသုတအရင်းအမြစ် ကြွယ်ဝကြသူများဖြစ်ကြပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အရာထမ်းများသည်လည်း ဌာနတွင်းယန္တရားများ အကြောင်း ရှင်းလင်းရာ၌ စိတ်စေတနာပြည့်ဝစွာဖြင့် အထောက်အကူပေးခဲ့ကြပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၌ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့ရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနနှင့် အရအသုံးငွေစာရင်းဦးစီးဌာနများမှ အကြီးတန်းအရာရှိများသည်လည်း တန်ဖိုးရှိသော အတွေးအမြင်များ ပြောဆိုပေးခဲ့ကြပါသည်။ ဤစာရေးသူအနေဖြင့် အရအသုံး ငွေစာရင်း ပြန်လည်သုံးသပ်မှုဖြစ်စဉ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်ချက်များကို အချိန်ပေးဆွေးနွေးပေးခဲ့သော ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်များကိုလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံစုံအဖွဲ့အစည်းများမှ များစွာသောအဖွဲ့သူ/သားများကလည်း လွန်စွာတန်ဖိုးရှိသော အတွေးအမြင်များဖြင့် ပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြပါသည်။ ယခုစာတမ်း၏ အစောပိုင်းမူကြမ်းများအပေါ် နက်နဲသောမှတ်ချက်များ ပြုပေးခဲ့သော ဘင်ဘိုနီအင်ကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ရရှိခဲ့ရပါသည်။ ထို့အတူ ဝိုင်းလ်ဒ်ဗ်ဆင်-ဂျွန်းစ်၊ မက်သယူးအာနီး၊ အိအီဖြူနှင့် ထင်ကျော်အေးတို့၏ ပြန်လည် သုံးသပ်ပေးမှုများကလည်း အစီရင်ခံစာအပေါ် အကျိုးကျေးဇူးများပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဤစာအုပ်အပေါ် ဂရုတစိုက် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး အမှားပြင်ဆင်ပေးသော မိတ္တူတည်းဖြတ်သူအားလည်း ကျေးဇူးများစွာတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

စာရေးသူအကြောင်း

ရီနု ချာဘရာ ဒက်ရှိပန်ဒီသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုနယ်ပယ်နှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောကဏ္ဍများတွင် ၂၅ နှစ်ကျော် အတွေ့အကြုံရှိသူ တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က သူမသည် အိန္ဒိယအစိုးရနှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် နိုင်ငံတကာ ငွေကြေး ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများတွင် မန်နေဂျာနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သူတစ်ဦးအဖြစ် ထမ်းဆောင် ခဲ့ပါသည်။ သူမသည် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၌ အကြံပေးလုပ်ငန်းများ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကော်ထည်ဖော်ခြင်း နှင့် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းစသည်တို့နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရှေ့ဆောင်လုပ်ငန်းများ ဦးဆောင်မှုများတွင် အတွေ့အကြုံရှိသူ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းဦးစကား

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်ကာ ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးတက်ရန်နှင့် နိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို အားကောင်းခိုင်မာစေရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများစွာ လုပ်ဆောင်နေခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်မှုများစွာတွင် ဤပြောင်းလဲမှုများက အဖွဲ့အစည်းအသစ်များ (ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်အတွင်း ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီကဲ့သို့သော) ဖွဲ့စည်း ထူထောင်မှု၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် အလေ့အထသစ်များ (ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများကို မိမိတို့ အရအသုံးငွေစာရင်းများ ပြင်ဆင် ရေးဆွဲနိုင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အာမခံပေးခြင်း၊ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်ထုတ်ဝေခြင်းနှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝက်ဘ်ပေါ်တယ်မှ ပြည်ထောင်စု အရအသုံးငွေစာရင်းဥပဒေကို ဖြန့်ဝေခြင်းတို့ကဲ့သို့သော) စသည်တို့ကို ထွက်ပေါ်လာစေပါသည်။ ဘတ်ဂျက်သိမြင်နားလည်မှု တိုးတက်စေရန် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စဦးလုပ်ဆောင်မှုများနှင့် တိုးတက်လာသည့် မီဒီယာ အစီရင်ခံခြင်းများကလည်း ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်ခိုင်မာစေရာ၌ အရေးပါသော မှတ်တိုင်များဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ တိုးတက်မှုများရှိနေသည့်တိုင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို များစွာ ထိခိုက်နှောင့်နှေးစေသော စိန်ခေါ်ချက် များ ကြီးမားစွာ ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်မှာ အထက်မှအောက်သို့ ရေးဆွဲစေသည့် အလေ့အထဖြင့် ဆက်လက်ရေးဆွဲနေပြီး ခေတ်မမှီတော့သော အလေ့အထများဖြင့် လမ်းညွှန်မှုပြုနေကြဆဲဖြစ်ကာ တာဝန်ခံယူမှုကို သေချာစေသည့် စွမ်းဆောင်ရည်တန်ဖိုး အကဲဖြတ်မှုများမှာလည်း အားနည်းနေသည့်အပြင် သိသာလှသည်မှာ ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်များကို မူဝါဒ ဦးစားပေးခြင်းဖြင့် ချိတ်ဆက်မှုအတွက် လုံလောက်သောမူဘောင်တစ်ခု မရှိနေခြင်းက ထိရောက်သည့် အရင်းအမြစ်လျာထားမှုနှင့် နိုင်ငံသားတို့၏ လိုအပ်ချက်အပေါ် စစ်စစ်မှန်မှန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်းတို့အပေါ် နှောင့်နှေးစေပါသည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်များကို ဝံ့ပိုးပေးရန်လိုအပ်မှုကို အသိမှတ်ပြုသဖြင့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘတ်ဂျက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်းများ လက်ရှိလုပ်ဆောင်နေပုံကို ဤဆွေးနွေးချက် စာတမ်းဖြင့် တင်ပြလိုက်ရပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မျှော်လင့်သည်မှာ ဤအစီရင်ခံစာပါ အတွေးအမြင်များသည် အစိုးရကို သတင်းအချက် အလက်ပေးနိုင်ရန်၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု တိုးတက်စေရေးရည်ရွယ်လျက် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေသော ပြည်သူ့အနေအထားများနှင့် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် အထက်ပါ သတင်းပေးပို့မှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် အမျိုးသားမူဝါဒများဖြင့် လိုက်လျောညီထွေအောင် ဘတ်ဂျက်အားချိန်ညှိရာ၌ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် အရေးတကြီးလိုအပ်နေပြီး အလားတူပင် တည်ဆဲမူဝါဒများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများက ဘတ်ဂျက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်းအပေါ် အထောက်အကူ ဖြစ်၊ မဖြစ် စသည်တို့၏ အကျိုးထိရောက်မှုကိုလည်း သုံးသပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဘတ်ဂျက်ကို သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမြင်သာထင်သာရှိမှုတို့အတွက် ဆီလျော်သည့် အမျိုးမျိုးနှင့် ရှုပ်ထွေးသော အချက်အလက်များကို ထောက်ရှုပြီး ၎င်းဘာသာရပ်ခေါင်းစဉ်များကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ရှိပြီးအထောက်အထားများကို ပြန်လည်သုံးသပ် ခြင်း၊ အဓိကျကသော အစိုးရအရာထမ်းများဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ တစ်ဝက်-တည်ဆောက် အင်တာဗျူးများမေးမြန်းခြင်း၊ ဒေတာ သုံးဖက်ရှုထောင့်မှ သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အလှူရှင်မိတ်ဖက်များဖြင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းများအပါအဝင် အရည်အသွေး (ကောင်း၊ မကောင်း၊ လျော်၊ မလျော်စသည်) ချဉ်းကပ်မှုပေါင်းမျိုးစုံဖြင့် ချဉ်းကပ်လေ့လာထားပါသည်။

ဤဆွေးနွေးချက်စာတမ်းကို ရီနဒက်ရိုပန်ဒီက ရေးသားပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံခြားရေးဌာနက ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ထားပါ သည်။ ဤဆွေးနွေးချက်စာတမ်းပါ အမြင်များမှာ စာရေးသူ၏ အမြင်သက်သက်သာဖြစ်ပြီး ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သူ သို့မဟုတ် အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ အမြင်တစ်စုံတစ်ရာကို ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိပါ။

ဒေါက်တာ ကင်မ် အင်ဘီ နှင့်
ဌာနေကိုယ်စားလှယ်
အာရှဖောင်ဒေးရှင်း

မာတိကာ

အတိုကောက်အသုံးအနှုံးများ	i
အနှစ်ချုပ်တင်ပြချက်	ii
ရည်ရွယ်ချက်	iv
လေ့လာသည့် နည်းလမ်းစနစ်	iv
ဘတ်ဂျက်၊ ဘတ်ဂျက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်း မိတ်ဆက်	1
မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်မှု ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ	3
မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ်	5
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်	5
စီမံကိန်း စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း	8
စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ် လျော်ညီမှု လျော့နည်းလာသလော။	9
မြန်မာနိုင်ငံ ရ/သုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ်	9
ဥပဒေနှင့်ညီသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်	10
ဘတ်ဂျက်စနစ်	10
ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရ/သုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ	13
မြို့နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရ/သုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ	16
ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း	17
ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ဦးစီးဌာနက ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း	20
အမြင့်ဆုံးအဆင့် စာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းက ကြီးကြပ်ခြင်း	22
အဓိကတွေ့ရှိချက်များ	25
ဘက်စုံဖြစ်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု	26
ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု	29
နိဂုံး	34
ထောက်ခံတင်ပြချက်များ	36
နောက်ဆက်တွဲ ၁	41
နောက်ဆက်တွဲ ၂	42
နောက်ဆက်တွဲ ၂	43
စာစုစာရင်း	45

အတိုကောက်အသုံးအနှုံးများ

စိဘိအို	ရပ်ရွာအခြေပြအဖွဲ့အစည်း
စိအက်စ်အို	အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း
ဒီအေအို	စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့
ဒီအာရ်ဒီ	ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန
အီးအမ်အာရ်အီးအက်မ်	လင်းပွင့်မြန်မာ သုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း
ဂျီအေဒီ	အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန
ဂျီဒီပီ	စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တန်ဖိုး
အိုင်အိုင်အေ	ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်များအဖွဲ့
အိုင်အင်ဂျီအို	နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
အိုင်အမ်အက်မ်	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့
ဂျေပီအေစီ	ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီ
အမ်အေစီ	မြန်မာနိုင်ငံ ငွေစာရင်းကောင်စီ
အမ်ဒီဂျစ်	ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များ
အမ်အီးဘီ	မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်
အမ်အိုအိုင်	သတင်းနှင့် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန
အမ်အိုပီအက်မ်	စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
အမ်ပီ	လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်
အမ်တီအီးအက်မ်	ကာလလတ် အသုံးစရိတ်မူဘောင်
အမ်တီအက်မ်အက်မ်	ကာလလတ် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်
အင်ဂျီအို	အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
အင်ပီစီ	အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်
အိုအေဂျီ	စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး
အိုအီးစီဒီ	စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဖွဲ့အစည်း
ပီအေစီ	ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီ
ပီအေပီအာရ်ဒီ	စီမံချက်စိစစ်ရေး နှင့် တိုးတက်မှုအစီရင်ခံရေးဦးစီးဌာန
ပီအီးအက်မ်အေ	ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး တာဝန်ခံယူမှု
ပီအက်မ်အိုင်စီ	စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ
ပီအက်မ်အမ်	ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု
အက်စ်အီးအီး	နိုင်ငံ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်း
အက်စ်အိုအီး	နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း
တီပီအက်မ်အိုင်စီ	မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်း ဆွေးနွေးတင်ပြမှုစာတမ်း

အနှစ်ချုပ်တင်ပြချက်

ပြီးခဲ့သည့် ၅ နှစ်တာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် အစိုးရ၏ ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ကူးပြောင်းမှုနှင့် အစိုးရက လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်သည့် စီးပွားရေးအသွင်မှ ဈေးကွက်အခြေပြုစနစ်သို့ ကူးပြောင်းမှုကို မြင်တွေ့ခဲ့ကြပြီးဖြစ်ပါသည်။ ပိုမိုကြီးမားသည့် ဗဟိုဦးစီးစနစ် လျှော့ချရေးသို့ ကူးပြောင်းနေမှုကိုလည်း စတင်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို အားကောင်းခိုင်မာလာစေရန်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်လာစေရန် အဖွဲ့အစည်းအသစ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် အလေ့အထအသစ်များ ထူထောင်ခြင်းအားဖြင့် ထင်ရှားသိသာသည့်ခြေလှမ်းများကို အစပြုခဲ့ပြီးလည်းဖြစ်ပါသည်။ လွှတ်တော်၏ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဗဟိုဘဏ်ကို ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း၊ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနကို ထူထောင်ခြင်း စသည်တို့သည် အစိုးရ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရန် နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားကြောင်း သိသာစေပါသည်။ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်နှင့် ပြည်ထောင်စု ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဝဘ်ပေါ်တယ်လ်ညွှတ် တင်ပြထားခြင်းဖြင့် အစိုးရ၏ အရအသုံးဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်စေလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒကို ထင်ဟပ်ပြသထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို ပြည်ထောင်စု သို့မဟုတ် အမျိုးသား ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းမှ ခွဲခြားထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအား ၎င်းတို့၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန် ပိုမိုကြီးမားသည့် ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များကို ပေးအပ်ထားပြီးလည်းဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများကို ရန်ပုံငွေလျာထားရန် ယနေ့အချိန်ထိ ပြည်ထောင်စုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုများ (မျှဝေ အခွန်များနှင့် ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းပမာဏပေါင်း) အပေါ် ဆက်လက်မှီခိုနေရသည့်တိုင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဥပဒေပြုရေးကော်မတီအဖွဲ့နှင့် အခ ၁၉ မျိုးကို ကောက်ယူခွင့်ရှိပါသည်။ ထောက်ပံ့ငွေအစုအပေါင်းနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းလျာထားမှုများသည် နှစ်လတ် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်ကို အခြေခံထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမူဘောင်က ညွှန်းကိန်း ၆ ခုပါ ရိုးရှင်းသည့် ပုံသေနည်းတစ်ခုကို အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်များအပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အကျယ်အဝန်းမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ အသုံးစရိတ်အများအပြားအား ပြည်ထောင်စုရှိ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ဆက်လက်ထားရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့် အကန့်အသတ်များ ကျန်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဘတ်ဂျက်သည် အစိုးရ၏ အဓိကမူဝါဒအထောက်အထားအဖြစ် တိုင်းပြည်စီးပွားရေး၏ လည်ပတ်လုပ်ဆောင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒ၏ မူလနည်းကိရိယာဖြစ်ပါသည်။ ဘတ်ဂျက်တွင် အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်း၏ နှစ်စဉ်နှင့် နှစ်များစွာအတွက် ရည်ရွယ်ချက်များကို ဦးစားပေးပုံ၊ ရင်းမြစ်လျာထားပုံကို ဖော်ပြပြီး လိုလားအပ်သည့် ထွက်ပေါ်ရလဒ်များကို အောင်မြင်စေရန် ရင်းမြစ်များ ခွဲဝေလျာထားပုံလည်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပုံမှာ အထက်မှမောင်းနှင်သည့် ပုံစံဖြစ်ပြီး၊ ယခင်ကာလ အလေ့အထများကသာ လမ်းညွှန်မှုပေးဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ငွေလုံးငွေရင်း ရသုံးခန့်မှန်းခြေကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် တာဝန်ရှိပြီး ၎င်း၏ ဌာနများမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်အတွက် တာဝန်ရှိကာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက သာမန် နှင့် ဘဏ္ဍာရေး အရအသုံးခန့်မှန်းခြေများကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်နှင့် အဆုံးသတ် ရသုံးခန့်မှန်းခြေများ စုစည်းခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းဖြစ်စဉ် စသည်လုပ်ငန်းများအတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ ၎င်းဖြစ်စဉ်သည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ စက်တင်ဘာလ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြန့်ဝေစာ ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် စတင်ပါသည်။ (၂၀၀၇-၂၀၀၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် နှောင့်နှေးမှုတစ်ခုရှိခဲ့ပြီး ဘတ်ဂျက်ဖြန့်ဝေစာကို ၂၀၀၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ နှောင်းပိုင်းတွင်သာ ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ပါသည်။)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်သည် အရင်းအမြစ်များ ထိရောက်စွာအသုံးပြုခြင်းအတွက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် တာဝန်ယူမှုထက် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေက မျှော်မှန်းသည်ထက် ကျော်လွန်သုံးစွဲမှုကို ရှောင်ရှားခြင်းနှင့် ထိန်းချုပ်ထားသည့် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုများ အပေါ်တွင် အလေးထားသည့် ထိန်းချုပ်မှုကို အချက်အချာအဖြစ် စူးစိုက်လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ထပ်ပြန်တလဲလဲ အသုံးစရိတ်များအကြား ထပ်မံခွဲခြားခြင်းနှင့် မလုပ်လောက်သော ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစား ခွဲခြားမှုစနစ်ကို အသုံးပြုမှုတို့ကြောင့် တစ်ဖက်တွင် စီမံကိန်းများကို ဘတ်ဂျက်ဖြင့်ချိတ်ဆက်မှု မရှိစေတော့ဘဲ အခြားတစ်ဖက်တွင် မျှော်လင့်ထားသည့် ထွက်ပေါ်ရလဒ်များနှင့် အောင်မြင်မှု၊ ရှုံးနိမ့်မှု စသည်တို့အပေါ် ဆန်းစစ်ချက်များအား ကောင်းမွန်စွာ ရှင်းလင်းတင်ပြနိုင်ခြင်းကို လျော့နည်းစေပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အကန့်အသတ်ရှိသော အကြံပြုချက်များကိုသာ လက်ခံရရှိပါသည်။ ရှိခဲ့လျှင်ပင် အကဲဖြတ်

အစီရင်ခံစာများကို ရသုံးခန့်မှန်းခြေများအား ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း သို့မဟုတ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားသည့် အထောက်အထား မရှိပေ။ အစိုးရသည် ဌာနများကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနကိုယ်တိုင် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ နှင့် ဌာနတွင်း စံနှုန်းများပေါ်ထက် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး အစီရင်ခံစာကိုသာ အားထားပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အကန့်အသတ်ခံ စည်းမျဉ်းနာခံမှု စာရင်းစစ်ချက်များနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာများက အမိန့်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတို့နှင့် အညီအညွတ် ဖြစ်မှုကိုသာ အနည်းဆုံးလိုအပ်ချက်များပါရှိသည့် အကြံပြုထင်မြင်ချက်အချို့နှင့်အတူ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးထံသို့ ပေးပို့ရပါ သည်။ စာရင်းစစ်ခြင်း၏ အဓိကစွဲစိုက်မှုမှာလည်း စနစ်နှင့် ဖြစ်စဉ်များထက် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုများကိုသာ စစ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ဌာနတစ်ခုကို မကြာမီက ဖွဲ့စည်းလိုက် ပြီး ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များကိုလည်း သင်တန်းအချို့ အကျဉ်းအားဖြင့် ပို့ချထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်း၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ငွေလွှဲပြောင်းမှုများကို မလွှဲပြောင်းမီနှင့် လွှဲပြောင်းပြီးအချက်အလက်များကို စစ်ဆေးခြင်း၊ အသုံးစရိတ်များကို ဆိုင်ရာငွေစာရင်းခေါင်းစဉ်အောက်၌ မှန်မှန်ကန်ကန် ရေးသွင်း ခြင်းကို သေချာစေခြင်း၊ ငွေလွှဲပြောင်းမှုအားလုံး မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိကို စစ်ဆေးခြင်းတို့ကိုသာ ဆက်လက် လုပ်ဆောင် နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်လက်စွဲတစ်ခုကို မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် ရေးသားနေဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်းလက်စွဲကို အစိုးရက လက်ခံခြင်း မရှိသေးချေ။ ငွေကြေးသုံးစွဲသော အစိုးရအေဂျင်စီများ (ဌာနများ) အပေါ် မကြာသေးမီကမှ စတင်ပြီး စာရင်းစစ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝန်ကြီးဌာနများရှိ အကြီးတန်း စီမံခန့်ခွဲသူများအား ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲထားကြောင်း၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို ကောင်းစွာ လေ့လာအကောင်အထည်ဖော်နေကြောင်းနှင့် ထို့ကြောင့် အစိုးရ၏ ငွေကြေးများမှာ အကျိုးရှိစွာ၊ ထိရောက်စွာ အသုံးချနေကြောင်းကို သေချာလုံလောက်စေသည့် အချက်အလက် မပေးနိုင်ကြသေးချေ။

လွှတ်တော်တွင် ဘတ်ဂျက်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ခွင့်ပြုပေးခြင်းနှင့် အစိုးရကို တာဝန်ခံစေခြင်း စသည့် အခြေခံကျသော တာဝန်တစ်ရပ် ရှိပါသည်။ ဥပဒေပြုအမတ်များနှင့် ၎င်းတို့၏မဲဆန္ဒရှင်များသည် နိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း (ဘတ်ဂျက်) မူဝါဒကို ဆွေးနွေးရာ၌ အချက်အလက်ပြည့်စုံစွာ အသိပေးခံရသင့်ပြီး ထိုသို့ဖြစ်ရန်မှာ ဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများနှင့် အချက်အလက်များကို ၎င်းတို့မှ လက်လှမ်းမီရရှိစေရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ ခြုံငုံကြည့်လျှင် လွှတ်တော်မှာ ဤအခန်းကဏ္ဍ (တာဝန်) ကို ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိပြီး အစိုးရကလည်း လိုအပ်သောအထောက်အထားများနှင့် အစီရင်ခံစာများကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ အချို့ အမတ်များက ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများနှင့် လွှဲပြောင်းမှုမာဏများကို မိမိတို့၏ မဲဆန္ဒရှင်များအား အသိပေးရန် လူမှုမီဒီယာများကို အသုံးပြုကြသည်။ အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီက ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို တက်ကြွစွာ ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဖြတ်တောက်ရမည့် အချက်အလက်များကိုလည်း အကြံပြုထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအား တာဝန်ခံစေသည့် တစ်ခုတည်းသော တရားဝင်ယန္တရားမှာ လွှတ်တော်၌ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာကို ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က ပြည့်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီနှင့် လွှတ်တော်ကသာ ထိုအစီရင်ခံစာများကို စိတ်ပါဝင်စားစွာဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာကို လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရန်ရှိနေပြီး ဥပဒေပြုအမတ်အများစုက ဘတ်ဂျက်ဆွေးနွေးမှု ဖြစ်စဉ်နှင့် မရင်းနှီးသေးသည့် အခြေအနေတွင် ဤအစီရင်ခံစာကို မည်သို့မည်ပုံ စိတ်ပါဝင်စားစွာ ဆွေးနွေးကြမည်နည်းဆိုသည်ကိုသာ စောင့်ကြည့်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်မလုံလောက်မှုက ပြည့်သူ့ကိုယ်စား အစိုးရ၏အရင်းအမြစ်များသုံးစွဲနေပုံအပေါ် အများပြည်သူဆွေးနွေးရာတွင် အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။ အစိုးရ၏ လူမှုစီးပွား ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မူဘောင်နှင့် ထိရောက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး နေပြည်တော်သဘောတူညီချက်များတွင် အားလုံးအကျိုးဝင်မှုဝါဒ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှုတစ်ဆင့် နိုင်ငံသားများ ပူးပေါင်းပါဝင် နိုင်ရေး၊ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များ၌ အကျိုးဝင်ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် တာဝန်ခံယူမှုကို တိုးမြှင့်စေမည့် အဆင့်များ စသည်တို့ ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုဖော်ပြချက်များက နိုင်ငံသားများသည် ကောင်းစွာအသိပေးခံရပြီး ကောင်းစွာနားလည်သည်ဟု ဆိုလိုချင်သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ပြည်သူအများစုမှာ မသိရှိကြသေးဘဲ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်¹ ၌ ပြည်သူပါဝင်နိုင်မှုအတွက် နည်းလမ်းအနည်းငယ်သာ ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေသည် ဗဟိုအစိုးရ၏ ရငွေ၊ အသုံးစရိတ်နှင့် ငွေကြေးလျာထားခြင်းများကို အကန့်အသတ်ဖြင့် ဖော်ပြ ထားပြီး အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုများကို ထင်ရှားသိသာသည့် အစီရင်ခံစာများ မပါရှိခြင်းကြောင့် ဘက်ဂျက်၏ ဘက်စုံပြည့်ဝမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို လျော့နည်းထိခိုက်စေပါသည်။ နိုင်ငံသားများအတွက်ဘတ်ဂျက် (၂၀၁၆-၁၇) သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ဘတ်ဂျက်သည် နိုင်ငံသားတို့ထံ အခြေခံသတင်းအချက်အလက်တစ်ချို့ ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် ကြိုဆိုထိုက်သော အားထုတ်မှုဖြစ်ပြီး ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ အသိပညာများ ပိုမိုတိုးတက်သိမြင်လာစေမည့် ပထမအဆင့်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို လက်လှမ်းမီ ရယူနိုင်မှုသည် အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်ကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ခြင်းတို့၌ ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း ကို အောင်မြင်စေသည့် အဓိကကျသော အဆုံးအဖြတ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ခု ဇူလိုင်လက စတင်တာဝန်ယူခဲ့သော အစိုးရသည် ပိုမိုခိုင်မာပြီး ပိုမိုပွင့်လင်းမြင်သာသော ပြည့်သူ့ဘဏ္ဍာ စီမံခန့်ခွဲမှုတစ်ဆင့် ဘဏ္ဍာရေးအလေးဂရုပြုမှုကို တိုးတက်စေရန် ကတိခံဝန် ထားကြောင်း ၎င်း၏စီးပွားရေးမူဝါဒ ၂ ချက်၌ ထင်ဟပ်ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီက အစိုးရသည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း

¹ အချိုးသား ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၌ ပြည်သူပါဝင်ချိတ်ဆက်စေခြင်း၊ အစိုးရဘက်မှမဟုတ်သည့် ရှုမြင်မှု၊ ဆူဇန်တာနာ၊ အိုင်အက်စ်အက်စအင် ၁၆၀၈-၇၁၄၃၊ အိုအီးစီဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းဂျာနယ် အတွဲ- နံပါတ် ၂၀၁၅ အို အီးစီ ၂၀၀၇

ဥပဒေအပြင် ဘတ်ဂျက်မရေးဆွဲမီ တင်ပြချက်၊ အစိုးရအဖွဲ့မှတင်ပြသည့် အဆိုပြုလွှာ၊ နှစ်အတွင်း အစီရင်ခံစာနှင့် နှစ်ပါတ်လည် အစီရင်ခံစာတို့ကို ထုတ်ဝေပြီး ပြည်သူ့လက်လှမ်းမီသည့် နေရာများ၌ ရရှိစေခြင်းအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးအချက်အလက် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုကို အားကောင်းစေမည့် ထင်ရှားသောခြေလှမ်းတစ်ရပ် လှမ်းနိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များအပြင် ဘတ်ဂျက် ဆန်းစစ် အကဲဖြတ်မှုနှင့် ဖြန့်ဝေမှုတို့အား အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ချိတ်ဆက်လျက် ပြည်ထောင်စု၏ ဘတ်ဂျက်မူဝါဒနှင့် လွှတ်တော် ၏ နောက်ဆက်တွဲဆွေးနွေးချက်များကို ရုပ်မြင်သံကြားရိုက်ကူးစေပြီး မီဒီယာများသို့ ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်းဖြင့် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်တွင် ပြည်သူ့လူထုပါဝင်ခြင်းအား တိုးတက်စေမည့် အလားအလာများအဖြစ် တွဲဖက်လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

ရှေ့ဆက်လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် အစိုးရအနေဖြင့် ထုတ်ဝေပြီးသော ဘတ်ဂျက်မရေးဆွဲမီ ဖော်ပြချက်၊ အစိုးရအဖွဲ့မှတင်ပြသည့် အဆိုပြုလွှာ၊ နှစ်ဝက်သုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာနှင့် နှစ်ပါတ်လည်အစီရင်ခံစာတို့ကို နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများဖြင့် အချိန်ကာလအညီအညွတ်ဖြစ်စေလျက် အချက်အလက်များကို သီးခြားစီခွဲခြားပြီး အွန်လိုင်း၌ ထုတ်ဝေလျှင် အလွန်အသုံးဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်က အားလုံးသော ပါဝင်ပတ်သက်သူများကို ပိုမိုပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေပြီး အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ချက်များကို ခွင့်ပြုပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်အား ပံ့ပိုးကူညီရန် လိုအပ်နေမှုကို သိရှိထားပြီး ဤဆွေးနွေးတင်ပြချက်စာတမ်းမှ ရှိပြီးသား အလေ့အထကောင်းများနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသော စနစ်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖန်တီးရာ၌ မူဝါဒချမှတ်သူများ အသုံးပြုနိုင်သည့် စနစ်ကျသည့် ပုံရိပ်တစ်ခုကို ထုတ်ဖော်ပေးလျက် နိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအား စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ လက်ရှိအချိန်၌ ဆောင်ရွက်ပုံ အခြေခံအချက်အလက်များကို ဖော်ပြပေးထားပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသည့်ဖြစ်စဉ် အသေးစိတ်များကို အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်၌ ဖော်ပြပေးထားပြီး ပြည်သူ့ရပ်ဝန်းများတွင် ရရှိနိုင်သော မကြာသေးမီက ထုတ်ဝေထားမှုများကို မှတ်တမ်းပြုထားပါသည်။

ဤလေ့လာမှုက အောက်ဖော်ပြပါအချက်များအား ရှင်းလင်းဖော်ပြနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းထားပါသည်။

- ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအပေါ် ကြီးကြပ်မှုနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းကို အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် ရှိရင်းစွဲမူဝါဒများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စနစ်များ
- ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး စသည့် အဓိကကျသည့် အဖွဲ့အစည်းနှစ်ရပ် ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အေဂျင်စီများထံမှ တာဝန်ခံယူမှုကို အလေးအနက်တောင်းဆိုခြင်း၊ စည်းမျဉ်း လိုက်နာမှုများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် တွေ့ရှိချက်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန်အတွက် ၎င်းအဖွဲ့အစည်း ၂ ရပ်၏ အမှီအခို ကင်းမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်၊ ဤကြီးကြပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများအကြား ဆက်ဆံရေးနှင့် ၎င်းတို့ ကျေပွန်စွာ ထမ်းရွက်ရမည့် ကြီးကြပ်မှုလုပ်ငန်းများကို ထမ်းဆောင်ရန် အားပေးသည့် အခြင်းအရာများနှင့် အားပျက်အားလျော့စေသည့် အခြား အရာများ
- မူဝါဒရည်မှန်းချက်များအောင်မြင်ရန် အစိုးရက အရင်းအမြစ်များ တိုးမြှင့်ပုံနည်းလမ်းများနှင့် သုံ့စွဲပုံများကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ စာရင်းစစ်၏ အခန်းကဏ္ဍ
- တာဝန်ခံယူမှုအား တောင်းဆိုရန် သို့မဟုတ် မူဝါဒ/ဘတ်ဂျက်ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်ပေးရန် ဆန်းစစ်ချက်များကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် ယင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူ့ကရိုသည့် အနေအထား
- လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့်အေဂျင်စီများမှ တာဝန်ခံယူမှုကို တောင်းဆိုနိုင်စေရန် ဤကြီးကြပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများအပြင် အခြားရရှိနိုင်သော နည်းလမ်းများ
- အရပ်ဖက် လူမှုအသိုက်အဝန်းများနှင့် မီဒီယာတို့ကဲ့သို့သော အခြားသူများက ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရာ၌ ပိုမိုထိရောက်စွာ အထောက်အကူပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ

ဤစာတမ်းကို ရှိပြီးဖြစ်သော နိုင်ငံတကာအလေ့အထကောင်းများနှင့် စံနှုန်းများကို အခြေခံပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်ရန်အတွက် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ အဓိကလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ မူဝါဒထောက်ခံချက်များဖြင့် နိဂုံးချုပ်ထားပါသည်။

လေ့လာမှုနည်းလမ်း

ရှိပြီး အချက်အလက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။ ■ မျက်မှောက်ကာလတွင် ရေးသားထုတ်ဝေထားပြီးဖြစ်သည့် နိုင်ငံတကာ အလေ့အထကောင်းများကို ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (အိုင်အမ်အက်စ်) ၏ ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှု အလေ့အထကောင်းကျင့်ဝတ်များ၊ စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဖွဲ့အစည်း

နိုင်ငံများ (အိုအီးစီဒီ) ၏ ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် အလေ့အထကောင်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အမြင့်ဆုံး စာရင်းစစ် အင်စတီကျုများအဖွဲ့၏ အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အမြင်များ လမ်းညွှန်ဆိုင်ရာ အင်တိုဆိုင်-လီမာ ကြေငြာချက်စသော အစီရင်ခံစာများ၊ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာနှင့် တာဝန်ခံယူမှု စဉ်းလုပ်ဆောင်မှုအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်အဖွဲ့ စသည့် အဖွဲ့ အစည်းများ၏ နည်းပညာပိုင်းမှတ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်ခံယူမှု (ပီအီးအက်ဖ်အေ)² ဆန်းစစ်ချက်ကို လေ့လာရာထားပြီး ကမ္ဘာ့ဘဏ် ၏ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်၊ ပြည်ထောင်စု၏ ဘတ်ဂျက်ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက် စသည်တို့ကိုလည်း ပြန်လည်သုံးသပ် လေ့လာခဲ့ပါသည်။

အကယ်၍အစိုးရကစာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများ၊ဥပဒေအရ(နှစ်ပါတ်လည်)စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများနှင့်စွမ်းဆောင်မှုသုံးသပ်ချက်များ တို့ကို အင်တာနက်တွင် ရရှိစေခဲ့လျှင် လေ့လာမှုသည် ပိုမိုအကျိုးရှိနိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း အထက်ပါအထောက်အထားတို့မှာ ပြည်သူ့လက်လှမ်းမီသည့် နေရာများ၌ ရယူနိုင်ခြင်းမရှိသေးပါ။

အလှူရှင်မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း။ ။ ဤတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းများမှာ မြန်မာ့ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းစစ်၏ စိန်ခေါ်ချက်များ၊ အရေးကိစ္စများနှင့် သင့်လျော်သော အချက်အလက်များကို စုဆောင်းရန် ဦးတည်ခဲ့ပါသည်။

အဓိကကျသည့် အရာရှိများဖြင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းနှင့် အပိုင်းလိုက်အစီအစဉ်ဖြင့် မေးမြန်းသည့် အင်တာဗျူးများ။ ။ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပုံ၊ အကောင်အထည်ဖော်ပုံတို့ကို နားလည်နိုင်ရန် ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စု/ ပြည်နယ်-တိုင်းဒေသကြီးရှိ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများနှင့် နေပြည်တော်ခရိုင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကဲ့သို့သော အရေးပါသည့် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် အေဂျင်စီများမှ အရာရှိများဖြင့် အပိုင်းလိုက်အစီအစဉ် (semi-structure) အင်တာဗျူး များ၊ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်းများတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုဆွေးနွေးခဲ့သော အေဂျင်စီများနှင့် အရာထမ်းများကို စာတမ်း၏ နောက်ဆုံးတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဒေတာကို ရှုထောင့်သုံးဖက်မှဆန်းစစ်ခြင်း။ ။ ပြည်သူ့လက်လှမ်းမီနေရာများမှ ရရှိသော ဒေတာများနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းမှ ရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များမှ ဒေတာကို ရှုထောင့်သုံးဖက်မှ ဆန်းစစ်နိုင်စေပြီး ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲမှု စနစ်ကို ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများက ပုံဖော်ထားသည်နှင့် လက်တွေ့တွင်တည်ရှိသော အခြေအနေတို့ကို ရှုထောင့်သုံးဖက်မှ ဆန်းစစ်မှု ပြုရာ၌ အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအပေါ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် တာဝန်ခံ ယူမှု စနစ်တို့ကို အကဲဖြတ်ကြည့်ရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှု အလေ့အထ ကောင်း စည်းမျဉ်း)၊ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာနှင့် တာဝန်ခံယူမှု စဉ်းလုပ်ဆောင်မှုအဖွဲ့၊ အိုအီးစီဒီ (ဘဏ္ဍာရေး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် အလေ့အထကောင်းများ)၊ နိုင်ငံတကာ အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အင်စတီကျုရှင်းများအဖွဲ့ (အမြင့်ဆုံး စာရင်းစစ် လုပ်ထုံးလမ်းညွှန်မှုများ ဆိုင်ရာ လီမာကြေငြာချက်) နှင့် နိုင်ငံတကာ ဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်အဖွဲ့တို့ပါဝင်သည့် နိုင်ငံစုံအဖွဲ့အစည်းများက ရေးဆွဲထားသည့် လမ်းညွှန်များနှင့် အလေ့အထကောင်းများကို အခြေခံထားပါသည်။

စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း။ ။ ဤဆွေးနွေးတင်ပြမှုစာတမ်းက မြန်မာနိုင်ငံ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲသည့် အလေ့အထများကို စူးစမ်းလေ့လာရာတွင် အိုင်အမ်အက်ဖ်၏ ထောက်ခံချက်များ၊ အိုအီးစီဒီတိုင်းပြည်များ၏ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကောင်စီနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ ရှုထောင့်များမှနေ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုထောက်ခံချက်များက အစိုးရအနေဖြင့် လွှတ်တော်က အတည်ပြုပေးလိုက်သည့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို စီမံဆောင်ရွက်ရာတွင် ထိထိရောက်ရောက် စီစဉ်၊ စီမံခန့်ခွဲ၊ စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးပြီးလျှင် ပြည်သူ့အေဂျင်စီ (ပြည်သူ့ကိုယ်စား အကောင်အထည်ဖော်သည့်ဌာနများ) များက ပြည့်ပြည့်ဝဝ၊ မှန်မှန်ကန်ကန် အကောင်အထည်ဖော်စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကောင်စီက ဘတ်ဂျက်ကို သုံးစွဲပိုင်ခွင့်ရှိသူများ နှင့် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများအနေဖြင့် ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲ အကောင်အထည်ဖော်နေမှုကို အချိန်မှန်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးသည့် ဖြစ်စဉ်များနှင့် နည်းလမ်းများကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း အကြံပြုထားပါသည်။

ဤစာတမ်းတွင် ထပ်မံလေ့လာထားသည်မှာ တာဝန်ခံယူမှု၏ အခြေခံဖြစ်သည့် အကောင်အထည်ဖော်သည့်နှစ်အတွင်းနှင့် စာရင်းစစ် ထားပြီးသော နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာများကဲ့သို့သော ဘတ်ဂျက်စီမံဆောင်ရွက်မှု အစီရင်ခံစာများကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အစိုးရနှင့်

² ပီအီးအက်ဖ်အေသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဆန်းစစ်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းက တိုင်းပြည်များ၏ ပီအက်ဖ်အမ် စနစ်ကို သက်သေအခြေပြုတိုင်းတာမှုများ၏အခြေခံတစ်ရပ်ကို ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။ ပီအီးအက်ဖ်အေ ဆန်းစစ်ချက်တစ်ရပ်သည် ပီအက်ဖ်အမ်စနစ်၊ ဖြစ်စဉ်နှင့် အဖွဲ့အစည်းများက လိုချင်သည့် ဘတ်ဂျက်ရလဒ်များ အောင်မြင်ရရှိစေရန် ထောက်ပံ့ပေးသည့် အတိုင်းအတာများကို ဆန်းစစ်ပါသည်။

ပြည်သူထံသို့ ရောက်ရှိစေခြင်း ရှိ၊ မရှိ နှင့် ၎င်းအစီရင်ခံစာများတွင် ငွေကြေးသုံးစွဲလိုက်ရသည့်အတွက် ရရှိလာသည့် တန်ဖိုးနှင့် စွမ်းဆောင်မှု စသည့် အသုံးဝင်သောအချက်အလက်များ ပါရှိခြင်း ရှိ၊ မရှိ စသည်တို့ကို လေ့လာထားပါသည်။ ထို့ပြင် ယခုဖော်ပြမည့် မေးခွန်းများကိုလည်း အထူးအလေးထား တင်ပြထားပါသည်။ အစိုးရက ၎င်းအစီရင်ခံစာများကို စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအကြောင်း မေးခွန်း များဖြေကြားရာ၌ အသုံးပြုသလား။ ထို့အတူ ၎င်းအစီရင်ခံစာများကို အနာဂတ် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လျာထားရာ၌ အသုံးပြုပါ သလား။ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုအတွက် ရလဒ်တန်ဖိုးနှင့် တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ခြင်းတို့ကဲ့သို့သော စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကို တိုင်းတာရန် နည်းလမ်း များ ရှိပါသလား။ ယင်းနည်းလမ်းများမှာ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်တွင် တစ်သားတည်း ပါရှိပါသလား။

ကြီးကြပ်ခြင်း။ ။ ကြီးကြပ်မှုလုပ်ငန်း၏ အားသာချက်ကို အကဲဖြတ်ရာတွင် လီမာကြေငြာချက်နှင့် အိုအီးစီတိုင်းပြည်များ၏ ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပေါ်တွင် အဓိကအားဖြင့် အခြေခံထားပါသည်။ အဓိက ညွှန်းကိန်းများမှာ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက မိမိတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ အမှီခိုကင်းမှုအခြေအနေနှင့် လက်ရှိ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များတို့ဖြစ် ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စွမ်းဆောင်ရည်တို့ကိုလည်း စစ်ဆေးသည့် စာရင်း အမျိုးအစား၊ ရလဒ်ပေါ်ထွက်လာသည့် အကြံပြုချက်များနှင့် အစိုးရက လက်ခံသည့် တိုင်းတာမှုများ စသည်တို့ကို အခြေခံပြီး အကဲဖြတ်ထားပါသည်။ အဆိုပါ အရေးပါသည့် အရာရှိများဖြင့် အင်တာဗျူးများက နိုင်ငံအတွင်း (အစိုးရဌာနများအတွင်း) စာရင်းစစ် စနစ်၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ အခြေအနေနှင့် လွတ်လပ်စွာဆောင်ရွက်နိုင်မှု စသည့်တို့ကို ပေါ်လွင်စေရာ၌ အကူအညီဖြစ်စေပါသည်။

ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသူများသည် ဘတ်ဂျက်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့တွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍ ၌ရှိကြပါသည်။ ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသူများ၏ဘတ်ဂျက်လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာအတိုင်းအတာအများအပြားကိုလည်း စူးစမ်းလေ့လာထားပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးက အဆိုပြုလာသည့် ဘတ်ဂျက်ကို ဥပဒေပြုရေးက ပြုပြင်နိုင်ပါသလား။ ဥပဒေပြုသူများက အခွင့်ပြုလိုက်သည့် အဆိုပြု များအတိုင်း အသုံးစရိတ်သုံးစွဲခြင်းကို သေချာစေနိုင်ပါသလား။ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို လွှတ်တော်အတွင်း ဆွေးနွေးကြပါ သလား နှင့် အစိုးရသည် ဥပဒေပြုရေးမှ ရပ်ခံအကြံပြုသည်များကို လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ပါသလား။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှု။ ။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအနေအထားကို သတ်မှတ်နိုင်ရန် နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (အိုင်အင်ဂျီအိုများ) နှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် လက်တွေ့အနေအထားကို ဦးတည်ပြီး အင်တာဗျူးများ မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအကဲဖြတ်ရာ၌ အထောက်အထားများကို ပြည်သူအများသိနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ပေးထားခြင်း ရှိ၊ မရှိ (သတင်းထုတ်ပြန်ပေးရုံသာမဟုတ်ဘဲ ပြည်သူများသိရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းရှိ၊ မရှိ)၊ ထုတ်ပြန်ထားသည့် သတင်း အချက်အလက်များသည် ပြည်သူများက လိုက်လံစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရန် သင့်လျော်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ၊ နိုင်ငံသားများနှင့် အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်း (ရေးဆွဲခြင်း) နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့၌ အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ ပေါင်းစပ်ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခြင်း ရှိ/ မရှိ စသည်တို့အပေါ်တွင် အခြေခံထားပါသည်။

ပီအီးအက်ဖ်အေ၏ညွှန်းဆိုချက်များ၊ အိုအီးစီတိုင်းပြည်များ၏ ကောင်းမွန်သော ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် နိုင်ငံတကာဘတ်ဂျက်အဖွဲ့အစည်း၏ ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်မေးခွန်းလွှာတို့ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာအလေ့အထကောင်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းက ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်၏ ဘက်စုံဖြစ်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို စိစစ်သတ်မှတ်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။ အိုအီးစီက ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်ကောင်းတစ်ခုအတွက် အကြံပြုသည်မှာ ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာနှင့် လက်လှမ်းမီစေရမည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်အဖွဲ့ကလည်း မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် တိုင်းပြည်များ၏ ဘတ်ဂျက်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို အခါအားလျော်စွာ အကဲဖြတ်ရန် ၎င်း၏ ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်စစ်တမ်း ကောက်ယူလေ့ရှိပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်တွင် နိုင်ငံသားများ၏ ချိတ်ဆက်ပါဝင်မှု။ ။ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် အများအားဖြင့် သာမန်ပြည်သူလူထုနှင့် ဒေသခံ ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းတို့အား ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအကြောင်း အများနားလည်နိုင်မည့် ဘာသာစကားဖြင့် ရှင်းလင်းပြရာတွင် အစိုးရတစ်ရပ်ထက် သာလွန်ကောင်းမွန်လေ့ရှိပါသည်။ အမှန်အားဖြင့်လည်း အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်သူ့အရာရှိများ (လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ) ကို ၎င်းတို့၏ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများနှင့် ပိုမိုနီးစပ်အောင် ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်သည့် အားကောင်းသော ဆက်သွယ်ရေးကွန်ယက်များ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၊ စီအက်စ်အို ကဲ့သို့သောပါဝင်ပတ်သက်သူများဖြင့် အင်တာဗျူးမေးမြန်းခဲ့ရသောကြောင့် ဘတ်ဂျက်ကို ထောက်ခံအားပေးရာ၌ ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်၏ အဆင့်အားလုံးတို့တွင် ပြည်သူ့ချိတ်ဆက်ပေးရန် ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုတို့ကို နားလည်ခဲ့ရပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊ ၎င်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်ခြင်း မိတ်ဆက်

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းသည် အစိုးရ၏ အဓိက မူဝါဒအထောက်အထားတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒ၏ ပင်မ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ထို့ကြောင့် ပင်နိုင်ငံ၏ စီးပွားစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လည်ပတ်မှုကို လွှမ်းမိုးခြင်းဖြစ်သည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းသည် အစိုးရတစ်ရပ်၏ နှစ်ပတ်လည်နှင့် နှစ်လတ်နှင့် ရေရှည်ရည်မှန်းချက်များကို မည်သို့မည်ပုံ ဦးစားပေးမည်၊ အရင်းအမြစ်လျာထားမည် စသည်ကို ဖော်ပြပါသည်။

တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းသည် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုအတွက် အင်အားကောင်းသော မောင်းနှင်အား တစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းသည် အစိုးရအား တိုင်းပြည်၏ အရင်းအမြစ်များကို လျာထားချက်များအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲဖော်ဆောင်နိုင်အောင် ခွင့်ပြုပေးသော နည်းကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သကဲ့သို့ ကောင်းစွာ စီမံကိန်းရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါက ရေရှည်ခံပြီး တန်းတူညီမျှသည့် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဦးတည်ရေးရှေ့စေနိုင်ပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်၏ အဆင့်များ

စာစုသေတ္တာ ၁။ ။ နှစ်ပတ်လည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ် အဆင့်များ³

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းတစ်ခုကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းစက်ဝန်းသည် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့မဟုတ် ငွေတိုက်ဌာနက ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ ရေးဆွဲတင်ပြရန်အတွက် ဖြစ်စဉ်နှင့် အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်တို့ ညွှန်ပြပါရှိသော လမ်းညွှန်များကို ငွေသုံးစွဲမည့်ဌာနများ သို့မဟုတ်

³ ဂျီအာချင်းမ် ဝါနာ၊ ထိရောက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးအနီးကပ်စစ်ဆေးမှု - ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးတွင် လွှတ်တော်၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ လွှတ်တော်ဝန်ထမ်းများ သင်တန်းပရိုဂရမ် (ကမ္ဘာ့ဘဏ်အင်စတီကျု၊ ၂၀၁၆)၊ ၂၈၊ <https://www.agora-parl.org/resources/library/effective-financial-scrutiny-role-parliament-public-finance>.

အေဂျင်စီများထံသို့ ဖြန့်ဝေပေးခြင်းဖြင့် စတင်ပါသည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းမူကြမ်းကို ထိုငွေသုံးစွဲမည့်ဌာနများက အဖန် တလဲလဲ ပြုပြင်ရသည့်ဖြစ်စဉ်ဖြင့် ပြင်ဆင်ရပြီး ယင်းဖြစ်စဉ်တွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ၎င်းဌာနအရာထမ်းများအကြား ညှိနှိုင်းမှု များ ပြုလုပ်ပြီးနောက် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ရှေ့မှောက်သို့ ဆွေးနွေး၊ ပြင်ဆင်၊ အတည်ပြုနိုင်ရန် ပေးပို့ရပါသည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် သုံးစွဲမည့်ဌာနများထံသို့ လုပ်ငန်းရပ်များ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ရန်ပုံငွေများကို မျှဝေ ချထား ပေးရပါသည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို ကောင်းစွာပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း စက်ဝန်းတစ်ခုလုံးအား စဉ်ဆက်မပြတ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းအားဖြင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များသည် ရန်ပုံငွေသုံးစွဲမှုနှင့် ဝင်ငွေမှန်းဆချက်ဖြင့် ကိုက်ညီစေရန် ကောင်းစွာ စီမံခန့်ခွဲရမည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းက အရင်းအမြစ်များကို ရည်ရွယ်ထားသည့် အစီအစဉ်အတိုင်း အသုံးပြုစေပြီး ကောင်းစွာ တာဝန်ခံယူစေပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ်က စီးပွားရေးအရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်စွာ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုစေရုံသာမက လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေစဉ်ကာလအတွင်း အဟန့်အတားဖြစ်ပွယ်ရာများနှင့် အလားအလာကောင်း သော အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း အချိန်မီပြင်ဆင်နိုင်စေရန် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း စက်ဝန်းကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းမှုများကို သေချာစွာ နေရာတကျဖြစ်စေသည်။ ၎င်းဖွဲ့စည်းမှုများကို ကောင်းစွာ အရင်းအမြစ်လျာထားစေပြီး ဝန်ထမ်းအလုံအလောက်ခန့်ထားပေးသည်။ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များကို ကောင်းစွာလေ့ကျင့်သင်ကြားပေး ထားသည်။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တို့က မိမိတို့၏အခန်းကဏ္ဍကို ကောင်းစွာနားလည်ပြီး ပေးအပ်သည့်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရန် ယှဉ်ပြိုင် နိုင်စွမ်း ရှိသည်ဟု ညွှန်းဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကြီးကြပ်ခြင်း

ကြီးကြပ်ခြင်းယန္တရားများက ကောက်ယူရရှိသော အခွန်များနှင့် သုံးစွဲလိုက်သောပိုက်ဆံများကို ကောင်းစွာစာရင်းသွင်း မှတ်တမ်းတင် စေပြီး လွှတ်တော်ကချမှတ်လိုက်သော ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရမည်ဖြစ်သည်။ သုံးစွဲမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ခြင်း၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနအဆင့်များ၌ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းများနှင့် အမှီခို ကင်းစွာဖြင့် ဥပဒေအရ စာရင်းစစ်ခြင်းက နိုင်ငံသားများနှင့် အစိုးရအား ရန်ပုံငွေများသည် သင့်လျော်မှန်ကန်စွာ သုံးစွဲနေကြကြောင်း သေချာစေမည်ဖြစ်သည်။

ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအဖွဲ့အစည်းများက အရေးပါသည့် တာဝန်ခံယူမှု လုပ်ငန်းများကိုလည်း ထမ်းဆောင် ရပါသည်။ ၎င်းတို့က ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း လျာထားချက်များသည် မူဝါဒဦးစားပေးများကို ထင်ဟပ်နေသည့် အချက်အလက်- မတင်ပြမီ-တာဝန်ခံယူမှုကို အကောင်အထည်ဖော်စေခြင်း၊ အစိုးရက ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းအား ကြီးကြပ် ခြင်းနှင့် ရရှိလာသော စွမ်းဆောင်မှုများနှင့် ရလဒ်များအပေါ် အစိုးရအား တာဝန်ခံစေလျက် အကောင်အထည်ဖော်ပြီး-အချက်အလက်- တာဝန်ခံယူမှုကိုလည်း သေချာစေသည်။ လွှတ်တော်က ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု⁴ တွင် အစိုးရထိန်းချုပ်မှုများနှင့် ပြင်ပ တာဝန်ခံယူမှုရှိကြသည့် ဗဟိုအေဂျင်စီများနှင့် ဖွဲ့စည်းပေးပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် နိုင်ငံသားများ၏ဘဝကို ထင်ထင်ရှားရှား ရိုက်ခတ်နိုင်သောကြောင့် အကျိုးဆက် အားဖြင့် နိုင်ငံသားများသည် မိမိတို့ကိုယ်စားအစိုးရက ရွေးချယ်လိုက်သော ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာရွေးချယ်မှုအချက်အလက်များအကြောင်း သိပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သောဆယ်စုနှစ်အတွင်း ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်၌ နိုင်ငံသားများ၏ ပါဝင်မှုသည် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များကြောင့် ရပ်ရွာအတွင်း ဖြစ်ပေါ်ပွယ်ရှိသော အကျိုးဆက်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ရရှိစေပြီးလျှင် မလိုလားအပ်သော ရလဒ်များကို တားဆီးရာတွင်လည်း အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ကြောင်း အစိုးရများက အသိမှတ်ပြုလာကြပါသည်။ နိုင်ငံသားများသည်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများကဲ့သို့ပင် ရွေးချယ်မှုများပြုလုပ်ရမည့် တူညီသောအနေအထားကို ရင်ဆိုင်ကြရသဖြင့် ထိုသို့ ပြည်သူများကိုယ်တိုင် တက်ကြွစွာပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် အဆိုးမြင်မှုများနှင့် အယုံအကြည်မဲ့မှု အခြေအနေများကိုလည်း တားဆီးပေးနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံသားများ၏ အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ခြင်းက အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှု၊ တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းနှင့် တာဝန်ခံယူမှုကို တိုးတက်စေပြီးလျှင် ထိုသို့တိုးတက်ခြင်းကြောင့် အတိတ်လိုက်စားမှုများဖြစ်ပေါ် ခြင်းမှ ကာကွယ်တားဆီးပေးနိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံသားများ၏ ချိတ်ဆက်ပါဝင်ခြင်းက ဆိုင်ရာအစိုးရအား ပြည်သူတို့၏တန်ဖိုးများ၊ ရှုမြင် မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များအပေါ် ပိုမိုတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိစေပါသည်။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများသည် သာမန် ပြည်သူ လူထုက နားလည်လွယ်သည့်ဘာသာစကားဖြင့် ဘတ်ဂျက်ကို ရှင်းလင်းပြောကြားပေးရာ၌ အစိုးရထက် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် အနေအထားတွင်ရှိပြီး သုတေသနပြုခြင်း၊ နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် အစိုးရနှင့် နိုင်ငံသားများအကြား ချိတ်ဆက် မှုကိုလည်း ဦးဆောင်ပံ့ပိုးပေးခြင်းအားဖြင့် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်များတွင် အရေးပါသည့် ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြပါသည်။ အမှန်လည်း အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများကို ၎င်းတို့၏ မဲဆန္ဒရှင်များဖြင့် ပိုမိုနီးကပ်စေသည့် စွမ်းအားကောင်း

⁴ လက်တင်အမေရိကရှိ ဥပဒေပြုရေးနှင့် ဘတ်ဂျက်စီစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်း - ထွက်ပေါ်လာသော နိုင်ငံများရှိ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ တာဝန်ခံယူမှုကို အားကောင်းစေခြင်း၊ ကားလ်စ် ဆန်တီဆို၊ အိုက်အက်စ်အက်စ်အင် ၁၆၀၈-၇၁၄၃ အိုအီးစီ၊ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း ဂျာနယ်-အတွဲ ၄- နံပါတ် ၂ ©အိုအီးစီ <https://www.oecd.org/gov/budgeting/43488676.pdf>

⁵ အမျိုးသား အရအသုံးငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းတွင် ပြည်သူ့ချိတ်ဆက်ပါဝင်စေခြင်း၊ တာနာဝ

သည့် ဆက်သွယ်ရေးကွန်ယက်တစ်ခုသဖွယ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

မြန်မာနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရေးအားဖြင့် ပြည်နယ် ၇ ခု၊ တိုင်း ၇ ခု အဖြစ် ခွဲခြားထားပြီး ၎င်းတို့သည် အခြေခံဥပဒေအရ အဆင့်တူညီကြပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ၅ ခု နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း ၁ ခု ရှိကာ ၎င်းတို့သည်လည်း အခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဖြင့် တူညီကြပါသည်။ အသေးဆုံး အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်မှာ ကျေးရွာဖြစ်ပြီး ကျေးရွာများစုပေါင်းသောအခါ ကျေးရွာအုပ်စုအဖြစ် စုစည်းပါသည်။ မြို့ပေါ်ရပ်ကွက်များ၊ မြို့များ နှင့် ကျေးရွာ အုပ်စုများကို မြို့နယ်အဖြစ်စုစည်းကာ ယေဘုယျအားဖြင့် ထိုမြို့နယ်အဆင့်၌ အစိုးရရုံးများ အခြေစိုက်ကြပါသည်။ မြို့နယ်များကို ခရိုင်အဖြစ်စုစည်းပြီး ခရိုင်များကို တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အဖြစ် စုစည်းပါသည်။ လက်ရှိတွင် မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ နှင့် ခရိုင်ပေါင်း ၇၄ ခု သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခု အတွင်း ပျံ့နှံ့တည်ရှိပါသည်။

မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း နိုင်ငံရေး ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်အတွင်း အရေးပါသည့် တိုးတက်မှုများ ပေါ်ထွန်းလာပါသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီ၌ တစ်ခုတည်းဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုအဖွဲ့အဖြစ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အရွေးချယ်ခံ လွှတ်တော် (သို့) ပါလီမန်၊ ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်- ဝန်ကြီးများပါဝင်သည့် အစိုးရအဖွဲ့၊ တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဗဟိုအစိုးရထံမှလာသည့် ကိုယ်ပိုင်ဘတ်ဂျက် (ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ၂၀၀၈) တို့ ပေါ်ထွက်လာကြပါသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်က အတည်ပြုပေးသည်ဆိုသော်လည်း ဝန်ကြီးများကို သမ္မတ ကသာ ခန့်အပ်သောကြောင့် သမ္မတ ကိုသာ တာဝန်ခံရပြီး လွှတ်တော်ကို တာဝန်ခံရခြင်း မရှိချေ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဇယား ၂ ပါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်အပေါ် ဥပဒေပြုခွင့်မှာလည်း အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ သို့မဟုတ် ကျေးရွာ အုပ်စုအဆင့်၌ ဗဟိုကတိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ထားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ဒေသက ရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်သည့် ခေါင်းဆောင်များဖြင့် အစားထိုးထားပြီဖြစ်သည်။ သို့သော် အစိုးရ၏ အဓိကလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရသည့် မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ခရိုင်အဆင့်တွင်မူ ရွေးကောက်ခံအဖွဲ့များ မရှိချေ။ မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်အဆင့် ၂ ခုစလုံးကို ပြည်ထောင်စု၏ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနက ဆက်လက်ဦးဆောင်ပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့များတွင် ဌာနပေါင်း ၁၈ ခု မှ ၂၄ ခုထိ ရှိသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဌာနများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရဌာနများအကြား တာဝန်နှင့်ဝတ္တရား ခွဲခြားမှုမှာ မရှင်းလင်းချေ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အောက်ရှိ အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့် ပိုမိုချထားပေးလာသည့် အနေအထားကို မြင်တွေ့ရသည့် သဘောရှိပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် ယခုအခါ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ရေးဆွဲလာကြရသော်လည်း ဌာနများ၏ ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် မိမိတို့အစိုးရနှင့်ဆက်နွယ်သည့် အစိုးရစီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ကိုသာ လွှမ်းမိုးရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ကာ စုစုပေါင်း ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများရှိ ပြည်သူ့သုံးစွဲမှုအားလုံး၏ ၁၀% မျှသာ ကိုယ်စားပြုပါသည်။ ၎င်းတို့၏ဘတ်ဂျက်ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ဦးစားပေးမှုအပေါ် ထိန်းချုပ်မှုမှာလည်း လမ်းနှင့်တံတားများ၊ ဒေသအုပ်ချုပ်ရေး၊ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စိုက်ပျိုးရေး၊ ဆည်မြောင်းနှင့် သစ်တောကဏ္ဍများရှိ အနည်းငယ်သောလုပ်ငန်းများ စသည့် ကဏ္ဍများ၌သာ အကန့်အသတ်ခံထားရဆဲဖြစ်ပါသည်။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးကဲ့သို့သော အချို့နေရာများတွင် ပင်မခါတ်အားလှိုင်းမှ မဟုတ်သော လှုပ်စစ်ခါတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကဏ္ဍတွင် အသင့်အတင့်မျှသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို မြင်တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် ကဏ္ဍများအကြား^၆ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ရန် အတိုင်းအတာမှာ အကန့်အသတ်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ ဘတ်ဂျက်အရကြည့်လျှင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ဗဟိုတိုက်ရိုက်ခန့်ထားသည့် ဝန်ကြီးချုပ်များ၏ တာဝန်အဖြစ်သာ ကြီးမားစွာကျန်ရှိဆဲဖြစ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ပြည်ထောင်စုမှ အရင်းအမြစ်များကို ဆက်လက်ပို့ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် အကန့်သတ်ခံထားရပါသည်။

အမျိုးသား ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်းများအတွက် ပင်မတာဝန်အား ပြည်ထောင်စု၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကိုသာ ပေးအပ်ထားပါသည်။ ထိုဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရသည့် အချိန်မှစကာ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းမှုများကို အကြိမ်ကြိမ်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းရေးဆွဲရေး

^၆ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) ပုဒ်မ ၂၆၁(c)၊ http://www.burmalibrary.org/docs5/Myanmar_Constitution-2008-en.pdf.
^၇ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက် ၂၀၁၆-၁၇၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝက်ဘ်ဆိုဒ်၊ ဇူလိုင် ၂၀၊ ၂၀၁၇ က ရယူသည်။ <http://www.mof.gov.mm/en/citizens-budget-2016-2017>.
^၈ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘဏ္ဍာငွေကြေးလျာထားခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ထွက်ပေါ်ရလဒ်များ၊ ရော်ဂျက်တန်၊ ဇင်ဝင်ရည်နှင့် ခင်ပွင့်ဦး၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၆၊ ရီနေဆွန်းအင်စတီကျု၊ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း

ဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် သီးခြားစီ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကျင့်သုံးသောအခါ ထိုဝန်ကြီးဌာန ၂ ခုကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုအဖြစ်သို့ ပေါင်းစည်းခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုကောင်စီ၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၂/၉၃ ဖြင့် ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ထိုဝန်ကြီးဌာနများကို တစ်ဖန်ပြန်လည်ပြီး သီးခြားစီခွဲထုတ်ကာ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာနများအဖြစ်သို့ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြန်ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ်က စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနအဖြစ်သို့ တစ်ဖန်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခဲ့ပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၂။ ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ရည်မှန်းချက်တာဝန်များ^၉

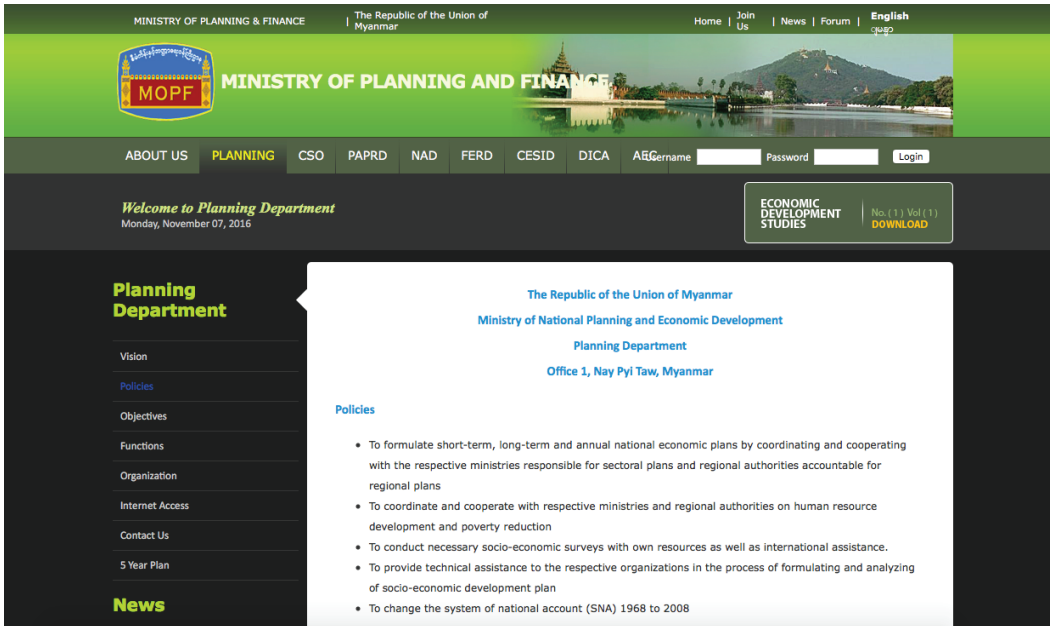
ရည်မှန်းချက်တာဝန်များ

- နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးမူဝါဒများနှင့်အညီ နှစ်ရှည်၊ နှစ်လတ်၊ နှစ်စဉ် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲပြုစုတင်ပြရန်။
- နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူတို့၏ လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်နှင့်အညီ ထုတ်လုပ်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှု၊ ကုန်သွယ်မှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် လေ့လာသုံးသပ် တင်ပြဆောင်ရွက်ရန်။
- နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားတို့၏ စီးပွားရေးမြှင့်တင်ရာတွင် အဓိကကျသည့် လူသားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ အခြေအနေ လေ့လာသုံးသပ် တင်ပြရန်။
- နိုင်ငံတော်နှင့် ဌာနဆိုင်ရာ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး သတင်းအချက်အလက်များ၊ စာရင်းအင်းများကို စုစည်း၍ မှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံတော်သို့ စိစစ်သုံးသပ်တင်ပြခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်။
- နိုင်ငံ၏ စီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားကို အခြေခံ၍ ပြည်ပနိုင်ငံများ၊ ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ ပေါင်းစည်းရေးအဖွဲ့များနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတော်၏ ကိုယ်စား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန်။
- နိုင်ငံတော်နှင့် ဝန်ကြီးဌာနများ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ တိုးတက်မှု အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို နိုင်ငံတော်သို့ သုံးသပ်တင်ပြ အစီရင်ခံရေး ဆောင်ရွက်ရန်။
- ခေတ်နှင့်အညီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် အခြားသော ဌာန အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကုန်သည်လုပ်ငန်းရှင်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

ထိုဝန်ကြီးဌာနတို့ကို ထိပ်ဆုံး၌ပေါင်းစပ်ပြီးသည့်တိုင် တာဝန်အရ အုပ်ချုပ်မှုပုံစံ အပြောင်းအလဲများ၊ ဌာနများအကြား ပိုမိုကြီးမားသည့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများ သို့မဟုတ် အလုပ်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ မည်သို့မည်ပုံ ကွဲပြားခြားနားသွားမည်နည်း အစရှိသည်တို့ကို ညွှန်းဆိုခြင်းများ မရှိသေးပါချေ။ တစ်ဖက်ဖော်ပြပါ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝက်ဘ်ဆိုဒ်၏ ပင်မစာမျက်နှာပုံစံမှာ ယင်းအချက်ကို ညွှန်ပြသော ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မျက်နှာ၏ ခေါင်းစီးတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနဟု ရေးသားထားသော်လည်း စာစုသေတ္တာထဲတွင်မူ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာန^{၁၀} ဟုသာ ဆက်လက်တွေ့ရှိနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

^၉ အဓိကလုပ်ငန်းများ၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝက်ဘ်ဆိုဒ်၊ နိုဝင်ဘာ ၇၊ ၂၀၁၆ တွင် ရယူသည်။ https://www.mopf.gov.mm/index.php?option=com_content&view=article&id=89&Itemid=106&lang=en

^{၁၀} စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝက်ဘ်ဆိုဒ်၊ နိုဝင်ဘာ ၇၊ ၂၀၁၆ တွင် ရယူသည်။ https://www.mopf.gov.mm/index.php?option=com_content&view=article&id=89&Itemid=106&lang=en

ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်တာဝန်သည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် စီမံကိန်းဦးစီးဌာန-ယခင် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်မှ ၎င်းဌာန၏ အရာထမ်းများ ထံ၌သာ ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ သာမန်အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး အရအသုံးငွေစာရင်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲမှုသည် အပြီးသတ် ဘတ်ဂျက်များ စုစည်းခြင်းနှင့် အတည်ပြုဖြစ်စဉ်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းစသော ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်များနှင့်အတူ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန-ယခင်က ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်ဝန်ကြီးဌာန-၏ တာဝန်များ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ်

အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်

စီမံကိန်းကော်မရှင်၏ အခန်းကဏ္ဍ

အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းကို ပေါင်းစည်းညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့အတွက် စီမံကိန်းကော်မရှင်ကို အမြင့်ဆုံး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးအဖွဲ့အဖြစ် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အစိုးရက ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ကော်မရှင်က တစ်ဖန်ပြန်၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများ၊ သက်ဆိုင်ရာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနများက ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဆောင်ရွက်သည့် ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပါသည်။ အစိုးရသစ်လက်ထက်တွင် ဤဖြစ်စဉ်အား ဆက်၍ ထိန်းသိမ်းပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလတွင် အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်ကို သမ္မတက ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယ သမ္မတ ၁ နှင့် ဒုတိယသမ္မတ ၂ တို့က ဒုဥက္ကဋ္ဌများအဖြစ် ပါဝင်လျက် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၁)။ ပြည်ထောင်စုစီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးက အတွင်းရေးမှူး၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများနှင့်အတူ ရှေ့နေချုပ်နှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်တို့က အဖွဲ့ဝင်အချို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် နေပြည်တောင်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ တို့သည်လည်း ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤအစီအမံက ကော်မရှင်ကို အားလုံးပိုမိုအကျိုးဝင်စေရုံမျှမက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ သက်ဆိုင်မှုကို ရှေ့တန်းတင်ပေးပြီး ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ကာကွယ်ပေးရာရောက်ပါသည်။ စီမံကိန်းကော်မရှင်သည် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဌာနများက တင်ပြသောစီမံကိန်းများကို အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ နှစ်လတ်စီမံကိန်းများနှင့် အမျိုးသားဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်းကို ပြန်လည် သုံးသပ်ရန် အခွင့်အာဏာရှိပါသည်။ စီမံကိန်းကော်မရှင်က အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် ထိုစီမံကိန်းများကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြရပါသည်။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၏ အရာထမ်းများက ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် အမျိုးသားစီမံကိန်းများကို အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်က ဇန်နဝါရီလတွင် သုံးသပ်ထားပြီးပြီ ဖြစ်ကြောင်း ညွှန်းဆိုကြပါသည်။ မီဒီယာအစီရင်ခံစာများကလည်း အမျိုးသားစီမံကိန်းကို အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်က

နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်¹¹ ရှေ့မှောက်တွင် သမ္မတက အစည်းအဝေးကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး နောက်ဆုံးအဆင့် သုံးသပ်ပြုစစ်ကြောင်း ညွှန်ကြားပါသည်။

ပြည်ထောင်စုအဆင့်၏ အောက်အဆင့်တွင် နောက်ဆက်တွဲ ကြော်ငြာစာဖြင့် (နောက်ဆက်တွဲ ၂) အစိုးရက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင်များ¹²ကို ဖွဲ့စည်းပေးပြီးဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင်များသည် ကိုယ်စားပြုအဖွဲ့များဖြစ်ကြပြီး ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်က ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်၊ ဝန်ကြီးများနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ ကိုယ်စားလှယ်များက အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ကြပါသည်။ ထိုကော်မရှင်များသည် အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ အလုပ်လုပ်ပြီး အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်ကို အစီရင်ခံရပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ စီမံကိန်းများက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေခြင်းမရှိဘဲ [နှိုင်းယှဉ်ပါက] လူမှု စီးပွားကို အမှန်တကယ်ပံ့ပိုးပေးခြင်း ရှိ၊ မရှိဟု စိစစ်သုံးသပ်၊ အတည်ပြုပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ “ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင်များသည် ဆိုင်ရာပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကို [သက်ဆိုင်ရာ] ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များထံသို့ တင်သွင်းရန်လည်း တာဝန်ရှိပါသည်။” သမ္မတ၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၁၂/၂၀၁၆- ၅ မေ ၂၀၁၆ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင်များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ တာဝန်များနှင့် ဝတ္တရားများကို နောက်ဆက်တွဲ ၃ တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများ

ပြည်ထောင်စုအစိုးရအောက်အဆင့်တွင်၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများ (ပီအက်ဖ်အိုင်စီအက်စ်)ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးစီမံကိန်းကော်မရှင်များ¹³ထံ စီမံကိန်း အဆိုပြုများ တင်ပြရန် တာဝန်ပေးထားပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၃။ ။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအောက်အဆင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည် ဖော်ရေးကော်မတီများ¹⁴

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ
ဥက္ကဋ္ဌ။ ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး
အဖွဲ့ဝင်များ။ ။ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ ရွေးချယ်ထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်များ၊
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန၊ ပညာရေးမှူး၊ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လမ်းမကြီး
များဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်
စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန နှင့် စက်မှုဦးစီးဌာနတို့မှ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ
အတွင်းရေးမှူး။ ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး
တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး။ ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး

ခရိုင် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ
ဥက္ကဋ္ဌ။ ။ ခရိုင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူး
အဖွဲ့ဝင်များ။ ။ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ ရွေးချယ်ထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်များ၊
ခရိုင် ပညာရေးမှူး၊ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လမ်းမကြီးများဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မွေးမြူရေးနှင့်
ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန နှင့် စက်မှုဦးစီးဌာနတို့မှ ခရိုင် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ
အတွင်းရေးမှူး။ ။ ခရိုင် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန ဦးစီးမှူး
တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး။ ။ ခရိုင် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန ဦးစီးမှူး

¹¹ မြန်မာအမျိုးသားစီမံကိန်း ၂၀၁၇-၁၈ ကို ဆွေးနွေး၊ ဝီယင်နမ်ကုမ္ပဏီများဖြင့် ပြောဆိုခြင်း၊ ဇန်နဝါရီ ၁၁၊ ၂၀၁၇ <https://m.talkvietnam.com/2017/01/myanmar-discusses-national-plan-for-2017-18/>.
¹² သမ္မတ၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၂/၂၀၁၆ မေလ ၅ ရက်နေ့
¹³ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃/၂၀၁၆၊ မေလ ၅ ရက်နေ့
¹⁴ ရှော်တန်နှင့်အဖွဲ့၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ငွေကြေးလျာထားခြင်း

မြို့နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီ

ဥက္ကဋ္ဌ။ မြို့နယ် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူး
အဖွဲ့ဝင်များ။ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ ရွေးချယ်ထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်များ၊
ခရိုင် ပညာရေးမှူး၊ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လမ်းမကြီးများဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မွေးမြူရေးနှင့်
ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန နှင့် စက်မှုဦးစီးဌာနတို့မှ ခရိုင်ညွှန်ကြားရေးမှူးများ
အတွင်းရေးမှူး။ ။ မြို့နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန ဦးစီးမှူး
တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး။ ။ မြို့နယ် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန ဦးစီးမှူး

မှတ်ချက်။ ။ အချို့ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရှိ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများက စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး
ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်မှုကို မတူညီသောအဆင့်များအတွက် မတူညီသောအခြေအနေပေးခဲ့ကြရာ အခြားသော အစီအမံများ
ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။ ဤတွင်ဖော်ပြထားသည့် အစီအမံများမှာ အဆင့်တစ်ခုစီ၌ ယေဘုယျအကျဆုံးအဖြစ် ဖော်ပြထား
သည်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

စီမံကိန်းများနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစကာ အမျိုးသားဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်းအဖြစ် ညွှန်းဆိုကြသော နှစ်၂၀ စီမံကိန်းကို အခြေပြု
ထားသည့် အသေးစိတ် စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့် စနစ်တစ်ရပ်ရှိပါသည်။ အမျိုးသားဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်းကို အထက်မှ
အောက်သို့နှင့် အောက်မှအထက်¹⁵သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့် ချဉ်းကပ်နည်းလမ်း ၂ မျိုးလုံးကို အသုံးပြုပြီး ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့ကြပါသည်။
ကျယ်ပြန့်သည့် ပန်းတိုင်များကို ထိပ်ပိုင်း၌သတ်မှတ်ခဲ့ကြပြီး အသေးစိတ်စီမံကိန်းများကိုမူ မြို့နယ်တိုင်းမှ အချက်အလက်များရယူကာ
စုစည်းခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် မြို့နယ်အဆင့်တွင် စီမံကိန်းများသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံချက်များ၏ ဆောင်ရွက်မည့်စာရင်းသာဖြစ်ပြီး
ဦးစားပေးအဆင့် ခွဲထားပုံ မပေါ်ချေ။ နှစ်ရှည်စီမံကိန်းများကို ၅နှစ်စီမံကိန်းများအဖြစ်ခွဲထားပြီး ၎င်း ၅ နှစ်စီမံကိန်း စုစုပေါင်း တစ်ရပ်စီ
မှ နှစ်စဉ်စီမံကိန်းများ ဆင်းသက်ရရှိလာပါသည်။

စီမံကိန်းဦးစီးဌာနက စီမံကိန်းရေးဆွဲဖော်ထုတ်ရာ၌ များပြားလှသည့် ဒေတာများနှင့်စာရင်းအင်းများကို စုဆောင်းရန် ဝန်ကြီးဌာနများ၊
ဒေသအာဏာပိုင်များဖြင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရပါသည်။ ဤစီမံကိန်းများနှင့် နှစ်စဉ်သုံးစွဲငွေများမှာ ငွေလုံးငွေရင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို
အလေးထားပြီး သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ ထုတ်ဖော်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤငွေလုံးငွေရင်း အဆိုပြု
များကို အကဲဖြတ်ရာ၌ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက ယခင် ငွေလုံးငွေရင်းကုန်ကျစရိတ်များအပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး နှစ်စဉ်
လျာထားချက်ကို သတ်မှတ်ရန် မျက်မှောက် စီးပွားရေးမူဝါဒကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါသည်။ ဘတ်ဂျက်ဖြတ်တောက်ရသည့် ကိစ္စရပ်
များတွင် စီမံကိန်းများအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပုံမှာ မြင်သာထင်သာမရှိဘဲ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ အစီအစဉ်တကျမရှိဘဲ ပြုလုပ်ရနိုင်ပြီး
အခြားအရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်မှုကို အထူးသဖြင့် ဒေသန္တရအဆင့်၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း ရှိ၊ မရှိမှာ မရှင်းလင်းချေ။

ရသုံး မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသည် နှစ်လတ် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်အမြင်အရ ငွေလုံး ငွေရင်းနှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်သို့
ချထားပေးသော သုံးစွဲမှုအချိုးအစားကို သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။ နှစ်လတ် ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်က မေခရိုစီးပွားရေး (အကြီးစား
စီးပွားရေး) နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ၃ နှစ်တာ ကြိုတင်ရှုမြင်ထားမှုကို တင်ပြထားပြီး ၎င်းက အစိုးရ၏ မူဝါဒများနှင့် ငွေသုံးစွဲမှု
များအပေါ် သတင်းအချက်အလက်ကောင်းစွာပါရှိသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် အခွန်ရငွေ(ဝင်ငွေ) တွက်ချက်ထားမှုများကို
ပံ့ပိုးပေးထားပါသည်။ ဤမူဘောင်ကိုအခြေခံပြီး ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုစီသည် စီမံချက်အသစ်များနှင့် လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော်နေ
သော စီမံချက်များအတွက် ၎င်း၏ ဦးစားပေးမှုများကို ထင်ဟပ်စေသည့် ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်တစ်ခုကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရပါသည်။
ဆောက်လုပ်ရေး၊ အကြီးစား စက်မှု၊ စက်ပစ္စည်းနှင့် အခြားငွေလုံးငွေရင်း စသည့် ကဏ္ဍရေးရာကော်မတီများက နှစ်စဉ်စီမံကိန်းတွင်
ထည့်သွင်းရမည့် စီမံချက်များကို အတည်ပြုရန် ထိုစီမံကိန်းကို စစ်ဆေးကြပါသည်။ ထို့နောက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက
အဆိုပါ ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်ကို စီးပွားရေးစီမံကိန်းနှင့် အစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ရပါသည်။ သို့သော်
ထိုစီမံကိန်း၌ အပြည့်အဝကုန်ကျစရိတ်ကို တွက်ချက်ရန် မည်သည့် အဓိကကျသော မူဝါဒဆုံးဖြတ်ချက်များ သို့မဟုတ် ရွေးချယ်စရာမျှ
မလိုအပ်ချေ။ စီမံချက်များထည့်သွင်းရန်နှင့် ထပ်ပေါင်းရန်ပုံငွေများ ထောက်ပံ့ရန် ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်မှာ ဘတ်ဂျက်ကို လွှတ်တော်သို့
မတင်သွင်းမီ ဒုတိယသမ္မတကသာ လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

¹⁵ အာရှဖွံ့ဖြိုးမှုဘဏ်၊ စီးပွားရေးနှင့်သုတေသနဌာန-မြန်မာ-အလားအလာများကို ဖြည့်ထုတ်ခြင်း (မန်ဒလုယွန်စီးတီး၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ အာရှ ဖွံ့ဖြိုးမှုဘဏ်၊
၂၀၁၄) <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/42870/myanmar-unlocking-potential.pdf>.

စီမံကိန်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်ခြင်း

စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနမှ အဆိုအရ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် အဆုံးသတ်ခဲ့သော စီမံကိန်းမှာ ယခု သုတေသနပြုလုပ်နေချိန်ထိ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း မရှိသေးချေ။ သို့သော် နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာကိုမူ ဌာနအဆင့်တွင် ပြင်ဆင်ကြရပါသည်။ ဤနှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာမှာ စီမံချက်များစာရင်းတစ်ခုနှင့် ဆက်လက်အကော်ထည်ဖော်နေဆဲလုပ်ငန်းများနှင့် စီမံချက်များမှ အသေးစိတ်သုံးစွဲငွေများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် နောက်ဆုံးထုတ်ခဲ့သော နှစ်ပါတ်လည်အစီရင်ခံစာမှာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး လူတိုင်းရယူနိုင်သည့် မှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ကြိုတင်သုံးသပ်ထားမှုတစ်ခုတွင် အမှန်တကယ်အသုံးစရိတ်များကို လျာထားအသုံးစရိတ်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းနည်းအားဖြင့်သာ လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုများကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခဲ့ကြောင်း ညွှန်ပြပါသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာ၌ ရည်ရွယ်သည်ထက် အချိန်¹⁶နှင့် ကုန်ကျစရိတ်¹⁷ ကျော်လွန်နေသော စီမံချက် အများအပြားကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ဌာန၏ အသေးစိတ်ပြန်လည်သုံးသပ်မှုမရှိသဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် စီမံချက်များနှောင့်နှေးခြင်းတို့၏ အကြောင်းပြချက်များကို ဆုံးဖြတ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ ဤသို့ ကျော်လွန်မှုများမှာ သွင်းကုန်ပစ္စည်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ်မြင့်တက်လာခြင်းကို ဖြစ်စေသည့် ငွေကြေးဖောင်းပွခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ အချိန်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်ကို လျော့ချခန့်မှန်းထားခဲ့သည့် ထိရောက်မှုမရှိသော စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်လျာထားခြင်းများကိုလည်း ညွှန်ပြကောင်း ညွှန်ပြနိုင်ပါသည်။

နေပြည်တော်ရှိ ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနမှ အရာထမ်းတစ်ဦးက စီမံချက်စစ်ဆေးရေးနှင့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံရေးဦးစီးဌာန (ပီအေပီအေဒီ) ဟူ၍ ဌာနသီးခြားတစ်ခုရှိကြောင်း၊ ၎င်းဌာနသည် အကောင်အထည်ဖော်ဆဲ စီမံချက်အချို့ကို စစ်ဆေးရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ရှင်းပြပါသည်။ ဤဌာနသည် သမ္မတအတွက် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ပြင်ဆင်ပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် တင်ပြရပါသည်။ အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရန်နှင့် ပြန်လည်စုစည်းရန် ကြိုးစားရာ၌ ပီအေပီအေဒီကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်တွင် ရှိပြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကို အစီရင်ခံရသည်ဆိုသော်လည်း မကြာသေးမီက သိခြားခွဲထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ပီအေပီအေဒီ၏ တွေ့ရှိချက်များက ယခင်ကာလ၏ ရသုံးမှန်းခြေများကို မည်သို့မည်ပုံ/နှင့် အထောက်အကူပြုခဲ့ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဆိုသည်မှာ မရှင်းလင်းပါချေ။

သမိုင်းကြောင်းအရမူ ယခင် စီမံကိန်းနှင့် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဌာန၏ ဦးတည်ချက်မှာ အမျိုးသားငွေစာရင်း၏ ထုတ်လုပ်မှုများနှင့် ငွေစာရင်းပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် စားသုံးရန်အတွက် ကုန်စည်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သတ္တုလုပ်ငန်းကဲ့သို့သော ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍဟု အမည်တပ်ရုံမျှသာဖြစ်သည့် ထုတ်ကုန်များ၏ အမျိုးသားထုတ်လုပ်မှုဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်ကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနဖြင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သောအခါ အရာရှိများက ၎င်းတို့၏ ပင်မတာဝန်မှာ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုး (ဂျီဒီပီ)ကို တွက်ချက်ရန် ထုတ်လုပ်မှုဒေတာများ စုဆောင်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြကြခြင်းက သက်သေပြနေပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍများကို ရည်မှန်းချက်များချမှတ်ပေးပြီး ထိုရည်မှန်းချက်များကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပါသည်။ လူမှုရေးကဏ္ဍအတွက် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များမှ ညွှန်ကိန်းများကို အသုံးပြုပါသည်။ သို့သော် ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များသည် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍများတွင်သာ အသုံးပြုဖြေရှင်းခြင်းဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် စီမံကိန်းနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ၊ မရှိနှင့် ရည်မှန်းရလဒ်များ အောင်မြင်ရရှိခြင်း ရှိ၊ မရှိကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားခြင်း မရှိသဖြင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များအားလုံး၏ တိုးတက်မှုကိုစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရာ၌ အဆိုပါ ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များ၏ စုပေါင်းညွှန်ကိန်းများက မည်သို့မည်ပုံ အကူအညီဖြစ်စေသည်မှာ မရှင်းလင်းချေ။ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လူမှုရေးကဏ္ဍ အစီအစဉ်များ၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသည့်ဟန်မရှိချေ။ ထိုအစီအစဉ်များကိုကောင်းစွာ အရင်းအမြစ်လျာထားခြင်း ရှိ၊ မရှိ၊ သို့မဟုတ် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းသည် အစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုများကို ထပ်ဟပ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ နှင့် ထိုအရအသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအာဂျင်စီများ သတ်မှတ်ရန်အတွက် နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် အသုံးပြုနေခြင်း ရှိ၊ မရှိ စသည်တို့ကို ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ရန်မှာ ခက်ခဲပါသည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ်၏ ဆီလျော်မှုကျဆင်းနေသလော။

၂၀၀၉ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အထိ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်တွင် ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစွဲမှု ၆၃% မှ ၃၈%သို့ ကျဆင်းသွားမှုနှင့်

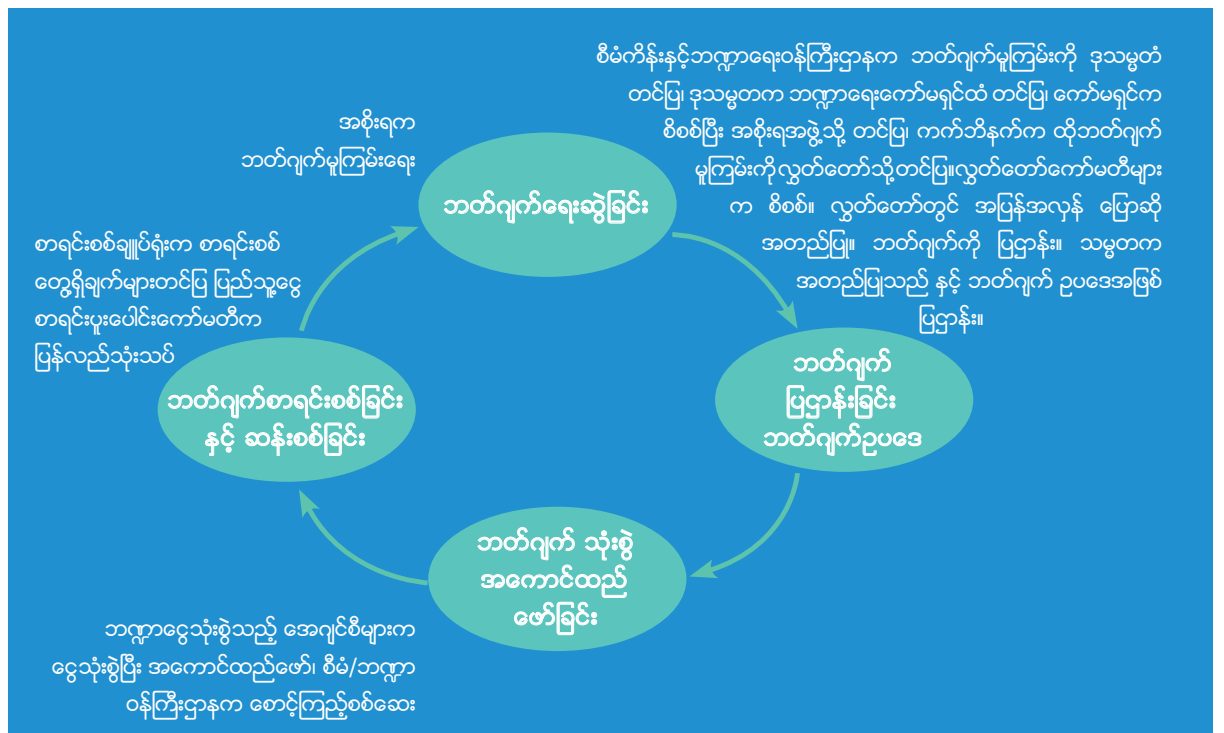
¹⁶ အချိန်ကျော်ခြင်းတွင် စီမံချက်တစ်ခုချင်းရန် လိုအပ်သော မူလခန့်မှန်းသည့်အချိန် ကျော်လွန်သဖြင့် တိုးမြှင့်သွားသောကုန်ကျမှုများပါ။
¹⁷ ဘတ်ဂျက်ကျော်လွန်မှု သို့ ကုန်ကျစရိတ်တိုးမြှင့်မှုဟုလည်း သိကြသည့် ကုန်ကျစရိတ်ကျော်လွန်မှုတွင် ဘတ်ဂျက်လျာထားချိန်၌ လျော့ခန့်မှန်းမိ၍ ပမာဏကျော်လွန်သော ကုန်ကျမှုများပါဝင်။ ကျော်လွန်ကုန်ကျစရိတ်ကို ငွေဖောင်းပွခြင်းစသော မျှော်လင့်ထားပြီးသည့်အချက်များကြောင့် တိုးမြှင့်လာသည့် ဘတ်ဂျက်တိုးမြှင့်မှုဖြစ်သော ကုန်ကျစရိတ်မြင့်တက်ခြင်းဖြင့် ခွဲခြားသင့်ပါသည်။

အတူ ငွေသုံးစွဲမှုဖွဲ့စည်းပုံ၌ သိသာထင်ရှားသည့် အပြောင်းအလဲများ မြင်တွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။ ထိုကာလအတွင်း၌ပင် လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ဘတ်ဂျက်မျှဝေမှုသည် ၁၁%ခန့်မျှအထိ မြင့်တက်ခဲ့ပြီး၊ အထွေထွေ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများက ပုံမှန်နှုန်း ၁၁% နှင့် ကာကွယ်ရေးအသုံးစရိတ်က ၂၁% မှ ၃၂%¹⁸ ထိ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ လစာနှင့် လုပ်ခများ များစွာမြင့်တက်လာမှုကြောင့် လူမှုဝန်ဆောင်မှုများတွင် အသုံးစရိတ်မြင့်တင်လာသဖြင့် သာမန်အသုံးစရိတ်ကြီးထွားလာပြီး အစိုးရကလည်း ဘတ်ဂျက်ကြေးမြီကို ပြည်တွင်းစုစုပေါင်းထုတ်ကုန်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုး၏ ၅% ထက် မကျော်လွန်စေရန် ကတိကဝတ်ပြုထားသဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ နေရာအကျယ်အဝန်း ကျုံ့လာပြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဖြစ်စဉ်၏ ဆီလျော်မှုကို လျော့နည်းလာ စေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှာ ဧပြီ ၁ ရက်မှ မတ်လ ၃၁ ရက်ထိ ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်များတွင် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ကို ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မတူညီသော်လည်း ထူးခြားသည့် အခန်းကဏ္ဍအသီးသီး ရှိကြပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၄။ ။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းစက်ဝန်း လိုရင်းအချုပ်ဖော်ပြချက်

ဥပဒေပြုလွှတ်တော် လုပ်ပိုင်ခွင့်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၀၃အရ (စာစုသေတ္တာ ၅)၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းများ၊ နှစ်စဉ်ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးများနှင့် အခွန်အခများ ဖြင့် ဆက်နွယ်သော ဥပဒေကြမ်းအားလုံးတို့ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရန်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၌ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးကို ဆွေးနွေးရန်နှင့် ပြုပြင်မွမ်းမံရန် အခွင့်အာဏာရှိပြီး ဆွေးနွေးနိုင်သော်လည်း လျှော့ချခြင်း (သို့) ငြင်းပယ်ခြင်းကို မပြုလုပ်နိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ လစာစရိတ်နှင့် ယင်းအဖွဲ့အစည်းဝင်များ၏ အသုံးစရိတ်များ၊ တရားရုံး သို့မဟုတ် ခုံရုံး တစ်ရုံးရုံး၏ စီရင်ချက် အမိန့်၊ ဒီကရီအရ ပေးဆောင်ရန်ရှိသော အသုံးစရိတ်များ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်များအရ ကျခံရမည့် အသုံးစရိတ်များ အစရှိသည်တို့ကိုသို့သော အသုံးစရိတ်များနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အချို့ကန့်သတ်ချက်များရှိပါသည်။ ဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဆွေးနွေးခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်

¹⁸ <http://documents.worldbank.org/curated/en/504121467987907393/Realigning-the-union-budget-to-Myanmar-s-development-priorities-public-expenditure-review>.

သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေအဖြစ် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ သမ္မတက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေအဖြစ် အတည်ပြု ရမည်။

စာစုသေတ္တာ ၅။ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၃၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်

ပုဒ်မ ၁၀၃

(က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကိုယ်စား နိုင်ငံတော်သမ္မတ သို့မဟုတ် ယင်းက တာဝန်ပေးအပ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြည်ထောင်စု ၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းတွင်ပါရှိသော-

- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကြီးအမှူးများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဝင်များ၏ လစာ၊ စရိတ် နှင့် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ အသုံးစရိတ်များ၊
- ပြည်ထောင်စုက ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသော ကြေးမြီများ၊ ယင်းကြေးမြီများနှင့် ဆက်နွယ်သော ကုန်ကျစရိတ်များ၊ ပြည်ထောင်စုက ချေးယူငွေများနှင့် ဆက်နွယ်သော အခြားကုန်ကျစရိတ်များ၊
- တရားရုံး သို့မဟုတ် ခုံရုံး တစ်ရုံး၏ စီရင်ချက်၊ အမိန့်၊ ဒီကရီအရ ပေးဆောင်ရန်ရှိသော အသုံးစရိတ်များ၊
- တည်ဆဲဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရဖြစ်စေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်တစ်ခုခုအရဖြစ်စေ ကျခံရမည့် အခြားအသုံးစရိတ် များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် ငြင်းပယ်ခြင်း၊ လျှော့၍ ခွင့်ပြုခြင်း မပြုရ။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ (ခ) ပါ အသုံးစရိတ်များမှအပ အခြားအသုံးစရိတ်များအတွက်ကိုမူ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က သဘောတူ အတည်ပြုခြင်း၊ ငြင်းပယ်ခြင်း၊ လျှော့၍ခွင့်ပြုခြင်းတို့ကို အများဆန္ဒနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ဘတ်ဂျက် စနစ်

ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်သည် အပေါ်မှအောက်သို့လာသော ချဉ်းကပ်နည်းဖြင့် အသေးစိတ်ပြုစုတင်ပြရပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာနက ဘတ်ဂျက်ပြက္ခဒိန်တစ်ခုနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန ဌာနများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဘတ်ဂျက်အာဏာပိုင်များထံမှ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုများကို တင်ပြရန် တောင်းဆိုမှုနှင့်အတူ စက်တင်ဘာလ၌ စတင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင်လုပ်ငန်းများက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းအဆိုပြုများ တင်ပြရန် အချိန် ဇယားကို စာစုသေတ္တာ ၆¹⁹ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၆။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ် အချိန်ဇယား

	ကာလ	ဖြစ်စဉ်
၁။	စက်တင်ဘာလ ပထမပတ်	စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အသုံးစရိတ်ဘောင်အတွင်းမှနေ၍ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများ တောင်းဆိုခြင်း။
၂။	အောက်တိုဘာလ ပထမပတ်မှ တတိယပတ်ထိ	ဝန်ကြီးဌာနများ၏ သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အသုံးစရိတ်ကို ကနဦးအကဲဖြတ်ခြင်း။
၃။	အောက်တိုဘာလ စတုတ္ထပတ် မှ နိုဝင်ဘာလ တတိယပတ်ထိ	သာမန်၊ ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအခွန်ရငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များကို အသေးစိတ် အကဲဖြတ်ခြင်း။

¹⁹ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက် ၂၀၁၆-၁၇

၄။	နိုဝင်ဘာလ ၈ တုတ္ထပါတ်	အခွန်ရငွေနှင့်အသုံးစရိတ်အကျဉ်းချုပ်ကို ဒုသမ္မတ ကအကဲဖြတ်ခြင်း။
၅။	ဒီဇင်ဘာလ ဒုတိယပါတ်	ဒုတိယသမ္မတက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံ တင်ပြခြင်း။
၆။	ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက် မတိုင်မီ	ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏အတည်ပြုချက်နှင့်အတူ ကက်ဘီနက်က ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း နှင့်ပြည်ထောင်စုရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေ(မူကြမ်း)ကိုလွှတ်တော်သို့တင်ပြခြင်း။
၇။	ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက် မတိုင်မီ	ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့်အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ ကော်မတီများက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း နှင့် ဥပဒေမူကြမ်းမှ တွေ့ရှိချက်များကို ဥပဒေကြမ်းပူးပေါင်းကော်မတီနှင့် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီထံ တင်ပြခြင်း။
၈။	ဖေဖော်ဝါရီ ၁၅ ရက် မတိုင်မီ	ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီက ဘဏ္ဍာရေး စိစစ်သုံးသပ်ချက်နှင့် ဥပဒေကြမ်း ပူးပေါင်းကော်မတီ က ဥပဒေဆိုင်ရာစိစစ်သုံးသပ်ချက်များကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် သို့ တင်ပြခြင်း။
၉။	ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် နာယက က အချိန်နှင့် နေ့ရက်ကို ကြေငြာခြင်း။	ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က အတည်ပြုခြင်း။
၁၀။	မတ်လ ၃၁ ရက် မတိုင်မီ	သမ္မတက လက်မှတ်ထိုးပြီး ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က အတည်ပြုပြီးသော ရသုံး ခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။

ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမည့် အဖွဲ့အစည်းများက ပေးပို့လိုက်သော ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အသေးစိတ် အကဲဖြတ်စိစစ်ပါသည်။ ဒုတိယသမ္မတက အခွန်ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်အကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက်ကို အကဲဖြတ်စိစစ်ပြီးသည် နှင့် ပြည်ထောင်စု၏ စီမံကိန်း (ငွေလုံးငွေရင်း) နှင့် ထပ်ပြန်သုံးငွေ (သာမန်)၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းများနှင့် ထပ်ပြန်တလဲ သုံးငွေ (သာမန်) ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများနှင့် အခြားအထောက်အထားများပါဝင်သည့် ပေါင်းစည်းထားပြီးသော ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံ တင်ပြရမည်။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ထင်ရှားသည့် ဘတ်ဂျက်နှင့်ဆိုင်သည့် အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရပြီး ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်အတွက် ကော်မရှင်၏ ထောက်ခံချက်များကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ထံသို့ တင်ပြရမည်။

ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကို သမ္မတက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး ဒုတိယသမ္မတများကို ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌများအဖြစ် ခန့်အပ်ထားပါသည်။ ကော်မရှင်သည် ရှေ့နေချုပ်၊ စာရင်းစစ်ချုပ်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌ တို့က အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ပါဝင်ကြသည့် အားလုံးပါဝင်သော ပင်မကိုယ်ထည်ကြီးတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အတွင်းရေးမှူးမှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အကြီးအမှူးဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းရန် သမ္မတ၏ တရားဝင်အမိန့်ကြော်ငြာစာကို နောက်ဆက်တွဲ ၃^{၂၀} တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အခန်းကဏ္ဍ (စာစုသေတ္တာ ၇) သည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြရမည့် တစ်ခုတည်းသော ပြည်ထောင်စု ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းမူကြမ်းကို ရေးဆွဲရန်ဖြစ်သည်။ ထိုရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းမူကြမ်း ရေးဆွဲနေစဉ်အတွင်း ကော်မရှင်က ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ အောက်အဆင့်အစိုးရများ၊ ပြည်ထောင်စု ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လွှတ်တော် ဘက်မှ ပါဝင်မှုများ ထည့်သွင်းတွက်ချက်၍ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဦးစားပေးများနှင့် ညီညွတ်ရန် စီစဉ်ရမည်။ ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက် တောင်းခံမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် အဓိကအားဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနထံမှ အတိုးနှုန်း၊ စီးပွားရေးညွှန်ကိန်းများနှင့် ခန့်မှန်းစီစဉ်ထားသော အစိုးရအသုံးစရိတ်များကဲ့သို့ သော အရေးကိစ္စများအတွက် နည်းပညာအကြံပေးမှုများကို ရယူပါသည်။

^{၂၀} ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းခြင်း ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှ ၁ ဩဂုတ် ၂၀၁၇ တွင် ရယူ <http://www.president-office.gov.mm/en/?q=briefing-room/notifications/2016/04/06/id-6210>.

စာစုသေတ္တာ ၇။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အဓိကတာဝန်များနှင့် လုပ်ငန်းများ²¹

ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကို ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု များ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အဓိက အခန်းကဏ္ဍများ မှာ ပြည်ထောင်စု ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဖြင့် လိုက်လျော ညီထွေမှု ရှိစေရန်၊ နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲရေး ပြဌာန်းချက်ကို ထောက်ခံချက်ပေးရန်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စများတွင် အကြံပေးရန် တို့ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၃၀ တွင် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အဓိကတာဝန်များကို အကျဉ်းဖော်ပြထားပါသည်။

(က) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက တာဝန်ပေးအပ်သော ဒုတိယသမ္မတတစ်ဦးက ဦးဆောင်စိစစ်၍ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ အပါအဝင် ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အရအသုံးငွေစာရင်း လျာထားချက်ကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ တင်ပြရမည်။

(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အရအသုံးငွေစာရင်းများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက တာဝန်ပေးအပ်သော ကျန်ဒုတိယ သမ္မတတစ်ဦးက ဦးဆောင်စိစစ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အရအသုံးငွေစာရင်း လျာထားချက်ကို ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်သို့ တင်ပြရမည်။

(ဂ) ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည်-

- (၁) ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ အသုံးစရိတ်များပါရှိသော ပြည်ထောင်စုအရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များအတွက် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ ဘဏ္ဍာငွေများကို သင့်လျော်သလို ဖြည့်ဆည်းပေး ခြင်း၊ အထူးကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ချေးငွေများခွင့်ပြုခြင်း အပါအဝင် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်း သို့မဟုတ် နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ ထောက်ခံတင်ပြရမည်။
- (၂) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ကိစ္စများကို အကြံပြုနိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (၃) ခိုင်မာသောဘဏ္ဍာရေးစနစ် ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဥပဒေပြဌာန်း၍ တာဝန်ပေးအပ် သည့် ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဃ) ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် ပြည်ထောင်စု၏အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များအား ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေမှ ဘဏ္ဍာငွေများကို သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊ အထူးကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊ လိုအပ်မည့် ချေးငွေများ ထုတ်ချေးခြင်းတို့ပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်း ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်သမ္မတထံသို့ ထောက်ခံတင်ပြရမည်။

ယနေ့အချိန်ထိ လွှတ်တော် ၂ ရပ်ပူးပေါင်းအဖွဲ့ ၁၇ ဖွဲ့ထိ ရှိပြီး ၎င်းတို့တစ်ဖွဲ့လျှင် ဝန်ကြီးဌာန ၂ ခု မှ ၃ ခု ၏ အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းမူကြမ်းကို ဆန်းစစ်ကြ၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ကြပါသည်။ အဖွဲ့တစ်ခုစီက ၎င်းတို့အား တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် ဝန်ကြီးဌာနများ ၏ အသုံးစရိတ်အဆိုပြုချက်ကို စိစစ်ပြီး ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီနှင့် ဥပဒေကြမ်းပူးပေါင်းကော်မတီထံသို့ အစီရင်ခံ တင်သွင်းရသည်။ ထိုကော်မတီ ၁ ခုစီတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့်အမျိုးသားလွှတ်တော်တို့မှ အဖွဲ့ဝင် ၁၅ ဦးစီ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီက အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုချက်ကို ဘဏ္ဍာရေးရှုထောင့်မှ သုံးသပ်ကြည့်ရှုပြီး ဥပဒေကြမ်းပူးပေါင်းကော်မတီက ဥပဒေရှုထောင့်မှ သုံးသပ်ကြည့်ရှုရပါသည်။ ဥပဒေကြမ်းပူးပေါင်းကော်မတီက ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီနှင့် လွှတ်တော်ထံသို့ ၎င်း၏ အကြံပြုချက်များ ပေးရသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီသည် အရအသုံး ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်တွင် အရေးအပါဆုံး ကော်မတီဖြစ်သည်။ ၎င်း၏အခန်းကဏ္ဍမှာ ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်များကို စိစစ် သုံးသပ်ရန်နှင့် အသုံးစရိတ်အဆိုပြုချက်သည် အစိုးရ၏ ဦးစားပေးမှုများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ မရှိကို ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်က ကနဦးပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားသော အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းမူကြမ်းတွင် လိုအပ်သော ပြောင်းလဲမှုများကို ထည့်သွင်းရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီသည် လွှတ်တော်သို့ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေမူကြမ်းကို မတင်ပြမီ နောက်ဆုံး ပြန်လည်

²¹ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) ပုဒ်မ ၂၃၀

သုံးသပ်ရသော အဆင့်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီက ပညာရှင်များ၊ အခွန်အထူးကျွမ်းကျင်သူများ၊ ဝန်ကြီးဌာနများ ကို ခေါ်ယူပြီး အခွန်ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်ခန့်မှန်းတင်ပြချက်များ၏ တိကျမှုနှင့် အဆိုပြုမှုများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ နားလည်ရန်၊ ရှင်းလင်းစေရန်နှင့် အထောက်အထားစစ်ဆေးနိုင်ရန် နည်းပညာဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ ရယူနိုင်သည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်း ကော်မတီက ၎င်း၏တွေ့ရှိချက်များနှင့် ထောက်ခံချက်များကို လွှတ်တော်သို့ တင်ပြရသည်။ ကော်မတီက ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု၏ ရသုံး မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ဖြတ်တောက်ရန် အကြံပြုနိုင်သော်လည်း သီးခြားရည်ညွှန်းချက် တိတိပပ ဖော်ပြဖြတ်တောက်ရန်ကိုမူ အကြံပြု နိုင်ခြင်းမရှိချေ။ တွေ့ရှိချက်များကို ထည့်သွင်းပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လွှတ်တော်က မဲခွဲဆုံးဖြတ်ပြီး သမ္မတက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေအဖြစ် အတည်ပြုပေးရပါသည်။

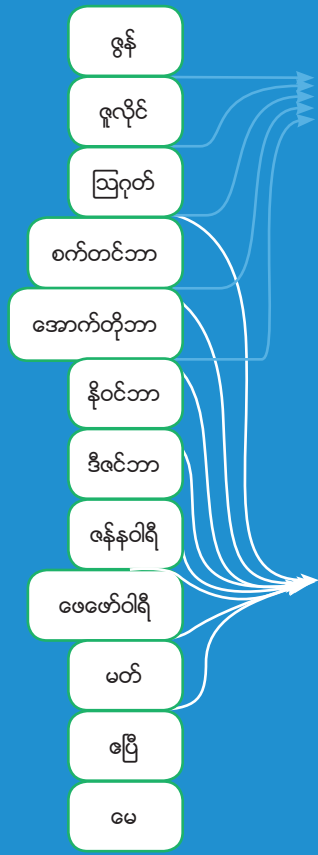
ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း နှင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

ဇွန်-ဇူလိုင်လများတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဝန်ကြီးဌာနများက မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်ရုံးများကို ငါးနှစ်စီမံကိန်းနှင့် ကိုက်ညီသည့် နောက်လစာမည့်ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် စီမံကိန်း အဆိုပြု များ ဖော်ထုတ်ရန် ညွှန်ကြားကြပါသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရန်ပုံငွေအတွက် အဆိုပြုများကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများက ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီး ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေအတွက်အဆိုပြုများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရှိ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဌာနများသို့ ပေးပို့ပါ သည်။ ထို့နောက် ဤအဆိုပြုများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများက တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဌာနများက စုပေါင်းကြပါသည်။ အောက်ပါပုံတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး နှစ်စဉ်စီမံကိန်းနှင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဖြစ်စဉ်ကို အချိန်ဇယားနှင့်တကွ တင်ပြထားပါသည်။ ဤဖြစ်စဉ်၏ အသေးစိတ်အဆင့်များကို သီးခြားအစီရင်ခံစာ²² တစ်ခုတွင် မကြာသေးမီက မှတ်တမ်းတင်ထားပြီးဖြစ်သည်။

²² ရှော်တန်နှင့်အဖွဲ့ - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ငွေကြေးလျာထားခြင်း

စီမံကိန်းနှင့်ငွေလုံးငွေရင်းအဆိုပြုများကို

- လက်ရှိနှင့်ပြီးခဲ့သော စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်မှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း
- တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသောဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းစီမံကိန်းဌာနများက စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အရအသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲရေး ညွှန်ကြားချက်များပေးပို့
- ပြည်နယ်/တိုင်းခရိုင်၊ မြို့နယ်အဆင့်များ၌ အောက်ခြေမှစတင်သော ဖြစ်စဉ်များအတွက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်စဉ်များကို လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ဝါးနှစ်စီမံ ကိန်းနှင့်ကိုက်ညီစေခြင်း
- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်နှင့် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်များကို ညှိနှိုင်းခြင်း

စီးကြောင်း၁- ပြည်နယ်/တိုင်း စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများ

- ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့် ဌာနများက အောက်ခြေမှအဆိုပြုများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အဆိုပြုများကို ပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် ဌာနတွင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ဌာနများသို့ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့်ပြုပြင်ရန် တင်ပြ
- ဘတ်ဂျက်ဌာနက ပြည်နယ်/တိုင်းဌာနများအား ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန်ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုများ ပြင်ဆင်ရန် လမ်းညွှန်ဖြန့်ဝေ
- ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရက ထောက်ပံ့ငွေလွှဲပြောင်းမှုပမာဏ ညွှန်းကိန်းကို လက်ခံ ရရှိပြီးနောက် ကနဦး ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုများကို အဆုံးသတ်
- ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရလွှတ်တော်သို့ တင်ပြ
- ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရက ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ တင်ပြ
- ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြ
- ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရက ပြည်နယ်/တိုင်းလွှတ်တော်သို့ တင်ပြ
- ပြည်နယ်/တိုင်းလွှတ်တော်များက ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ကို သုံးသပ် အတည်ပြု

စီးကြောင်း၂- ပြည်ထောင်စုစီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများ

- ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့် ဌာနများက အောက်ခြေမှအဆိုပြုများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အဆိုပြုများကို ပေါင်းစည်းခြင်းနှင့်ဌာနတွင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း။
- အချို့ဖြစ်ရပ်များ၌ ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရ (လွှတ်တော်မပါ) သို့ သုံးသပ်ရန်နှင့် အကြံပေးနိုင်ရန် တင်ပြ
- ဆိုင်ရာပြည်နယ်/တိုင်းဌာနများက ပြည်ထောင်စုဌာနများသို့ တင်ပြ
- ကဏ္ဍအလိုက် စုစုပေါင်းရန်ပုံငွေအရ ပြည်နယ်/တိုင်းမှ တင်ပြမှုများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများက သုံးသပ်အတည်ပြုပြီး ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်က အပြီးသတ် အတည်ပြုနိုင်ရန် တင်ပြ
- ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်အဖြစ် အတည်ပြုနိုင်ရန် တင်ပြ
- သက်ဆိုင်ရာ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသည့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများက ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရများနှင့် ဌာနများကို အကြောင်းကြား
- ပြည်နယ်/တိုင်း စီမံကိန်းဌာနက အတည်ပြုပြီးသော ပြည်ထောင်စု၏ ကဏ္ဍအလိုက် ဘတ်ဂျက်ကို အတွဲ ၂ အဖြစ် စုပေါင်းပြီး ပြည်နယ်/တိုင်း စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ဥပဒေတွင် နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ဖော်ပြ

စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းမူဘောင်ကို တင်ကြိုပြဌာန်း- ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ထပ်တလဲလဲ၊ သာမန် အသုံးစရိတ်များ အချိုးချမှတ်ခြင်း၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသ ကြီးများသို့ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုများအတွက် ရန်ငွေ (အများဆုံး သုံးစွဲရန်ငွေ) ရန်ပုံငွေကို ကြေညာခြင်း၊ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသည့် ဝန်ကြီးဌာနများမှ ရရှိနိုင်မည့် လျာထားမှုများ အစရှိသည်- နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသည့် ဌာနများအား ၎င်းတို့၏အရ အသုံးအဆိုပြုများကို တင်ပြရန် တောင်းဆိုပါသည်။ ဤအများဆုံးသုံးစွဲရန်ငွေ ရန်ပုံငွေကြေငြာချက်ကို ဌာနများသို့ အကြောင်းကြားရန် စက်တင်ဘာလတွင် လမ်းညွှန်များ ဖြန့်ဝေပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာနှင့် နိုဝင်ဘာလက ဤစာတမ်းအတွက် သွားရောက်ခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုတွင် ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရက ထိုအများဆုံးသုံးစွဲရန်ငွေ ရန်ပုံငွေကြေငြာချက်ကို အသိပေးခြင်းမရှိဘဲ ဌာနများထံမှ အရအသုံးအဆိုပြုများ တောင်းဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ထိုကြေငြာချက်ကို ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ပေးပို့ပြီးဖြစ်သည်မှာ သိသာသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်း ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနနှင့် တိုက်ရိုက်အကောင်အထည် ဖော်သော ဌာနများက ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ၎င်းတို့လက်ခံရရှိမည့် ထောက်ပံ့ငွေလွှဲပြောင်းမှုမဟာဏကို မသိသောကြောင့် လာမည့်ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ပြီးခဲ့သည့်အသုံးစရိတ်များကို အခြေခံပြီးရေးဆွဲနေခဲ့ကြရပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမှာ နောက်လာမည့် ၅ နှစ် အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ၎င်းတို့ မျှော်လင့်ထားနိုင်သည့် ရင်းမြစ် ပမာဏအပေါ် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမသိဘဲဖြစ်နေကြပါသည်။ ထိုသတင်းအချက်အလက်သည်ကာလလတ်စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းအတွက် အလွန်အရေးပါပြီး အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက်များအတွက် မြင်သာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာရေး နှစ်က ကောက်ယူခဲ့သည့် စစ်တမ်းပါ ပြည်နယ်/တိုင်း ၃ ခုမှ အသုံးစရိတ်များ၏ ၄၉% မှာ လမ်းနှင့် တံတားများ²³ ကဲ့သို့သော အခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး အတွက် တာဝန်ရှိသော ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးဦးစီးဌာနက သုံးစွဲထားပါသည်။ သို့သော် ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်ကတည်းကပင် ပြည်တွင်းစုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှု၏ မျှဝေအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစွဲမှုသည် ဆက်တိုက် ကျဆင်းလာပါသည်။ မကြာခင်က မူ ထိုဖြတ်တောက်မှုများသည် ဘဏ္ဍာရေးအခက်အခဲ²⁴ ကို ထင်ဟပ်လာပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံကဏ္ဍ သိသာထင်ရှားလှစွာ လိုအပ်နေသည့်တိုင် ထိုကဏ္ဍအတွက် သုံးစွဲမှုကျဆင်းလာခြင်းသည် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။ ဤဘဏ္ဍာရေး အခက်အခဲများသည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်က စတင်ပြီး လစာနှင့်လုပ်ခများ ၂ ဆ ဖြစ်လာမှုနှင့်အတူ အစိုးရ၏ လူမှုစီးပွားပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မူဘောင် (၂၀၁၂-၂၀၁၅) က ကြိုတင်မျှော်မြင်ထားသည့်အတိုင်း လူမှုရေးကဏ္ဍအတွက် ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များမှာ ပိုမို အကန့်သတ်ခံထားရပါသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနများ၊ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများက ၎င်းတို့၏ ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများကို မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာဌာနများသို့ တင်ပြကြပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရဌာနများက ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် အစဉ်အတွဲလိုက်ရေးဆွဲသည့် ချဉ်းကပ်နည်းကို အသုံးပြုကြပါသည်။ သာမန်အသုံးစရိတ် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာ²⁵ တွင် ထိုဝန်ကြီးဌာနများက လျာထားမှုများအတွက် မည်သည့်တောင်းဆိုမှုကိုဖြစ်စေ ညှိနှိုင်းဆုံးဖြတ်ရန် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသော ထုတ်ဖော်ကြေငြာမှုများကို တင်ပြရန်လိုအပ်ပါသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း အရအသုံးငွေစာရင်းအတွက် ဝန်ကြီးများက ၎င်းတို့၏ အဆိုပြုများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသို့ တင်ပြရပါသည်။ ထိုအဆိုပြုများကို အတည်ပြုသောတူပြီးသည်နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသို့ ဆက်လက်ပေးပို့ရပြီး ၎င်းဌာနက အဆိုပြုပေးခြင်းကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ရရှိလာသော ပေါင်းစည်းပြီးအဆိုပြုများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းဝန်ကြီးများက စိစစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များက ပြန်လည်သုံးသပ်အတည်ပြုနိုင်ရန် တင်ပြရပါသည်။ ထိုအတည်ပြုပြီးသော အဆိုပြုငွေစာရင်းကို ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသို့ ဆက်လက်ပေးပို့ပြီးနောက် ထိုဌာန၏ အကဲဖြတ်မှတ်ချက်များနှင့်အတူ ဒုတိယသမ္မတ ထံသို့ တင်ပြရပါသည်။ ဒုတိယသမ္မတက ထိုအဆိုပြုငွေစာရင်းကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံ ဆက်လက်တင်ပြရပါသည်။ ပြည်နယ် နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ရန်ပုံငွေလိုအပ်ချက်များကို ပြည်ထောင်စု ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းအတွင်း ထည့်သွင်းပြီးနောက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဆွေးနွေးရန်နှင့် သမ္မတက အဆုံးသတ်အတည်ပြုရန် တင်သွင်းရပါသည်။ ထို့နောက် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များက အတည်ပြုရန် တင်ပြပြီး နောက်ဆုံး တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်က အတည်ပြုပါသည်။

²³ ရှေ့တန်နှင့်အဖွဲ့ - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ငွေကြေးလျာထားခြင်း
²⁴ ဟက်ဘစ်ဘဏ္ဍာဆာနှင့်အဖွဲ့ - မြန်မာစီးပွားရေး မော်နီတာ၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၆၊ စီးပွားရေးမျှော်လင့်ချက်များ ကျောက်ချကြည့်ခြင်း (ဝါရှင်တန် ဒီစီ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အုပ်စု၊ ၂၀၁၆) <http://documents.worldbank.org/curated/en/271301485510327677/Myanmar-economic-monitor-anchoring-economic-expectations>.
²⁵ သာမန်အသုံးစရိတ်သည် လုပ်ခ၊ လစာ၊ လောင်စာဆီ၊ အဆောင်အယောင်များ ထိန်းသိမ်းခြင်းကဲ့သို့သော လက်ရှိနှစ်တွင်ပြုလုပ်ရမည့် ကုန်စည်များ နှင့် ဝန်ဆောင်မှုအသုံးစရိတ်များ

ဘဏ္ဍာနှစ်တစ်ခုအတွင်း ဖြည့်စွက်ရန်ပုံငွေ/ဘဏ္ဍာငွေတောင်းခံခြင်းဖြစ်စဉ်မှာလည်း အထက်ဖော်ပြပါ ဖြစ်စဉ်နှင့် အလားတူပင်ဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ် နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဥပဒေအဖြစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ရရှိလာပါသည်။ သာမန်အားဖြင့် နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးငွေစာရင်းကို ရှိပြီးဖြစ်သော ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ ၇-၈% ထက် ကျော်လွန်ခြင်း မရှိစေရဘဲ ထပ်မံပေါင်းထည့်နိုင်ပါ သည်။ မှတ်သားရန်ရှိသည်မှာ ဤသုတေသနကို ဆောင်ရွက်စဉ်အချိန်၌ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ မှာ အများပြည်သူရယူနိုင်သည့်အခြေအနေမရှိပါချေ။ သို့သော် အရာရှိများကမူ တောင်းဆိုလာပါက သင့်လျော်သည့် အာဏာပိုင် ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဌာနတစ်ခုသည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ရရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည်ဟု ညွှန်းဆိုကြပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၈ က နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အရအသုံးငွေစာရင်း ဖြစ်စဉ် အတွက် အချိန်ဇယားကို ဖော်ပြထားပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၈။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအတွက် အရအသုံးငွေစာရင်းဖြစ်စဉ် အချိန်ဇယား²⁶

ကာလ	ဖြစ်စဉ်
၁။ စက်တင်ဘာလ ဒုတိယပတ်	ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက နောက်ထပ် ဘဏ္ဍာငွေတောင်းခံမှုအတွက် မူဘောင်များချမှတ်ပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အစိုးရများထံမှ အဆိုပြုများတောင်းခံ
၂။ နိုဝင်ဘာလ ဒုတိယပတ်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အဆိုပြုများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များထံမှ အတည်ပြုချက်ရယူပြီး နောက် ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနထံ ပေးပို့။
၃။ နိုဝင်ဘာလ တတိယပတ်	ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ထိုအဆိုပြုများကို ကနဦးအကဲဖြတ်။
၄။ နိုဝင်ဘာလ စတုတ္ထပတ်	အကဲဖြတ်မှတ်ချက်များနှင့်အတူ ဒုသမ္မတထံ ပေးပို့။
၅။ ဒီဇင်ဘာလ ဒုတိယပတ်	ဒုသမ္မတ ၂ က အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ထပ်မံ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည့် ရန်ပုံငွေများအတွက် အဆိုပြုများကို ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ထံ တင်ပြ။
၆။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ပြည်ထောင်စု ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို အတည်ပြုပြီးနောက်	ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ပြည်ထောင်စု ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို အတည်ပြုသောအခါ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများက ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ဥပဒေကြမ်းကို သက်ဆိုင်ရာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များထံ တင်ပြ။
၇။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကို အတည်ပြုပြီးနောက်	ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးချုပ်က လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြု။

မြို့နယ် စီမံကိန်းနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

အောက်ခြေမှ-အထက်သို့ စီမံကိန်းရေးဆွဲရန်အတွက် လုပ်ဆောင်မှုများရှိနေခဲ့ပြီး မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ရေးကော်မတီများ (တီပီအက်ဖ်ဒိုင်စီအက်စ်) များကို ဖွဲ့စည်းထားရှိကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲနေကြပါသည်။ မြို့နယ် တစ်မြို့နယ်ကို ကျေးရွာအုပ်စုများ ပေါင်းစည်းထားပြီး ဒု-မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးနှင့် မြို့နယ်စာရေးတစ်ဦးတို့က အထောက် အကူပေးရသော မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ဦးဆောင်ရပြီး ၎င်းအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ စံပုံစံ အရအသုံးငွေစာရင်းတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကုန်ကျစရိတ်များနှင့် ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားသော အခွန်

²⁶ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက် ၂၀၁၆-၁၇

လက်ခံများ ပါရှိပါသည်။ အဆိုပါ မြို့နယ်အရအသုံးငွေစာရင်းများကို ခရိုင်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူးထံ ပေးပို့ရပြီး ထိုခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက မြို့နယ်များ၏ အရအသုံးငွေစာရင်းများကို ပေါင်းစည်းရန် တာဝန်ရှိပြီး ရရှိလာသော ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်း ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနသို့ တင်ပြရပါသည်။ ရန်ပုံငွေများကို တာဝန်ချထားပေးသော ဌာနများက ထိန်းချုပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် လက်တွေ့အားဖြင့် စီမံချက်ရန်ပုံငွေများ သုံးစွဲမှုအပေါ် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ခြင်း မရှိချေ။ မြို့နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီ၏ အဓိကတာဝန်မှာ အချက်အလက်ဒေတာများစုဆောင်းရန်နှင့် ထိုဒေတာများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်နှင့် အမျိုးသားအဆင့်သို့ ပေးပို့ရန်ဖြစ်ပါသည်။

မြို့နယ်တစ်ခုစီတွင်မြို့နယ်စီမံကိန်းတစ်ခုစီရှိသော်လည်း ထိုစီမံကိန်းကရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ရေးဆွဲခြင်းအား မည်သို့ လမ်းညွှန်ထိန်းကျောင်းပေးသနည်းဆိုသည်မှာ မရှင်းလင်းချေ။ မြို့နယ်အဆင့်ဝန်ထမ်းများသည် အနာဂတ်တွင်ပေးရမည့် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် တွက်ချက်စီစဉ်ခြင်းထက် လက်ရှိအဆောင်အယောင်များနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်ပေးရန်ကိုသာ ပိုမိုပြင်ဆင်ထားပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းက ရေရှည်မျှော်မြင်မှုစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း²⁷ ကို ကန့်သတ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။ မြို့နယ်စီမံကိန်းအတွင်း စီမံချက်တစ်ရပ်ထည့်သွင်းထားရုံဖြင့် ရန်ပုံငွေရမည်ဟု အာမခံနိုင်ခြင်းက ဦးစားပေးသတ်မှတ်ခြင်းကို ရှုပ်ထွေးစေပါသည်။ အမှန်တကယ် လက်တွေ့ကျသော ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းမှာ လမ်းများ၊ တံတားများစသည့် မရွေ့ပြောင်းနိုင်သည့်အရာများ တည်ဆောက်ထိန်းသိမ်းရသော၊ ရေနနှင့် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးဝေမှုကို စီမံခန့်ခွဲရသော၊ စံပြအိမ်ယာအချို့ကို တည်ဆောက်ပေးနေသော ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် အခြားဝန်ကြီးဌာနများအကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှု မရှိခြင်းကြောင့် အလွန်အတား ထပ်မံတွေ့ရပါသည်။ ထိုအချက်အလက်များကို အကောင်အထည်ဖော်သော အဖွဲ့အစည်းများ (အေဂျင်စီများ) အကြား (ဌာနများအကြား) မျှဝေခြင်းမရှိပါက ဘတ်ဂျက်လျာထားမှုများသည် အခြေအနေမှန်ဖြင့် ပိုမိုနီးစပ်လာနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ အချို့ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ - ဥပမာ - ရောဝတီတိုင်းဒေသကြီး၌ အစိုးရက ဖွံ့ဖြိုးမှုကိစ္စများဆွေးနွေးရန် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးများကို ထိန်းသိမ်းစီစဉ်ပါသည်။

ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း

ရန်ပုံငွေများကို အတည်ပြုပြီးသည်နှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများကို ပြည်ထောင်စုစီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှတစ်ဆင့် ငွေလွှဲပေးပို့ပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၌ ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံမှ အတည်ပြုပြီးသော ရန်ပုံငွေများကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှတစ်ဆင့် ငွေကြေးသုံးစွဲမည့်ယူနစ်များထံသို့ အဆင့်လိုက် လွှဲပို့ခြင်းမပြုမီ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးရှိ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဦးစီးဌာနများထံသို့ ပထမဦးစွာ လွှဲပို့ပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတိုင်းအား လေးလလျှင်တစ်ကြိမ် အသုံးစရိတ်မျက်နှာကြက် (အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်သောအသုံးစရိတ်) များကို ထုတ်ပြန်ပေးပါသည်။ မြွင်းချက်ထားရမည့် အခြေအနေမှသာလျှင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ တင်ကြိုခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထိုအဖွဲ့အစည်းများသည် သတ်မှတ်ထားသည့် အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်မည့် အသုံးစရိတ်ထက်ပိုမိုသော ရန်ပုံငွေများကို ထုတ်ယူနိုင်သည်။ ရန်ပုံငွေအလွဲသုံးမှုများနှင့် ပိုမိုထုတ်ယူမှုများအား ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ဌာနတွင်း ထိန်းချုပ်မှုများနှင့် အထိန်းအထိန်းစနစ်များ ရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုစနစ်များ မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက (က) ဘတ်ဂျက်လျာထားခြင်းမရှိဘဲ ပို၍သုံးစွဲခြင်း၊ (ခ) အလွဲသုံးမှုနှင့် အစိုးရ ငွေစာရင်းများထံသို့ ငွေသားပြန်လည်ပေးသွင်းရမည့် သတင်းပေးခံရသော မရှိမသား၊ မမှန်မကန်သုံးစွဲမှုများနှင့် (ဂ) အတည်ပြုချက်မပါဘဲ ကန်ထရိုက်တာများအား ပေးထားသည့် ကြိုတင်ငွေများ တွေ့ရှိရမှုများကို မှတ်သားထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုတွေ့ရှိရမှုများက လက်ရှိဌာနတွင်း ထိန်းချုပ်မှုစနစ်များနှင့် သန္ဓေတည်စ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ယန္တရားတို့၏ အားနည်းမှုများကို ညွှန်ပြနေပါသည်။ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်များကို စီမံဘဏ္ဍာဝန်ကြီးဌာနက ဖွဲ့စည်းပေးထားသည်မှာ မကြာလှသေးချေ။ ဤသုတေသနအတွက် သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့သည့် ဒေသများမှ စီမံကိန်းနှင့် ဘတ်ဂျက်အရာရှိများသည် ထိုဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ယူနစ်များကို သိရှိကြသော်လည်း ထိုစာရင်းစစ်များ၏ တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ မသိကြချေ သို့မဟုတ် မည်သည့်ဌာနတွင် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်ရှိကြောင်းကိုမျှ ရှင်းလင်းစွာမသိချေ။

ငွေကြေးသုံးစွဲမှုများကို ဝန်ကြီးများက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ တင်ပြကြရသော လစဉ်အသုံးစရိတ်ကြေငြာချက်များမှတစ်ဆင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲထားပါသည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဝန်ကြီးဌာနများထံမှ ဘတ်ဂျက် လျာထားချက်များအတိုင်း အသုံးစရိတ်သုံးစွဲနေမှု အခြေအနေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် နှစ်အတွင်းနှင့် နှစ်လယ် အစီရင်ခံစာများကိုလည်း တောင်းဆိုပါသည်။ ဤစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှုသည် ဌာနများက ပိုမိုသုံးစွဲခြင်းအား တားဆီးနိုင်ရန်နှင့် အသုံးစရိတ်များကို မှန်ကန်သည့်ငွေစာရင်းတွင် ဖြည့်သွင်းနိုင်ရန်သာ ကန့်သတ်ထားပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာနှစ်အတွင်း ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ မည်သည့်ပိုလျှံငွေကိုမဆို စွန့်လွှတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး နှစ်ဆုံးချိန်၌ အထွေထွေအရန်ရန်ပုံငွေသို့ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ပြီးခဲ့သောနှစ်များအတွင်း ပိုလျှံငွေများ၊ ပြန်လည်စွန့်လွှတ်ရမှုဖြစ်ရပ်

²⁷ ရေရှည်မျှော်မြင်မှု စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဆိုသည်မှာ ၁၅ နှစ်၊ ၂၀ နှစ် သို့ ၂၅ နှစ် ကြိုတင်မှန်းပြီး ကာလရှည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ရေရှည်မျှော်မြင်မှု စီမံကိန်းတစ်ရပ်သည် ၁၅ နှစ် သို့ ၂၀ နှစ် ကာလတစ်ခုရုံးအတွက် စီမံကိန်းတစ်ရပ်တည်းဖြစ်ရန် မလိုချေ။

အများအပြား ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ဤဖြစ်ရပ်များက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် တိုးမြှင့်ပေးသော ရန်ပုံငွေများဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဲ့သို့သော ကဏ္ဍများက လိုက်မီအောင် မသုံးစွဲနိုင်သည့် အကောင်အထည်ဖော်မှုစွမ်းဆောင်ရည် မပြည့်ဝဟု မှတ်ယူရဖွယ် ဖြစ်နေပါသည်။ ဤအချက်မှာ ပြည်သူများလက်လှမ်းမီရာနေရာ၌ ခွဲခြားဖော်ပြထားသည့် အချက်အလက်မရှိသောကြောင့် အတည်ပြု ရန် ခက်ခဲပါသည်။ သို့သော် ပိုလျှံငွေနှင့် မသုံးစွဲနိုင်၍ ပြန်အပ်ငွေများမှာ ရေးဆွဲထားသော ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းသည် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သည့်အဆင့်၌ မှန်ကန်သည့် ဦးစားပေးမှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်နိုင်ခြင်း မရှိ၍သော်လည်းကောင်း ထိရောက်မှု မရှိသည့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲမှု အလေ့အထများကြောင့်သော်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ထင်ဟပ်ခြင်းရှိခဲ့လျှင်ပင် ဦးစီးဌာနများအတွက် လွှဲပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဘတ်ဂျက်တွင်ကို အခွင့်ပေးအပ်ထားသည်ထက် အခြား မည်သည့်ယူနစ်မဆိုထံ ရန်ပုံငွေပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်း အလွန်နည်းပါသည်။ အကန့်အသတ်ရှိ သည့် ရန်ပုံငွေပြန်လည်လွှဲပြောင်းမှု အခွင့်အာဏာအချို့မှာလည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင်သာ ရှိပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသည့် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ သို့မဟုတ် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတို့က အကောင်အထည်ဖော်သည့် မည်သည့်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အစီအစဉ်ကိုမဆို စွမ်းဆောင်ရည်ကို စနစ်တကျ ပြန်လည်သုံးသပ်သည်ဆိုသော အထောက်အထား မတွေ့ရှိရချေ။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်သည့် မူဘောင်တစ်ခုကို ပြဌာန်းပေးပါသည်။ သမ္မတရုံး ညွှန်ကြားချက် ၁/၂၀၁၃ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် ခွင့်ပြုသော တင်ဒါစည်းမျဉ်းကို ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ယင်းစည်းမျဉ်းတွင် ပြည်သူ့/အစိုးရ ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုလုပ်ငန်းများအတွက် သုံးသပ်ခြင်း နှင့် အတည်ပြုခြင်းတို့အတွက် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာဖြစ်သော လမ်းညွှန်မှု ပါဝင်ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုစီက ပစ္စည်းဝယ်ယူရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများကို ကိုယ်ပိုင်ချမှတ်ထားကြပါသည်။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ဆောင်ရွက်ရသည့်အဆင့်တွင် အတည်ပြုဖြစ်စဉ် မှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိသောကြောင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ယင်းလမ်းညွှန်များ တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း ဖြစ်ထွန်း လာရန် လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့် ရှိနေပါသေးသည်။ အတည်ပြုချက်နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် ရယူနေရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပစ္စည်းဝယ်ယူတင်သွင်းရာ၌ နှောင့်နှေးရခြင်းက (၁) ပိုလျှံဘတ်ဂျက်များ မသုံးနိုင်တော့ခြင်းကဲ့သို့သော မထိရောက်သည့် ဘတ်ဂျက် စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် (၂) စီမံချက်များ အချိန်မီပြီးစီးနိုင်ရေးအပေါ် ရိုက်ခတ်စေသည့် ဖြည့်စွက်ရန်ပုံငွေ လွှဲပြောင်းမှုအပေါ် မှီခိုလာခြင်း တို့ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ ဤအလေ့အထက "အမည်မပါ-အခွန်များ"²⁸ အသုံးပြုခြင်းနှင့် စီမံချက်များပြီးစီးရန် စေတနာအလျောက် ထည့်ဝင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြချက်များစွာထဲမှ တစ်ခုဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤအချက်က တာဝန်ခံယူမှုပြဿနာ ပေါ်ထွက် လာစေပြီး လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူလူထုက စီမံချက်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းအား အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။

အစိုးရ၏ လူမှုစီးပွား ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမူဘောင်နှင့် ထိရောက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ နေပြည်တော် သဘောတူညီချက်က အားလုံးအကျိုးဝင်မှုပါဒ် အပြန်အလှန်ပြောဆိုမှုဖြင့် ပြည်သူ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေး၊ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွင် အားလုံး ပါဝင်နိုင်ရေး၊ တာဝန်ခံယူမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရေးခြေလှမ်းများကို ပြဌာန်းဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအချက်ကြောင့် ပြည်သူများသည် မူဝါဒ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ကောင်းစွာသိရှိထား၊ အသိပေးခံရထားသည်ဟု ယူဆစေပါသည်။ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲသည့် ဖြစ်စဉ်တွင် ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်ရေးအတွက် အဓိကအားနည်းစေသည့် အကြောင်းအရာ ၂ ရပ်မှာ ဘတ်ဂျက်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မသိရှိခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူ ချိတ်ဆက်မှုအတွက် ပုံမှန်ယန္တရား သို့မဟုတ် လမ်းကြောင်းပျောက်ဆုံးနေခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် နိုင်ငံသားများအတွက် ဘတ်ဂျက်စာအုပ်သည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာ ဗဟုသုတများ တိုးတက်လာ စေရန်နှင့် ပြည်သူများ၏ သိရှိမှုကို တိုးမြှင့်စေရန် အခြေခံအချက်အလက်အချို့ကို ထောက်ပံ့ပေးထားသည့် အစိုးရ၏ ပထမခြေလှမ်း တစ်လှမ်းဖြစ်ပါသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၌ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များ နှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းဝင်များဖြင့် အင်တာဗျူးမေးမြန်းချက်များက ပြီးခဲ့သော ၂ နှစ်မှ ၃ နှစ်အတွင်း အမျိုးသားအဆင့်မှ အောက်အဆင့်ရှိ/ ပြည်ထောင်စုအဆင့်၏ အောက်အဆင့်များမှ အစိုးရ အရာရှိ များသည် ပိုမိုတိုင်ပင် ဆွေးနွေးလာခဲ့ကြကြောင်း ညွှန်းဆိုကြပါသည်။ လျာထားချက်များမှာ တောင်းခံမှုထက် အမြဲနည်းပါးနေသဖြင့် အဆိုပြုများကို မည်သို့မည်ပုံ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ပြီး ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်းမည်ဆိုသည်မှာ မရေရာသည့်တိုင် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်အမတ်များက ၎င်းတို့၏ ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများကို သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာနများသို့ တင်ပြရာ၌ တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ်များ ရှိလာခဲ့ပါသည်။ အင်တာဗျူးဖြေခဲ့သူတစ်ဦးက အကြံပြုသည်မှာ လွှတ်တော်အမတ်များသည် ပြည်သူလူထုလိုချင်သည်ကို သိရှိကြကြောင်း ထို့ကြောင့် ၎င်းအမတ်များသည် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်သင့်ကြကြောင်း ဆိုပါသည်။ သုတေသနလေ့လာခဲ့သည့် ဒေသတစ်ခုတွင် ဦးစီးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးများမှ အကြံပြုချက်များနှင့်

²⁸ အမည်မပါအခွန်များ ဆိုသည်မှာ ဘဏ္ဍာနှစ်တစ်နှစ်အတွင်း အတည်ပြုပြီးဘတ်ဂျက်မှ သုံးစွဲရန်မဖြစ်နိုင်သည့် အသုံးစရိတ်များကို သုံးစွဲရန် နောက်ကျကောက်ခံသော အခွန်များဖြစ်သည်။ သို့သော် စေတနာအလျောက်ထည့်ဝင်မှုများအတွက်လည်း ဤဝေါဟာရကို သုံးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆက်နွယ်မှုများ၊ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လက်ရှိဖြစ်စဉ်များနှင့် အနာဂတ်ဦးစားပေးမှု၊ ဝိုင်းလံ အိမ်ဆင်-ဂျန်းစီ၊ လော်ရန်ဒန်၊စင်ဒီ ဂျီလင်း၊ အက်စ် ခန်းနေ ဒီ၊ မိုင် ဘတ်တီ၊ ဇူလိုင် ၂၀၁၆၊ စီအီးအက်စ်ဒီ၊ ဂျီကီတာ <https://mdricesd.files.wordpress.com/2016/09/fiscal-relations-aug2016.pdf>.

ထောက်ခံချက်များ ကမ်းလှမ်းနိုင်ရန် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးအစည်းအဝေးများ၌ ယခင်ကပင် ဖိတ်ကြားပါဝင် စေခဲ့ကြောင်း လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၆ မေလတွင် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ၎င်းကော်မတီများ၏ အဆိုပြုချက်ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စီမံကိန်းကော်မရှင် များထံ တင်ပြရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အဆိုပါကော်မတီများမှာ လက်အောက်ခံအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနေပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အနာဂတ်တွင် မည်သို့ စီမံလာစေမည်နည်းဆိုသည်မှာ စောင့်ကြည့်ရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်၌ မြို့နယ် စီမံကိန်းရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီများက စီမံကိန်းများ ထုတ်ဖော်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေများ အသုံးပြုခြင်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း၌ အရေးပါသည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်ရန် မျှော်လင့်ခံကြရပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအများစုတွင် အရအသုံးငွေစာရင်းအား လွှတ်တော်မှအတည်မပြုမီ ပြန်လည်သုံးသပ်ရမည့် ယန္တရားများ ရှိကြပါသည်။ ရော့ဘတ်တိုင်းဒေသကြီး၌ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း ပြန်လည်သုံးသပ်မှုကို ပြည်သူ့ငွေစာရင်း၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှုကော်မတီ၏ ပါဝင်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ဤကော်မတီကို တစ်ဖက်၌ လွှတ်တော်အမတ်များနှင့် အခြားတစ်ဖက်၌ ဦးစီးဌာနများအကြား ချိတ်ဆက်မှုအဖွဲ့အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည့် လက်တွေ့ကျသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုရှိကြောင်း ရှုမြင်ကြပါသည်။ လွှတ်တော်အမတ် တစ်ဦးချင်းစီကလည်း ကိုယ်ပိုင်စရိတ်ဖြင့် စီမံချက်များကို စစ်ဆေးရန် ကွင်းဆင်းကြပြီး တွေ့ရှိချက်များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်တွင် တင်ပြကြပါသည်။ ဤသည်က စနစ်တကျစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှု မဟုတ်ခဲ့လျှင် စီးပွားရေးအရ (သို့) နိုင်ငံရေးအရ အမြတ်ထုတ်ခြင်းအဖြစ် အမြင်လွဲမှားခံရနိုင်ခြင်းကြောင့် ဤအလေ့အထမှာ မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော အလေ့အထတစ်ခုသည် ရှိပြီးဖြစ်သော အထိန်းအထိန်းများဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးလာပြီး အခိုင်အမာဖြစ်တည်သွားပါက အခြားဒေသများသို့လည်း မျှဝေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရန်အတွက် အစိုးရက ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် အခြားဝန်ကြီးများအပါအဝင် အချို့လွှတ်တော်အမတ်များကို သင်တန်းပေးထားခြင်းက အစိုးရအနေဖြင့် လွှတ်တော်အမတ်များ ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တည်ဆောက်ပေးရန် စိတ်အားထက်သန်နေဟန် ရှိပါသည်။

ပြီးခဲ့သည်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းအချို့တို့သည် ဘတ်ဂျက် အားပေးထောက်ခံမှုများ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာစီမံကိန်းများဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအာဂျင်ဒါကို သရုပ်ဖော်ရန် လူထုဖြင့်ချိတ်ဆက်ရာ၌ တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ လွှတ်တော်အမတ်များကလည်း ထိုစီမံကိန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ကူညီပေးရေးစိတ်ဝင်စားကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ယခုအခါ၌ ၎င်းတို့၏စီမံကိန်းများမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ အမှန်ဘတ်ဂျက်များတွင် မည်မျှထင်ဟပ်သနည်းဆိုသည်မှာ မရှင်းလင်းလှပါချေ။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုလိုအပ်ချက်ရှိနေကြောင်းကို အသိမှတ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် အစိုးရ၏ ပထမဦးဆုံးသော နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ နောက်တစ်နှစ် ၂၀၁၆-၁၇ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိမှုနှင့်အတူ အစိုးရသည် ပြည်သူလူထုအား အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်တစ်ချို့ ပေးရန်နှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အသိပဟုသုတသိမြင်မှုကို တိုးမြှင့်စေရန် ပထမခြေလှမ်းအဖြစ် မိမိဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံသားများအတွက် ဘတ်ဂျက်တွင် အခွန်ရငွေ၊ အသုံးစရိတ်၊ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပြီး ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်၊ ဖြည့်စွက် ထောက်ပံ့ငွေနှင့် ပြုပြင်ပြီးခန့်မှန်းခြေ စသည့်ဝေါဟာရများကို အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းပါ ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများကိုလည်း ပြုစုဖော်ပြပေးထားသကဲ့သို့၊ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ နှစ်လတ်ဘဏ္ဍာရေး မူဘောင်အတွက် အကြီးစား စီးပွားရေးညွှန်ကိန်းများနှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ ဆုံးဖြတ်လွှဲပြောင်းမှုများအတွက် အကြီးစား စီးပွားရေးညွှန်ကိန်းများ စသည်တို့ကိုလည်း ပြုစုဖော်ပြထားပါသည်။ နိုင်ငံသားများအတွက် ဘတ်ဂျက်တွင် ပြည်ထောင်စု အဆင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ် အချိန်ဇယားကို ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၊ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် ၂၀၁၆-၁၇ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကိုလည်း ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

သို့သော် အခွန်ရငွေ နှင့် အသုံးစရိတ်ခန့်မှန်းခြေများမှာ ထပ်ဆင့် စုပေါင်းအဆင့်၌သာဖြစ်ပြီး ဌာနအလိုက်၊ ငွေစာရင်းခေါင်းစဉ်အလိုက် သို့မဟုတ် ပရိုဂရမ်အလိုက်ကား ဖော်ပြထားခြင်းမရှိချေ။ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်ကတည်းက အစိုးရသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများထံ ရန်ပုံငွေ လွှဲပြောင်းပေးရာ၌ ညွှန်ကိန်း ၆ ခုကို အခြေခံသည့် ရိုးရှင်းသော ပုံသေနည်းတစ်ခုကို အသုံးပြုနေခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအကြားတွင်^{၂၉} ၎င်းပုံသေနည်းအား အနည်းငယ်မျှသာ နားလည်နေကြပုံပေါ်ပါ သည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက မျက်နှာသာပေးဝါဒ (ဘက်လိုက်) နေသည်ဟု ထင်မြင်ခံရခြင်းမှ ရှောင်ရှားရန်မှာ စုစုပေါင်း ဘဏ္ဍာရေးအစုအပေါင်းကို ဆုံးဖြတ်ပေးရာတွင် အသုံးပြုသော နည်းပညာ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်း ကြား လွှဲပြောင်းမှုများတွင် အသုံးပြုသောပုံသေနည်းနှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုစီ၏ မျှဝေမှုကို ဆုံးဖြတ်ပေးသည့် စံနှုန်းများ အစရှိသည်ကို အများပြည်သူ သိရှိနိုင်စေရမည်ဖြစ်ပါသည်။

^{၂၉} ရှော်တန်နှင့်အဖွဲ့ - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ငွေကြေးလျာထားခြင်း

ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်က သုံးသပ်မှု

ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များအဖွဲ့အစည်း(The Institute of Internal Auditors (IIA)) က ၎င်း၏ နိုင်ငံတကာ ပညာရှင်အလေ့အထများ မူဘောင်³⁰ တွင် အောက်ပါအဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားပါသည်။

ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်း
ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်းသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးတက်စေရန်နှင့် တန်ဖိုးမြှင့်စေရန် ပုံစံချထားသည့် အမှီခိုကင်းကင်းဖြင့် ဓမ္မဒိဌာန်ကျကျ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်များ၏ ထိရောက်မှုကို တိုးတက်စေရန်နှင့် တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ရန် စနစ်ကျသော၊ စည်းမျဉ်းနှင့်လျော်ညီသည့် ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းဖြင့် အဖွဲ့၏ ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်ပြီးမြောက်စေရန် ကူညီပေးပါသည်။

ဤအဓိပ္ပါယ်ပါ အဓိကအခြေခံအစိတ်အပိုင်းများမှာ-

- ၁။ အမှီခိုကင်းမှုနှင့် ဓမ္မဒိဌာန်ကျခြင်း
- ၂။ အာမခံမှုရှိပြီး တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရသော လုပ်ငန်းဖြစ်ခြင်း
- ၃။ တန်ဖိုးမြှင့်ခြင်း နှင့် လည်ပတ်လုပ်ဆောင်မှုကို ..... တိုးတက်စေခြင်း
- ၄။ စနစ်ကျနည်း စည်းမျဉ်းနှင့်ညီသော ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းဖြစ်ခြင်း
- ၅။ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်များအပေါ် တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ခြင်း

လုပ်ငန်းများ အခိုင်အမာပြုစေခြင်း
အဖွဲ့အတွက် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်များအပေါ် အမှီခိုကင်းစွာ ဆန်းစစ်ခြင်းကို ထောက်ပံ့ပေးရန် ဓမ္မဒိဌာန်ကျသော စိစစ်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဥပမာ-ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်၊ စည်းမျဉ်းနာခံမှု၊ စနစ်လုံခြုံစိတ်ချရမှုနှင့် ရှိရမည့် အလေးထားချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်မှု စသည်တို့ပါဝင်နိုင်ပါသည်။³¹

တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုလုပ်ငန်းများ
စီမံခန့်ခွဲမှုတာဝန်များလုပ်ကိုင်နေသည့် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်မပါဘဲ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်များကို တန်ဖိုးမြှင့်ရန် နှင့် တိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်ထားသော၊ ထို့ပြင် သုံးစွဲသူဖြင့် သဘောတူထားသည့် အကြံပေးမှုနှင့် သုံးစွဲသူနှင့် ဆက်နွှယ်သော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ နှင့် ၎င်းတို့၏ သဘောသဘာဝနှင့် နယ်ပယ်အကျယ်အဝန်းကို ဆိုလိုပါသည်။³²

စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်တစ်ဦးကို မည်သည့်စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများတွင် မပါဝင်စေသင့်ဘဲ ၎င်းကို အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်စေသင့်ပါသည်-

- အကြံပေးမှု စွမ်းရည်ကဏ္ဍဖြင့်သာ (ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရန်မဟုတ်သော) ကော်မတီများတွင် ပါဝင်စေခြင်း
- ဌာနတွင်း ထိန်းချုပ်မှုအတိုင်းအတာများအပေါ် အကြံဉာဏ်ပေးခြင်း
- သင်တန်းပို့ချပေးခြင်း

အိုင်အိုင်အေ၏ ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်းက အထူးသီးခြားပြဌာန်းဖော်ပြသည်မှာ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များသည် စာရင်းစစ်ဖြစ်စဉ်၊ စာရင်းစစ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို ကောင်းစွာသိမြင်နှစ်စပ်ရမည်³³ ဟု ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် စာရင်းစစ်ရန်လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိသင့်ပြီး အသိပညာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ထပ်မံဆည်းပူးခြင်းအားဖြင့် ကျွမ်းကျင်ရမည့် စာရင်းစစ်နည်းပညာများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် တိုးတက်နေစေသင့်ပါသည်။ ဌာနတွင်း

³⁰ အိုင်အိုင်အေ၏-ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ထိရောက်မှု မူဘောင်-ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှ ၃၀ ဇွန် ၂၀၁၇ တွင် ရယူ- <https://na.theiia.org/standards-guidance/Pages/Standards-and-Guidance-IPPF.aspx>

³¹ ၃၀ တွင် ဖော်ပြပြီးသည့်အတိုင်း

³² ၃၀ တွင် ဖော်ပြပြီးသည့်အတိုင်း

³³ ကျင့်ဝတ်စည်း- ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်များအဖွဲ့အစည်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ်၊ ဇွန် ၃၀၊ ၂၀၁၇ တွင် ရယူသည်။ <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Code-of-Ethics.aspx>

စာရင်းစစ်သည် ကိုယ်တိုင်က အမှီခိုကင်းရုံမျှမက စာရင်းစစ်နေသော ဌာနတစ်ခုခုမှလည်း အမှီခိုကင်းကြောင်း ပေါ်လွင်နေသင့်သည်။ ထိုအမှီခိုကင်းမှုကို သေချာစေရန် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်သည် အစိုးရကခန့်အပ်သော စာရင်းစစ်ကော်မတီ၊ ဘဏ္ဍာရေးဌာန၏ အကြီးအကဲအတွင်းရေးမှူး၊ သို့မဟုတ် အတွင်းရေးမှူးချုပ်ကို တိုက်ရိုက်အစီရင်ခံသင့်ပါသည်။ အရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်များကို ပုံမှန်ဌာနတွင်းလုပ်ငန်းတာဝန်များ၌ မပါဝင်စေသင့်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရာထမ်းများအား ၎င်းတို့၏ မူလတာဝန်များအပြင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ရန် တာဝန်များကိုလည်း ထမ်းဆောင်စေလေ့ ရှိပါသည်။ ဥပမာ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနရှိ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနမှ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် တာဝန်ရှိသော အရာထမ်းများကို မိမိဌာန၏ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ခြင်းအား ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ချထားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည် မှာ အိုင်အိုင်အေ ကပြဌာန်းဖော်ပြထားသော အလေ့အထနှင့် ဆန့်ကျင်နေပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက ဦးရေကန့်သတ်ထားသော ဝန်ထမ်းအချို့ကိုသာ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ သင်တန်းများပို့ချပေးပြီး ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းများတွင် ချိတ်ဆက် ပါဝင်စေခဲ့ရပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ရမည့် ဝန်ထမ်းများသည် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာ၌ ပါဝင်လုပ်ကိုင်ရန် မသင့်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသည့် ဝန်ထမ်းသည် ဌာနတွင်း စာရင်းစစ် ဖြစ်စဉ်တွင် မပါဝင်သင့်ချေ။ သို့သော် ဝန်ထမ်းဦးရေနည်းပါးမှုကြောင့် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ရှိရင်းစွဲ စာရင်းစစ် ဝန်ထမ်းများ၏ မူလတာဝန်များထဲသို့ ထပ်တိုးတာဝန်အဖြစ် လုပ်ဆောင်စေရပါသည်။ ထို့ပြင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်၏ တာဝန်များကို လမ်းညွှန်ပေးမည့် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ် လမ်းညွှန်လက်စွဲလည်း မရှိသေးချေ။

ထပ်မံတွေ့ရှိရသည်မှာ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဌာနတွင်း ဘဏ္ဍာရေးဌာနခွဲမှ အရာထမ်းများသည် ၎င်းတို့၏ မူလတာဝန်များအပြင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်နေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စဉ်းစားရမည့်အချက်မှာ ထိုဝန်ထမ်းများသည် ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းအတွက် တာဝန်ယူနေရစဉ်တွင် တင်ဒါခေါ်ယူခြင်းနှင့် ကန်ထရိုက်များအဆုံးသတ်ချုပ်ဆိုခြင်းကဲ့သို့သော ပစ္စည်း ဝယ်ယူမှု ဖြစ်စဉ်အဆင့်အားလုံးအတွက် တာဝန်ရှိသော ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးကော်မတီတွင်လည်း ပါဝင်နေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်က ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များသည် မည်သည့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းတွင်မျှ ပါဝင်ခြင်းမရှိစေသင့်ဆိုသော စည်းမျဉ်းနှင့် လည်းကောင်း ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများနှင့် မညီကွဲလွဲမှုဖြင့်လည်းကောင်း အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များကို ဥပဒေဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ထားခြင်း မရှိသကဲ့သို့ စာရင်းစစ်အာဏာနှင့် တာဝန်ဝတ္တရား များကို သတ်မှတ်ထားသည့် စာချုပ် (ချာတာ) လည်း ရှိမနေပါ။ ဤအချက်သည်လည်း ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်စံနှုန်းများက ဖော်ပြသည့် "ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားတို့ကို ဌာနတွင်းစာရင်းစစ် ရည်မှန်းချက်တာဝန်နှင့် အညီဖြစ်သော ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ချာတာတွင် တရားဝင်အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်ရမည်။"³⁴ ဟူသော ပြဌာန်းချက်ဖြင့်လည်း ဆန့်ကျင် ကွဲလွဲနေပါသည်။

ထိရောက်သောထိန်းချုပ်မှုများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရမည့် မူလတာဝန်သည် စီမံခန့်ခွဲမှု၌ ရှိနေပြီး ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်တစ်ဦးကမူ ၎င်း ထိန်းချုပ်မှုများ၏ ထိရောက်မှုကို သေချာစေရန် ထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဌာနတွင်းထိန်းချုပ်မှုများသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်ထားမှုများကို ကျော်လွန်ပြီး အဖွဲ့အစည်း၏ ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်ရန် လိုအပ်သောလုပ်ငန်းအားလုံးကို ပဲ့ကိုင် လမ်းညွှန်ရပါသည်။ ဥပမာ-ကျောင်းသူ/သား ချေးငွေအစီအစဉ်တစ်ခု၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ကျူရှင်ခ မတတ်နိုင်သောကျောင်းသူ/ သားများကို ချေးငွေထောက်ပံ့ပေးရန်ဖြစ်သည်။ သို့ဆိုလျှင် ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်တစ်ဦးသည် ထိုအစီအစဉ်နှင့်ဆိုင်သည့် စာရင်းအင်း ပြုစုခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ထိန်းချုပ်မှုများကို စစ်ဆေးသည့်အပြင် ချေးငွေလက်ခံရရှိသူများ၏ အထောက်အထားများသည် အမှန်တကယ်ရည်ရွယ်သော အကျိုးခံစားခွင့်ရမည့်သူများထံ ချေးငွေပေးအပ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် ထိုသူများထံသာ ပေးအပ်ထားခြင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို စစ်ဆေးအတည်ပြုနိုင်ပါသည်။ အလေ့အထကောင်း ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်းများ၊ အစိုးရအမိန့်ပြန်တမ်းများ၊ လက်စွဲများ နှင့် လမ်းညွှန်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို လိမ်လည်ခြင်း၊ လွဲချော်ခြင်းနှင့် မမှန်မကန်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ရေး အစီအမံဖြစ်စေရန်နှင့် ခိုင်မာသည့် စာရင်းအင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံမှုများကို သေချာစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရင်းစစ် တစ်ဦးသည် ထိုထိန်းချုပ်မှုများကို နားလည်နေရမည်ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှုများကို နားလည်ပြီးပါက စာရင်းစစ်သူသည် ထိုလည်ပတ်ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် အဓိကကျသည့် ထိန်းချုပ်မှုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ် ရမည်ဖြစ်သည်။ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ဌာနသည် အမျိုးမျိုးသော ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများ၊ လက်စွဲများ၊ အစိုးရ၏ အမိန့်ထုတ်ပြန်ချက်များ နှင့် ဖြန့်ဝေစာများတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် ထိန်းချုပ်မှုများအတိုင်း လိုက်နာမှုအခြေအနေကို အစိုးရ၏ရည်မှန်းချက်များ တိုးတက် ပွားများစေရာ၌ ၎င်း ထိန်းချုပ်မှုများ၏ ထိရောက်မှုကိုသေချာစေရန် တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ရမည်။ စိစစ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ခေတ်ပြိုင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းမှာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် ထိန်းချုပ်မှုဖြစ်စဉ်များကို နေရာတကျ ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ စသည်တို့ကို အကဲဖြတ်စစ်ဆေးနေကြသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။

³⁴ မှတ်ယူစံများ - ရည်ရွယ်ချက်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်-ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များအဖွဲ့အစည်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ်၊ ဇွန် ၃၀၊ ၂၀၁၇ တွင် ရယူသည်။ <https://na.theiaa.org/standards-guidance/attribute-standards/Pages/Attribute-Standards.aspx>.

သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းအတိုင်းအတာမှာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစာရင်းစစ်ခြင်းနှင့် စည်းမျဉ်းလိုက်နာမှု စာရင်းစစ်ခြင်း၌သာ အကန့်အသတ်ခံနေရဆဲဖြစ်ပါသည်။

စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းထိရောက်မှုရှိစေရန်မှာ ကောင်းစွာလေ့ကျင့်ပေးထားသော ကျွမ်းကျင်သည့် ဝန်ထမ်းများနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသူများ က ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်း၏ အမှီအခိုကင်းခြင်းကို သေချာစေရန် ၎င်းလုပ်ငန်းအတွက် ရှင်းလင်းသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် သင့်လျော်သော အစီရင်ခံစာမည့်လမ်းကြောင်း ရှိပြီးဖြစ်ရမည်။ အရေးအကြီးဆုံးမှာ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ခြင်း၏ ထိရောက်မှု ရှိ၊ မရှိဆိုသည်မှာ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာပြုမှုများအပေါ် သက်ဆိုင်ရာဌာနက မည်မျှအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းရှိ၊ မရှိအပေါ်တွင်မူတည်ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင်မူ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်းက လက်တွေ့အားဖြင့် အောက်ပါတို့ကို အာမခံနိုင်ခြင်းမရှိသေးချေ။

- သိသာထင်ရှားသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာနှင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ၏ တိကျမှု၊ ယုံကြည်အားထားနိုင်မှုနှင့် အချိန်မီဖြစ်မှု
- ရင်းမြစ်များကို ဖြန့်တီးမှုနည်းပါးစွာ စုဆောင်းရယူခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်း
- မရွေ့ပြောင်းနိုင်သော လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားခြင်း
- အဖွဲ့အစည်းများ (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် အစိုးရဌာနများ) ၏ ဆောင်ရွက်မှုများသည် မူဝါဒများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ စာချုပ်များနှင့် သင့်လျော်သည့် ဥပဒေများ နှင့် နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ကိုက်ညီလိုက်နာမှု အခြေအနေ
- ထင်ရှားသောအစီအစဉ်များ၊ စီမံကိန်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်မှု အခြေအနေ

အမြင့်ဆုံးအဆင့် စာရင်းစစ်အဖွဲ့က ထိန်းကျောင်းကြီးကြပ်မှု

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးအဆင့် စာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ဥပဒေ (၂၀၁၀) နှင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ (၂၀၁၃၊ ၂၀၁၄)³⁵ တို့တွင် ပြဌာန်းဖော်ပြထားသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များတွင် အရေးကြီးသည့် ပြည်သူ့-အကျိုးစီးပွားအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ နိုင်ငံပိုင် အာမခံကုမ္ပဏီနှင့် နိုင်ငံပိုင်ဘဏ်များကို စာရင်းစစ်ခြင်းအတွက် တာဝန်ဝတ္တရားများ ပါဝင်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မည်သည့်စာရင်းစစ်ခြင်းကိုမျှ ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ထားခြင်း မရှိချေ။ အားလုံးသော အသုံးစရိတ်များ-ငွေလုံးငွေရင်းနှင့်သာမန်အသုံးစရိတ် ၂၅၀လုံး-(ကာကွယ်ရေးမှလွဲ၍)ကို စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက စာရင်းစစ်ပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ် (ပုဒ်မ ၂၄၂) နှင့် ဒု-စာရင်းစစ်ချုပ်များကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် သမ္မတ၏ အတည်ပြုချက် (ပုဒ်မ ၂၄၄) များဖြင့် ခန့်အပ်ထားပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုမှ စာရင်းစစ်ချုပ်များကိုလည်း သမ္မတနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များ၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်/တိုင်းဝန်ကြီးချုပ်က ခန့်အပ်ပါသည်။ ၎င်းစာရင်းစစ်ချုပ်များသည် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်နှင့် ဆိုင်ရာဝန်ကြီးချုပ်များကို တာဝန်ခံရပါသည်။ ယေဘုအားဖြင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် ပြည်သူ့ကဏ္ဍရှိ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် ကောင်းစွာသိရှိကြပြီး စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက စာရင်းစစ်လိုက်သော အဖွဲ့အစည်းများက ကောင်းစွာအသိမှတ်ပြုလေးစားကြပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှအရာထမ်းများက စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအနေဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဆိုပါက ဝန်ထမ်းအင်အား ထပ်မံဖြည့်တင်းရန် လိုအပ်မည်ဟုဆိုကြသော်လည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်များတွင် ဝန်ထမ်းများ ကောင်းမွန်လုံလောက်စွာ ခန့်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။³⁶ ဝန်ထမ်းထပ်မံလိုအပ်သည် (သို့) ပိုမိုခေတ်မီသော အလေ့အထများနှင့် စနစ်များ လိုအပ်သည်ဆိုသည်မှာမူ စူးစမ်းလေ့လာကြည့်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကို စာရင်းစစ်ချုပ်က ဦးဆောင်ပြီး ဝန်ထမ်းများကို ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာများကို စာရင်းစစ်ရန် ကောင်းစွာလေ့ကျင့်ပေးထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အရာထမ်းများကို ပြည်ထောင်စု ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ရေးကော်မရှင်းက ခန့်အပ်ပြီး အခြားအဆင့်ဝန်ထမ်းများကို အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဖြင့် ခေါ်ယူဖြည့်စွက်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအတွက် ဘတ်ဂျက်ကို အခြားအစိုးရဝန်ကြီးဌာနများနည်းတူ စီမံကိန်းနှင့်

³⁵ နိဒါန်း၊ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ဥပဒေ (၁၀/၂၈/၂၀၁၀)

³⁶ စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်ခြင်းက ပြည်သူ့ကဏ္ဍသုံးစွဲမှုတွင် ငွေကြေးအတွက်တန်ဖိုးကိုတိုင်းတာရန် ငွေသုံးစွဲမှု၏ နည်းပညာပိုင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းကို အောက်ပါစစ်စစ်သည့်အချက် ၃ ချက်ဖြင့် ဆန်းစစ်ပါသည်။

- တွက်ခြေကိုက်မှု- ဂရိဂရမ်ကို အသုံးစရိတ်နည်းနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သလား။
- သာရည်- သွင်းအားစုနှင့်တွက်ကုန်အကြား ဆက်သွယ်မှုကို တိုးတက်စေနိုင်သလား။
- ထိရောက်မှု- ငွေသုံးစွဲသည့် အခွင့်ပိုင်သူအဖွဲ့အစည်းသည် ရည်ရွယ်ထားသည့်အတိုင်း လုပ်ဆောင်သလား။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အသေးစိတ်စိစစ်မှုဖြင့် အတည်ပြုပေးပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် လွှတ်တော်နှင့် ကောင်းမွန်အလုပ်ဖြစ်သည့် ဆက်ဆံရေးတစ်ရပ်ရှိပြီး ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီသို့ အစီရင်ခံ တင်ပြခြင်းအတွင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။³⁷ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီအစိုးရက ဦးဆောင်နေသည့် ကာလအတွင်း စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများနှင့် တွေ့ရှိချက်များကို ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီက တက်ကြွစွာဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ ဦးဆောင်အစိုးရအတွက် ပထမဖြစ်သော်လည်း နောက်တစ်ကြိမ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီဝင်အများစုမှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ထမ်းဆောင်ကြခြင်းဖြစ်သဖြင့် ၎င်း ကော်မတီက မည်သို့စွမ်းဆောင်မည်ဆိုသည်ကို စောင့်ကြည့်ရမည်ဖြစ်သည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်သည် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အဖွဲ့ဝင် လည်းဖြစ်ပြီး အစည်းအဝေးများတက်ရောက်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံစာများအပေါ် မှတ်ချက်ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီအမံသည် အမြင့်ဆုံးအဆင့်စာရင်းစစ်အဖွဲ့၏ ကြီးကြပ်ထိန်းကျောင်းမှုအခန်းကဏ္ဍအား မှန်ကန်တိကျစွာ ကျင့်သုံးရာ၌ ဘက်မလိုက်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်စေသည့် အလေ့ထကောင်းမှ သွေဖည်သွားစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင် ဆိုသည်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးအေဂျင်စီတစ်ခုဖြစ်ပြီး စာရင်းစစ်ချုပ်ကို အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်စေခြင်းက အိုင်အိုင်အေ စံနှုန်းများမှ ချိုးဖောက်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည့်အပြင် အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခတစ်ရပ်အသွင် ဆောင်နေပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် သမ္မတနှင့် လွှတ်တော်ကို တာဝန်ခံရပြီး ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်၏ စွမ်းဆောင်မှုကို ပုံမှန် အစီရင်ခံရပါ သည်။ ထို့အတူ ၎င်း၏ စာရင်းစစ်တွေ့ရှိချက်များကိုလည်း အစီရင်ခံရပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် ဥပဒေအရဖွဲ့စည်းထားရှိသော သာမန်နိုင်ငံသား ၄ ဦးနှင့် စာရင်းကိုင်ပညာရှင် ၁၀ ဦးထိ ပါဝင်သည့် မြန်မာ စာရင်းကိုင်ကောင်စီ (အမ်အေစီ) တွင်လည်း ဦးဆောင်ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပါသည်။ ကောင်စီ၏ရည်မှန်းချက်မှာ "နိုင်ငံ၏စီးပွား ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုမည့် အရည်အသွေးပြည့်စုံစာရင်းကိုင်များ စုစည်းထားရှိရန်နှင့် အစိုးရဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ တွင် စာရင်းကိုင်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် အလေ့အထများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။"³⁸

စာရင်းစစ်ချုပ်သည် မြန်မာစာရင်းကိုင်ကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ထမ်းဆောင်ပြီး ပြည်သူ့ကဏ္ဍအတွက် စာရင်းကိုင်နှင့် စာရင်းစစ် မှုပါဒများ သတ်မှတ်တည်ထောင်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတာဝန်သည် တိုင်းပြည်အများစုတွင်မူ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရပါသည်။ လက်ရှိကာလတွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းစစ် နှင့်³⁹ "လိုအပ်ပါက"⁴⁰ စည်းမျဉ်းနာခံမှု စာရင်းစစ်များကို ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်ရန်အတွက် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စွမ်းရည်မှာ အကန့်အသတ်ရှိနေ ပါသည်။ ၎င်း၏ချဉ်းကပ်မှုမှာ ဆုံးရှုံးနိုင်မှုအခြေပြုဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပြီး စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကို ရွေးချယ်မှုသည် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း/ရုပ်ပိုင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေ၊ ဖြစ်စဉ်များ၏ ရှုပ်ထွေးမှုအခြေအနေနှင့် အတိတ်ကာလအတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်၌ အဖွဲ့အစည်းအသေးစားများအတွက် ရာနှုန်းပြည့်စာရင်းစစ်သည့် နှစ်စဉ်စာရင်းစစ်စက်ဝန်းတစ်ရပ် ရှိပါသည်။ စာရင်းစစ်ရာတွင် စာရင်းစစ်ခံရမည့် အစိုးရဌာနများ၏ ကိုယ်ပိုင် ယေဘုယျလက်ခံထားသည့် စာရင်းစစ်စံနှုန်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် ပြင်ပအစိုးရ စာရင်းစစ်အသိုက်အဝန်းများအတွက် ထီးဆောင်းအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်သော အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အင်စတီကျုများ၏ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းက ဖော်ထုတ်ထားသည့် အစိုးရ/ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများကို စာရင်းစစ်ခြင်းအတွက် စံနှုန်းပေးတံတစ်ခုဖြစ်သည့် အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများကို စတင်လက်ခံ ကျင့်သုံးနေပြီဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ ၃ ခုကို ပြင်ဆင်တင်ပြခဲ့ပါသည်။ အရအသုံးငွေစာရင်းလွှဲပြောင်းမှု အစီရင်ခံစာ၊ မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေ အစီရင်ခံစာနှင့် စာရင်းစစ်ခံခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းအားလုံး အပေါ် စာရင်းစစ်တွေ့ရှိချက်အားလုံးကို စုပေါင်းတင်ပြသော စာရင်းစစ်ကန့်ကွက်မှု အစီရင်ခံစာတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ် ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းအတွက် အစီရင်ခံစာမှာ အဆုံးသတ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးချေ။ ဌာနအရာထမ်းများသည်ပင် ထိုရှင်းတမ်း ခေါင်းစဉ် သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာအတိအကျကို မသိရှိကြပါ။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် အခွန်အကောက်(ဝင်ငွေ)စာရင်းစစ်⁴¹ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းတွင် မည်သို့ပုံဖော်ထားသည်ကိုမူ

³⁷ ပီအေစီကော်မတီ ၃ ရပ်ရှိသည်။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်စီအတွက် တစ်ခုစီနှင့် လွှတ်တော် ၂ ရပ်ပေါင်း ပီအေစီ
³⁸ မြန်မာစာရင်းကိုင်ဥပဒေ(၂၀၁၅)
³⁹ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းစစ်တွင် စာရင်းစစ်ကဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း၏ တိကျမှုနှင့် လျော်ကန်မှုကို စစ်ဆေးအတည်ပြုသည်။
⁴⁰ စည်းကမ်းနာခံမှုစာရင်းစစ်တွင် စာရင်းစစ်က အခြေအနေအချို့သည် ကျေနပ်ဖွယ် ရှိ မရှိကို စစ်သည်။ အသုံးစရိတ်များကို ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူက ခွင့်ပြုခဲ့သလား။ အသုံးစရိတ်များကို ရန်ပုံငွေလွှဲပြောင်းမှုဥပဒေအရ ခွင့်ပြုပြီး ဥပဒေနှင့်အညီ သုံးသလား။ အသုံးစရိတ်များသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ဆက်စပ်ဥပဒေများဖြင့် ညီညွတ်မှုရှိသလား။
⁴¹ အခွန်ရငွေများတွင် အစိုးရလက်ခံရရှိသည့် အခွန်များ၊ အခမဲ့များ၊ လဲစီး၊ အတိုး၊ ခွဲဝေမှုနှင့် အက်ဆက်များရောင်းချခြင်းမှ ရငွေ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အစိုးရပိုင်ဆိုင်မှုများကို အငှားချခြင်း စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ အစိုးရဘဏ္ဍာတိုက်သို့ အခွန်အားလုံး ရယူစုဆောင်းသိမ်းဆည်းမှုများ မှန်ကန်စေရန်မှာ အခွန်အာဏာပိုင်များ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ အခွန်ရငွေစာရင်းစစ်၏ အဓိကတာဝန်မှာ အထက်ဖော်ပြပါများကို သေချာစေရန်ဖြစ်သည်။ စာရင်းစစ် စည်းမျဉ်းလမ်းညွှန်လီမာကြေငြာချက်(၁၉၇၇)တွင် အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းများသည် အခွန်ရငွေများစုဆောင်းမှုကို အများဆုံးဖြစ်နိုင်သည်

စိစစ်ပါသည်။ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို သမ္မတနှင့် လွှတ်တော်သို့ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် တစ်ပြိုင်တည်း တင်သွင်းပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကိုလည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များထံသို့ တင်သွင်းပါသည်။ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို အများပြည်သူသို့ ထုတ်ပြန်ခြင်း မပြုချေ။ ပြီးခဲ့သည့်အစိုးရ၏ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ အစီရင်ခံစာ၏ ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များနောက်ပိုင်းတွင် ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီ၏ တွေ့ရှိချက် အကျဉ်းချုပ်တစ်ခုသာလျှင် အများပြည်သူ ရရှိနိုင်ပါသည်။

တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသောဌာနများက စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ လက်ခံရရှိသည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ၎င်းတို့၏ တွေ့ရှိချက်များနှင့် ထောက်ခံချက်များကို စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုလေ့လောတွေ့ရှိချက်များနှင့် ထောက်ခံချက်များကို ကွန်ပျူတာစနစ်သုံး ဒေတာဘေ့စ်များတွင် သိမ်းဆည်းခြင်းထက် စာရွက်မိတ္တူဖြင့်သာ သိမ်းဆည်းခြင်းအားဖြင့် အစီရင်ခံစာ၏ အသုံးဝင်မှုကို ကန့်သတ်ထားသလိုဖြစ်နေကြောင်း ပြောဆိုကြပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အမှီခိုကင်းမှုကို နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများဖြစ်သော ၂၀၁၇ အက်စ်အေအိုင် အမှီခိုကင်းမှုဆိုင်ရာ မက္ကဆီကို ကြေငြာချက် စသည်တို့ဖြင့် တိုင်းတာသောအခါ အကန့်အသတ်အချို့ ရှိနေပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အမှီခိုကင်းမှုကို တိုးတက်စေမည့် တိုင်းတာမှုများရှိကြရာ-

- သက်တမ်းလုံခြုံစိတ်ချရမှု ပံ့ပိုးခြင်း။ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၅ အရ စာရင်းစစ်ချုပ်နှင့် ဒု-စာရင်းစစ်ချုပ်၏ သက်တမ်းမှာ သမ္မတ၏ သက်တမ်းနှင့် အတူတူဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိဥပဒေများက ၎င်း၏ ရာထူးတာဝန်များကို ထိထိရောက်ရောက် မထမ်းဆောင်နိုင်သော စာရင်းစစ်ချုပ်နှင့် ဒု-စာရင်းစစ်ချုပ်တို့အား အနားပေးရန်လိုအပ်ပါက သမ္မတအား အခွင့်ပေးအပ်ထားပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်များကို ၎င်းတို့၏ တာဝန်များအား အကြောက်တရားကင်းစွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ရန် စာရင်းစစ်ချုပ်နှင့် ဒု-စာရင်းစစ်ချုပ်များ၏ ရာထူး သက်တမ်း လုံခြုံမှုနှင့် ၎င်းတို့အား ဖယ်ရှားခြင်းမှ ဥပဒေဖြင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန်မှာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။
- စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ဘတ်ဂျက်အပေါ် အစိုးရ၏ထိန်းချုပ်မှုများကို လျော့ချရပါသည်။
- စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက မိမိကိုယ်ပိုင်အစီရင်ခံစာများ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဝေနိုင်ရန် ယန္တရားတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်ဖွံ့ဖြိုးစေရပါမည်။

စာရင်းစစ်ချက်များ ပိုမိုထိရောက်စေရန်နှင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသော ထပ်မံလိုက်လံစစ်ဆေးမှုများကို ထောက်ပံ့ပေးရန်မှာ စာရင်းစစ်များအား စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်ခြင်းကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးသင့်ပြီး ဌာနအနေဖြင့်လည်း ခေတ်ပေါ်သတင်းသုတ နည်းပညာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ပိုမိုတိုးမြှင့်စေသင့်ပါသည်။

အထိ စာရင်းစစ်ခြင်းနှင့် တစ်ဦးချင်းအခွန်ဖိုင်များကို စိစစ်ခြင်းတို့ကို အခွင့်ပေးအပ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်များအဖွဲ့က အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အဖွဲ့များအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစံများ ရေးဆွဲထားသည်။ ထိုစံများတွင် ဘဏ္ဍာရေး၊ စည်းကမ်းနာခံမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်များ ပါဝင်သည်။ ရာမှူး ပရာဆာ ဒိုတယ်လ်၏ အခွန်ငွေစာရင်းစစ်ခြင်းတွင် စာရင်းစစ်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသုံးပြုခြင်း၊ အစိုးရစာရင်းစစ်ခြင်း နိုင်ငံတကာဂျာနယ်၊ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၅ ကို ရှု http://www.intosajournal.org/highlights/using_audit_procedures_in_revenue_audit_jan2015.html.

အဓိက တွေ့ရှိချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်မှာ ယခင်က အလေ့အထများစွာဖြင့်သာ လုပ်ဆောင်နေရဆဲဖြစ်ပြီး ငွေကြေးသုံးစွဲသော အာဏာပိုင်များကလည်း ဘတ်ဂျက်ကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာ၌ နှစ်အလိုက်ရေးဆွဲသည့်ပုံစံဖြင့် ရေးဆွဲနေကြပါသည်။ ထိုဘတ်ဂျက်ကလည်း ဆောင်ရွက်မည့် စီမံချက်ကို ကုန်ကျစရိတ်မည်မျှဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်၊ မည်သည့်ရင်းမြစ်များ၊ ကိရိယာများ၊ ဝန်ထမ်းအင်အားနှင့် မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်မည် စသည့် ဘက်စုံရှုမြင်မှုတစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိချေ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ထပ်ပြန်ကုန်ကျသည့် အသုံးစရိတ်နှစ်ခုမှာ သီးခြားဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်နေကြခြင်းက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို နောက်ဆက်လာမည့်နှစ်များတွင် ရင်းမြစ်ကောင်းစွာ ရနိုင်၊ မရနိုင် မသေချာတော့ချေ။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အဓိကမူဝါဒများနှင့် စီမံချက်များအတွက် အနာဂတ်ကုန်ကျစရိတ် ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပေးရန် မလိုအပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေး စောင့်ကြည့်ဖော်ပြချက်⁴² က စီမံချက်ကြီး ၃၉ ခု မှ ၃၀ ခု (ငွေကျပ် ၂ ဘီလျံကျော်တန်ဖိုးရှိ) မှာ လက်ရှိတွင် ရပ်ဆိုင်းထားရ (သို့) နှေးကွေးနေကြောင်း အစီရင်ခံထားသည်။⁴³ ထိုစီမံချက်ကြီးများ တိုးတက်မှုနှေးကွေးခြင်းက ဗဟုတစ်ချက် ရွေးချယ်မှုမရှိခြင်း၊ လိုအပ်သောအချိန်နှင့် ပြီးစီးအောင်လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သောကုန်ကျစရိတ်ကို လျော့ချခန့်မှန်းထားခြင်း၊ မပြည့်စုံသော စီမံချက်ရေးဆွဲမှုပုံစံဖြစ်နေခြင်း၊ အကဲဖြတ်ယန္တရားများ နည်းပါးလွန်းခြင်း၊ နှစ်များစွာပါဝင်သည့် ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်လျာထားမှုမရှိခြင်းနှင့် ပစ္စည်းဝယ်ယူတင်သွင်းရာ၌ နှေးကွေးလေးလံခြင်းများကို ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးနေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲသည့်ဖြစ်စဉ်နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်မှုပြတ်တောက်နေသည့်ဟန် ရှိပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနက ငါးနှစ်စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲရန် ပြည်တွင်းစုစုပေါင်းထုတ်ကုန်အပေါ် အခြေခံပြီး တွက်ချက်ကာ ၅ နှစ်မှ နှစ်စဉ်စီမံကိန်းများ ရရှိလာစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အရင်းအမြစ်များလျာထားရန် ညွှန်ကိန်းခြောက်ခုအပေါ် အခြေခံပြီး နှစ်လတ်ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်၏ ၃ နှစ်စာ ကြိုတင်မျှော်မှန်းချက်များကိုသာ အသုံးပြုပါသည်။ ထို့ပြင် မကြာခင်ဖြစ်ပွားတတ်သည့် ပြည်တွင်းစုစုပေါင်းထုတ်ကုန် ခန့်မှန်းသည် ခန့်မှန်းချက်မှ အောက်သို့ရောက်နေသည့်အခါ ထိုရောက်ရှိနေသည့်အနေအထားအရ စီမံကိန်းများကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသင့်သလား သို့မဟုတ် မည်သို့ပြင်ဆင်မည်နည်းဆိုသည်မှာ ရှင်းလင်းခြင်းမရှိပါ။ ဥပမာ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် မျှော်မှန်း ဂျီဒီပီကြီးထွားနှုန်းသည် ၇.၈%ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း အမှန်တကယ် တိုးနှုန်းမှာ ၅.၇% ⁴⁴ သာ ရှိပါသည်။

တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရတစ်ရပ်လုံးအတွင်း အရင်းအမြစ်လျာထားခြင်းအား လမ်းညွှန်ပေးရန် ငွေကြေး၊ အရင်းအမြစ်သုံးစွဲသည့် ပရိဝုဒ္ဓါများကို ဓမ္မဒိဌာန်ကျကျ ပုံမှန်နည်းလမ်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြင့် ဘက်စုံပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း သို့မဟုတ် တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ခြင်း မရှိချေ။ စာရင်းစစ်ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မှာ အကန့်အသတ်ရှိနေဆဲဖြစ်သောကြောင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခု၏ ထွက်ပေါ်ရလဒ်များအပေါ် သက်သေအခြေပြု တန်ဖိုးအကဲဖြတ်ခြင်းကိုလည်း လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးချေ။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ကော်မတီများ၏ တရားဝင် အခန်းကဏ္ဍမှာ စွမ်းရည်နှင့် အလုပ်လုပ်ရန်ပေးထားသည့်အချိန် စသည့်တို့ကြောင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာ၌ အကန့်သတ်များ ရှိနေပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၌ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်သည်ဆိုရုံမျှသာ ပါဝင်ရသည့် အခန်းကဏ္ဍသာဖြစ်နေပြီး တစ်နေရာတည်း စုစည်းရေးဆွဲခြင်းမဟုတ်သော (ခွဲဝေဖြန့်ချိပေးသည့်) ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်တွင်မူ လုံးဝ မပါဝင်ချေ။⁴⁵ လွှတ်တော်ကော်မတီများတွင် အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သော ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီသည် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်က ပြင်ဆင်ပေးသည့် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာကို စိစစ်ခြင်းဖြင့် အရေးပါသည့်အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိသည်ဆိုသော်လည်း ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များသည် ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများ ခန့်မှန်းအခွန်အကောက်များနှင့် အသုံးစရိတ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရန်နှင့် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို စိစစ်ရန် နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှု နည်းပါးနေသည့်ဟန်တူပါသည်။ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်တွင် နိုင်ငံသားများနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်မှုကို ကန့်သတ်ထားခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်အပေါ် ပြည်သူများ၏ အသိအမြင်မလုံလောက်မှုနှင့် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော သတင်းအချက်အလက်များ လက်လှမ်းမီရယူနိုင်မှု အကန့်အသတ်ဖြစ်နေခြင်းတို့ပါ တွဲဖက်လာသောအခါ ဘတ်ဂျက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ထိန်းကျောင်းစိစစ်ခြင်းတို့ကို သိသိသာသာတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ရဦးမည် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလာပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံက လက်ရှိကျင့်သုံးပုံများနှင့် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကောင်စီက ထောက်ခံချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် ဘတ်ဂျက်များ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပုံ၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပုံနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ပုံများမှာ သိသာစွာကွာဟမှုများ ရှိနေပါသည်။⁴⁶

⁴² ရာဘီနှင့်အဖွဲ့ - မြန်မာ့စီးပွားရေးမော်နီတာ
⁴³ နှေးကွေး/ရပ်ဆိုင်းစီမံချက်များကို အနည်းဆုံး ၈ နှစ်ကြာပြီး မူလကုန်ကျစရိတ်၏ ၈၀% ကျော်ငွေထုတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်မှုနည်းသည် စီမံချက်များဟု ဖွင့်ဆိုပါသည်။
⁴⁴ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနမှ အရာထမ်းများဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းများအတွင်း ညွှန်းဆိုသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။
⁴⁵ ခွဲဝေဖြန့်ချိအသုံးစရိတ်-ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း လုပ်ဆောင်သော ကုန်ကျစရိတ်ဖြစ်သော်လည်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက် နှင့် အခွန်အခမှ ငွေကြေးလျာထားသည်။
⁴⁶ စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဖွဲ့အစည်း (အိုအီးစီဒီ) ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ၏ ထောက်ခံချက်၊ ၁၈။

မြေပြင်ပေါ်မှ စွမ်းရည်အကန့်အသတ်များဖြစ်ကြသည့် သိမြင်နားလည်မှုနည်းပါးခြင်း၊ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော သတင်းအချက်အလက်များကို လက်လှမ်းမီရယူနိုင်မှု နည်းပါးခြင်းနှင့် ပုံမှန်အဖွဲ့အစည်းယန္တရားများ မလုံလောက်ခြင်းတို့ကြောင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ အကန့်အသတ်ရှိနေပါသည်။

ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကောင်စီအလိုအရ⁴⁷ ဘတ်ဂျက်များသည် အစိုးရ၏ ဗျူဟာဦးစားပေးများဖြင့် နီးကပ်စွာ လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိသင့်သည်သာမက ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာနှင့် လက်လှမ်းမီရယူနိုင်ရမည့်အပြင် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာရွေးချယ်ရာ၌ အားလုံးအကျိုးဝင်ပူးပေါင်းပြီး လက်တွေ့ကျသော လူအများ ပါဝင်ဆွေးနွေးငြင်းခုံနိုင်မှုကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရမည်ဟု ဆိုပါသည်။

စာစုသေတ္တာ ၉။ ။ ကောင်းမွန်သော ဘတ်ဂျက်စီမံအုပ်ချုပ်မှု စည်းမျဉ်း ၁၀ ချက်⁴⁸

- ၁။ ။ အစိုးရဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒအတွက် ရှင်းလင်း၊ ယုံကြည်ရပြီး၊ ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်သော အကန့်အသတ်များအတွင်းမှ ဘတ်ဂျက်များကို စီမံခန့်ခွဲပါ။
- ၂။ ။ ဘတ်ဂျက်များကို အစိုးရ၏ ကာလလတ်ဗျူဟာ ဦးစားပေးများဖြင့် နီးကပ်စွာ ကိုက်ညီအောင်လုပ်ဆောင်ပါ။
- ၃။ ။ အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လိုအပ်ချက်များအား ထိရောက်သည့်ကုန်ကျစရိတ်နှင့် ယုတ္တိအစဉ်ကျနမူရှိစေရန် ငွေလုံးငွေရင်းအရ ဘတ်ဂျက်မူဘောင်တစ်ရပ်ကို ထုတ်ဖော်ပါ။
- ၄။ ။ ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများနှင့် ဒေတာများကို ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး လက်လှမ်းမီ ရယူနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ပါ။
- ၅။ ။ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာရွေးချယ်မှုများပြုလုပ်ရာ၌ အားလုံးအကျိုးဝင်ပူးပေါင်းမှုရှိပြီး [နှိုင်းရအားဖြင့်] လက်တွေ့သရုပ်မှန်ဖြစ်သော ဝေဖန်ဆွေးနွေးနိုင်စေရန် ထောက်ပံ့ပေးပါ။
- ၆။ ။ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများ၏ အားထားနိုင်သော၊ တိကျသေချာသော၊ ပြည့်စုံသော ငွေစာရင်းတစ်ခုကို အစုံအလင်ဖော်ပြထားပါ။
- ၇။ ။ ဘတ်ဂျက်အကောင်အထည်ဖော်မည့်အစီအစဉ်တွင် တက်ကြွစွာပါဝင်ပါ။ စီမံခန့်ခွဲပါ။ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပါ။
- ၈။ ။ ငွေကြေးတန်ဖိုး၊ အကဲဖြတ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်မှုတို့ကို ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်၏ တစ်သားတည်းအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သေချာအောင် လုပ်ဆောင်ပါ။
- ၉။ ။ ပိုမိုကြာရှည်သော ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် အခြားဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေတို့ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။ ဆန်းစစ်ပါ။ ပြီးလျှင် ဂရုတစိုက် စီမံခန့်ခွဲပါ။
- ၁၀။ ။ အမှီခိုကင်းသည့် စာရင်းစစ်မှုအပါအဝင် တင်းကြပ်သော အရည်အသွေးပြည့်မီစေခြင်းအားဖြင့် မှန်ကန်ပြီး အရည်အသွေးပြည့် ဘတ်ဂျက်ကြိုတင်ခန့်မှန်းမှုများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်များနှင့် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို တိုးမြှင့်စေရန် လုပ်ဆောင်ပါ။

ဘက်စုံဖြစ်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက် အမျိုးအစားခွဲခြားရာ၌ အကန့်အသတ်များစွာရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများတွင် မပါရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်အမျိုးအစားများ နှင့် အစီရင်ခံခြင်းမရှိသော အစိုးရ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ အစရှိသည်တို့ကိုပါ ပေါင်းထည့်လျှင် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးသတင်းအချက်အလက်များမှာ အကန့်အသတ်ရှိနေသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင်ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘတ်ဂျက်အပိုသုံးစွဲမှု ငွေစာရင်းများ၊ အခြားငွေစာရင်းအဖြစ် ရည်ညွှန်းသည့် စစ်တမ်း၊ ဦးပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘတ်ဂျက်တွင်မပါရှိသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများသည် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်၏ အစိတ်အပိုင်းများမဟုတ်ကြဘဲ ထိုငွေစာရင်းများအပေါ်အစီရင်ခံခြင်း သို့မဟုတ် စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်း နည်းပါးလှပါသည်။ အမှန်တွင် ဘဏ္ဍာရေးငွေစာရင်း၏ ကျောရိုးမလျှော့မှာ ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားခွဲခြားမှုစနစ်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏စနစ်တွင် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့သော အုပ်ချုပ်မှုအမျိုးအစား၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးကဲ့သို့သော ပထဝီဒေသဆိုင်ရာအမျိုးအစား၊ ကျယ်ပြန့်သောလုပ်ငန်းနှင့်ဆိုင်သော အမျိုးအစားနှင့် ကျယ်ပြန့်သောစီးပွားရေးဆိုင်ရာအမျိုးအစားများဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော် လုပ်ငန်းတာဝန်ဆိုင်ရာ အမျိုးအစားများသည် ကုလသမဂ္ဂ၏ အစိုးရလုပ်ငန်းအမျိုးအစားစံနှုန်းများကို အပြည့်အဝလိုက်နာထားခြင်း မရှိသည့်အပြင် စီးပွားရေးအမျိုးအစား ခွဲခြား

ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၁၅ (အိုအီးစီဒီ ၂၀၁၅)
<https://www.oecd.org/gov/budgeting/Recommendation-of-the-Council-on-Budgetary-Governance.pdf>
⁴⁷ အထက်ပါအတိုင်း
⁴⁸ အထက်ပါအတိုင်း၊ ၃။

ထားမှုမှာလည်း အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းအင်းစံဖြင့် အပြည့်အဝညီညွတ်မှု မရှိချေ။⁴⁹ လက်ရှိ ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစား ခွဲခြားမှုစနစ်သည် လည်း ခိုင်မာအားကောင်းသော ဘတ်ဂျက်စီမံခန့်ခွဲမှု⁵⁰ အဓိကစည်းမျဉ်း ၃ ရပ်ဖြစ်သော ဘက်စုံဖြစ်မှု၊ တစ်စည်းတစ်လုံးတည်းရှိခြင်း နှင့်အတွင်းပိုင်းတစ်ပြေးညီရှိမှုတို့ဖြင့် အပြည့်အဝမကွဲကွာပါ။⁵¹ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာငွေအရအသုံးဥပဒေပါရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို တရားဝင်ဖော်ပြထားမှုသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများက ကောက်ခံသည့် ချန်လှပ်ထိန်းသိမ်းထားသည့် ဝင်ငွေများအတွက် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများက ပိုင်ဆိုင်သော သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ထားသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများက အသုံးပြုသောဘတ်ဂျက်တွင် ပါရှိခြင်းမရှိသည့် အခြားငွေစာရင်းများ မပါရှိပါချေ။ ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးငွေစာရင်း အထောက်အထားများတွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ စစ်တပ်ပိုင်လုပ်ငန်းစုများမှ ဝင်ငွေများနှင့် ယင်းအဖွဲ့များအတွက် လျာထားချက်များလည်း ပါဝင်ခြင်းမရှိချေ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပြန်သော နှစ်အတွင်း အစီရင်ခံစာများနှင့် နှစ်ပတ်လည်ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများက ငွေစာရင်းများ အချိန်မီပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပေါင်းစည်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်ညှိနှိုင်း ခြင်းများဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို သေချာစေသော်လည်း သတင်းအချက်အလက်များကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ထောက်ပံ့ ခြင်းနှင့် အထက်ပါငွေစာရင်းများ၏ ပုံစံနှင့် ဖြန့်ဝေပုံ ၂ ရပ်စလုံးမှာ ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် အဓိပ္ပါယ်ဖော်ရန်ခက်ခဲခြင်းနှင့် အထောက်အပံ့ အနည်းငယ်သာဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် တက်ကြွသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု မည်သည့်အခြေခံတစ်ခုကိုမျှ ပုံဖော် ပေးထားခြင်းမရှိပါ။ ပြည်သူ့ကိုဖြန့်ဝေသည့် သတင်းအချက်အလက်များမှာ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုစီ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြချက်မျှသာ ဖြစ်နေသေးသည့်တိုင် ပြီးခဲ့သည့်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဥပဒေကို အများပြည်သူသိရှိရယူစေရန် ပြုလုပ်ရာတွင် တိုးတက်မှုများရှိခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ဘတ်ဂျက်မရေးဆွဲမီဖော်ပြချက်၊ အစိုးရအဖွဲ့မှ တင်ပြသည့် အဆိုပြုလွှာနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော်မှု အစီရင်ခံစာ - ဥပမာ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများ၏ ထိရောက်မှုကို သေချာစေမည့် နှစ်အတွင်းအစီရင်ခံစာများ၊ နှစ်ဝက် သုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာများနှင့် နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာများ အစရှိသည့် အရေးကြီးသော ဘတ်ဂျက်အစီရင်ခံစာများကို ပြည်သူ များ လက်လှမ်းမီရရှိအောင် အစိုးရက ပြုလုပ်ပေးထားခြင်း မရှိသေးပါချေ (စာစုသေတ္တာ ၁၀ ရှု)။ သို့သော် သက်ဆိုင်ရာနှစ်အလိုက် စာရင်းပြုစုထားသည့် ငွေလုံးငွေရှင်းစီမံချက်များနှင့် အသုံးစရိတ်များပါရှိသည့် နှစ်ပတ်လည်စီမံကိန်းတိုးတက်မှု အစီရင်ခံစာကို ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ဝေပြီး ပြည်သူများအား အခကြေးငွေတစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ရယူနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ထားပါသည်။ ပြီးခဲ့သည့် နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း လွှတ်တော်အမတ်များသည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ မူလခန့်မှန်းခြေများနှင့် ပြုပြင်ပြီး ခန့်မှန်းခြေ သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူ့ထံမျှဝေရန် လူမှုမီဒီယာများကို အသုံးပြုခဲ့ကြရပါသည်။ လွှတ်တော်ကျင်းပနေပုံကို ရုပ်မြင်သံကြားရိုက်ကူးထုတ်လွှင့်ခြင်းကလည်း ပြည်သူ့အသိအမြင် ပေါ်ထွန်းလာစေရန်နှင့် ပြည်သူများ၏ အပြန်အလှန်ပြောဆိုမှု အချို့ကိုလည်း ဖြစ်ထွန်းလာစေရာ၌ အကူအညီဖြစ်စေပါသည်။

⁴⁹ ကမ္ဘာ့ဘဏ် - ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ - ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အစီရင်ခံစာ၊ ဝါရှင်တန်ဒီစီ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၂၀၁၃ <http://documents.worldbank.org/curated/en/544031468059720456/Full-report>

⁵⁰ ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ ဒေဗီယန် ဂျေကောဘိုစ်၊ ယွန်-လုပ် ဟီလစ် နှင့် ဒိုမီနစ် ဘူလယ် ဘဏ္ဍာရေးရာဌာန၊ အိုင်အမ် အက်စ်၊ <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2009/tnm0906.pdf>။ - ဘက်စုံစည်းမျဉ်းက ဘတ်ဂျက်သည် အစိုးရလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အင်စတီကျုများကို လွှမ်းမိုးရန်လိုအပ်ပြီး ထိုလုပ်ငန်းများကို ပြည့်စုံစွာပေါင်းစည်းထားသည့် အမြင်ကို တင်ပြရပါမည်။ တစ်စည်းတစ်လုံးတည်းရှိခြင်းက အစိုးရလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အင်စတီကျုများ၏ ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်အားလုံး ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤစည်းမျဉ်းသည် အစိုးရ၏ စုစုပေါင်းနှင့် ကဏ္ဍအလိုက်အသုံးစရိတ်များကို ကန့်သတ်ရာတွင် ဘတ်ဂျက်ကိုထိရောက်စေခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်များကို လျာထားရာတွင် များစွာထိရောက်မှုရှိစေရန် မြှင့်တင်ခြင်းတွင် အရေးပါသည်။ ဘတ်ဂျက်အစိတ်အပိုင်းများအတွင်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခု တပြေးညီရှိမှုစည်းမျဉ်းသည် ယခင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံချက်များနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် လိုအပ်သော သာမန်အသုံးစရိတ်ကို ဘတ်ဂျက်တွင် ပြည့်စုံစွာထင်ဟပ်စေသည်။ ထို့ပြင် ဤစည်းမျဉ်းသည် အများအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနဖြစ်လေ့ရှိသော ဗဟိုဘဏ္ဍာရေး အေဂျင်စီတစ်ခုတည်းတွင် သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရှင်း (ဖွံ့ဖြိုးမှု) သုံးစွဲမှုများကို ပေါင်းစည်းရန် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော် ခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိသည့် တစ်ခုတည်းသောဘတ်ဂျက်စနစ် ရှိသင့်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

⁵¹ ကမ္ဘာ့ဘဏ် - ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ - ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အစီရင်ခံစာ၊ ဝါရှင်တန်ဒီစီ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၂၀၁၃ <http://documents.worldbank.org/curated/en/544031468059720456/Full-report>

ဘတ်ဂျက်မရေးဆွဲမီ ဖော်ပြချက် က လာမည့်နှစ်အတွင်း အစိုးရ၏ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒက ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော စီးပွားရေးဖြင့် ချိတ်ဆက်ပုံနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ဦးစားပေးများကို ပုံဖော်ပုံနှင့်ပတ်သက်သည့် အစိုးရ၏အမြင်ကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းက အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစားပေးများနှင့် မူဝါဒများကို ချမှတ်ပေးပါသည်။ ဤဖော်ပြချက်ကို အစိုးရကထုတ်ပြန်ပြီး အစိုးရအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်၊ အရပ်ဖက်လူမှုအသိုက်အဝန်းနှင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက အကြံပေးနိုင်ရန်နှင့် ထိရောက်ပြီး ကိုယ်စားပြုနိုင်သော နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်တစ်ခုကို ရေးဆွဲရာတွင် အကူအညီဖြစ်စေရန် ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အစိုးရအဖွဲ့မှ တင်ပြသည့် အဆိုပြုလွှာ - သည် အဓိက မူဝါဒရည်ရွယ်ချက်များကို အရေးယူဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းအဖြစ် ဖော်ပြသည့် အရေးပါသော မူဝါဒအထောက်အထားတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့မှ တင်ပြသည့် အဆိုပြုများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည် အောက်ပါတို့ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

- အခွန်အကောက်များ - နိုင်ငံသားများက အခွန်မည်မျှပေးဆောင်သည်။
- အသုံးစရိတ်များ - အစိုးရအရင်းအမြစ်များကို နိုင်ငံသားများအကြား ဖြန့်ဝေပုံ။
- ကြေးမြီများ - အစိုးရ၏ ကုန်ကျစရိတ်မည်မျှသည် လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်မျိုးဆက်များအပေါ် တည်ရှိနေသည်။

အစိုးရတစ်ရပ်သည် မိမိ၏ အခွန်ကောက်ခံမှု၊ ချေးငွေရယူမှုနှင့် သုံးစွဲမှုဆိုင်ရာအစီအစဉ်များကို အစိုးရအဖွဲ့၏ အဆိုပြုများကို မပြဌာန်းမီ အပြည့်အဝ ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပြည်သူ့ကိုယ်စား ဆုံးဖြတ်လိုက်မှုများသည် မိမိတို့ငွေကြေးများကို ကောက်ခံရယူပုံ၊ သုံးစွဲပုံတို့ကို သိရှိသင့်၊ သိရှိထိုက်သောကြောင့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိကြသည့် ပြည်သူများအကြား အပြန်အလှန်ပြောဆိုမှုနှင့် ဥပဒေပြုရေးအတွက် ဆွေးနွေးမှုများကို ဖြစ်ပေါ်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်အတွင်းအစီရင်ခံစာများ - ဘတ်ဂျက်နှစ်တစ်ခုအတွင်း ဘတ်ဂျက်အကောင်အထည်ဖော်မှု အခြေအနေများဖြစ်သည်။ ထိုအစီရင်ခံစာ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ စံအားဖြင့် မျှော်လင့်စီစဉ်ထားသည့်နှင့် သိသာစွာလွဲချော်နေမှုများကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားပြီး လက်ရှိအချိန်ထိ အခွန်အကောက်များနှင့် အသုံးစရိတ်လမ်းကြောင်းများအပေါ် အခါအားလျော်စွာ တိုင်းတာမှုပေးရန်ဖြစ်သည်။ နှစ်အတွင်း အစီရင်ခံစာများက အစိုးရအား ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲမှုအစုအပေါင်းနှင့် အခွန်အကောက်ရရှိဖွယ်ရာများကို ရှာဖွေရန် လိုအပ်သောစနစ်များနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေသောကြောင့် ဘတ်ဂျက်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအပေါ် အရေးကြီးသော အထောက်အကူတစ်ရပ် ဖြစ်စေပါသည်။ သုံးစွဲမှုများနှင့် အခွန်အကောက်များကို လမ်းကြောင်းဖော်ခြင်းက မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ သတင်းဌာနများနှင့် ပြည်သူအား အကယ်၍ ဘတ်ဂျက်အစီအစဉ်သည် လမ်းကြောင်းသေဖွယ်ခွဲလျှင် နှိုးဆော်ပေးနိုင်ပါသည်။ အလားတူပင် နှစ်အတွင်းအစီရင်ခံစာများတွင် ပါဝင်ရမည့် အချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးရန် ဝန်ထမ်းများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း၊ အားထားနိုင်သည့်စနစ်များဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးစေရန် လိုအပ်မှုက နှစ်အတွင်းအစီရင်ခံစာများသာမက ဘတ်ဂျက်အစီရင်ခံစာ အားလုံးအတွက် ထိုအချက်အလက်များ၏ တိကျမှုနှင့် ရရှိနိုင်မှုတို့ကို တိုးမြှင့်စေပါသည်။

နှစ်ဝက်သုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာ - ဘဏ္ဍာနှစ်လည်၌ မူလဘတ်ဂျက်တွင် ဖော်ပြထားသည် ဗျူဟာများအရ အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်မှုကို ဆန်းစစ်ထားသော ဘက်စုံအစီရင်ခံစာတစ်စောင် ဖြစ်သည်။

နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ - အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်ကို သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော်မှုအား မူလကတင်ပြထားသည်နှင့်ယှဉ်၍ ဆွေးနွေးချက်များနှင့် ၎င်းဘတ်ဂျက်နှစ်အတွင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သော နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးငွေစာရင်းများအကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတွင် ဘတ်ဂျက်လျာထားခဲ့သည်နှင့် အမှန်တကယ်သုံးစွဲထားမှုနှင့် ကောက်ခံရရှိမှုများ၏ ကွဲပြားမှုများပါဝင်ပါသည်။ တိုင်းပြည်အချို့တွင်သာ ဤအစီရင်ခံစာ၌ မူလဘတ်ဂျက်တွင်သတ်မှတ်ထားသည့် ရုပ်ပိုင်းထွက်ပေါ် မျှော်မှန်းချက်များကို ရရှိအောင် အစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအခြေအနေကိုလည်း ဖော်ပြကြပါသည်။

⁵² အစိုးရ၏ အရအသုံးငွေစာရင်း အစီရင်ခံစာများအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုလမ်းညွှန် - အဘယ်ကြောင့် ဘတ်ဂျက်အစီရင်ခံစာများသည် အရေးကြီးသနည်း၊ ၎င်းတို့တွင် အဘယ်အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သင့်သနည်း၊ ဗီစစ်စ် ရမ်ကူးမား နှင့် အိုင်းဆက် ရှာပီးရီတို့ တည်းဖြတ်သည်။ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်မှု၊ ၂၀၁၀) <http://www.internationalbudget.org/publications/guide-to-transparency-in-government-budget-reports-why-are-budget-reports-important-and-what-should-they-include/>.

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုသည် အစိုးရတစ်ရပ်အပေါ် ပြည်သူ၏ ယုံကြည်မှုနှင့် အစိုးရ၏ တာဝန်ခံယူမှု၏ အခြေခံပင်ဖြစ်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်စစ်တမ်း၊ ၂၀၁၆၊ ဒီဇင်ဘာလအဆိုအရ- ဘတ်ဂျက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို အခါအားလျော်စွာဆန်းစစ်သည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး - မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့်အညီ ထုတ်ပြန်ပေးရမည့် ဘတ်ဂျက်အထောက်အထား ၈ ခုအနက် ၂ ခုကိုသာ သတ်မှတ်အချိန်အတွင်း ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ယင်းအထောက်အထား ၂ ခုမှာ အတည်ပြုလိုက်သောဘတ်ဂျက်နှင့် နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ (စာစုသေတ္တာ၁၀)⁵³ တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ (သို့သော် ထိုအချက်သည်ပင် ပြီးခဲ့သောနှစ်ကထက် ပိုမိုတိုးတက်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုကား မှတ်သားသင့်ပါသည်။)

စာစုသေတ္တာ ၁၁။ ။ ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်စစ်တမ်း၏ ၂၀၁၆ ဇပြီ ၁၁ ရက် တင်ပြမှုအခြေအနေ

အစီရင်ခံစာများ	ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက် စစ်တမ်း ၂၀၁၅	၂၀၁၆၊ ဒီဇင်ဘာလ၏ အခြေအနေ
ဘတ်ဂျက်မရေးဆွဲမီ ဖော်ပြချက်	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ	နောက်ကျပြီးမှ ထုတ်ဝေခဲ့။
အစိုးရအဖွဲ့မှ တင်ပြသည့်အဆိုပြုလွှာ	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ	နောက်ကျပြီးမှ ထုတ်ဝေခဲ့။
ဥပဒေပြဌာန်းသည့် ဘတ်ဂျက်	<i>ပြည်သူများရယူနိုင်သည်။</i>	<i>ပြည်သူများရယူနိုင်သည်။</i>
နိုင်ငံသားများအတွက်ဘတ်ဂျက်	လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိခဲ့။	နောက်ကျပြီးမှ ထုတ်ဝေခဲ့။
နှစ်တွင်းအစီရင်ခံစာ	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ	နောက်ကျပြီးမှ ထုတ်ဝေခဲ့။
နှစ်ဝက်သုံးသပ်ချက် အစီရင်ခံစာ	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ	လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိခဲ့။
နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ	<i>ပြည်သူများရယူနိုင်သည်။</i>
စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ	ဌာနတွင်းအသုံးပြုရန်သာ

အစီရင်ခံခြင်းမရှိသော အစိုးရလုပ်ငန်းများ၏ သိသာထင်ရှားသည့်အဆင့်များက ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းများ၏ ဘက်စုံဖြစ်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ထိခိုက်စေပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စု ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေကလည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အခွန်အကောက်၊ အသုံးစရိတ်၊ ငွေကြေးလျာထားမှုများကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဖော်ပြပါရှိသောကြောင့် အစီရင်ခံခြင်းမရှိသော အပိုဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာအသုံးစရိတ် အတိုင်းအတာအများအပြားကို ချန်လှပ်ထားသလိုဖြစ်နေပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်မပြည့်စုံသော အချက်အလက်များက အစိုးရသည် ပြည်သူ့အရင်းအမြစ်များကို မည်သို့လျာထားသည်၊ မည်သို့အသုံးပြုသည် ပြည်သူ့ကိုယ်စား မည်သည်ကိုလုပ်ဆောင်သည် စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် ပြည်သူများ၏ ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ကျား-မတန်းတူညီမျှမှု သို့မဟုတ် အခြားသဘာဝဝန်းကျင်နယ်ပယ်များတွင် ပြည်သူ့မူဝါဒအပေါ် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများက လွှမ်းမိုးမှုရှိနိုင်ရန်မှာ အစိုးရက မည်သည်ကိုအသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ထားသည်နှင့် ထိုသို့သုံးစွဲမှုများကို ငွေကြေးလျာထားရန် မည်သို့ရည်ရွယ်ထားသည် စသောအချက်အလက်များကို ပြည်သူ့အများလက်လှမ်းမီ ရယူနိုင်မှသာ ဖြစ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်စွမ်းနှင့် ထိန်းချုပ်မှု

ငွေကြေးသုံးစွဲမည့် အဖွဲ့အစည်းများကို အရင်းအမြစ်များ၏ ဘတ်ဂျက်ချထားပေးရာ၌ သင့်လျော်သောထိန်းချုပ်မှုနှင့် ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်စွမ်း ဒီကရီအတိုင်းအတာရှိရပါသည်။ လေးလတစ်ကြိမ် ကန့်သတ်မှုများကို သာမန်အသုံးစရိတ်များအတွက် ချမှတ်ပေးထားပြီး ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်များအတွက် အသုံးပြုခြင်းမရှိချေ။ ဤအကန့်အသတ်များကို စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အစိုးရ၏ ဘဏ်ဖြစ်သော မြန်မာစီးပွားရေးဘဏ်သို့ ဆက်သွယ်ပေးပို့ပါသည်။ နှစ်ဆုံးတွင် မသုံးစွဲသည့် မည်သည့်ရန်ပုံငွေကိုမဆို

⁵³ မြန်မာပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်စစ်တမ်း၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၁၆ ပြင်ဆင်မှု-အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်မှု ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှ ရှုလျင် ၁၉၊ ၂၀၁၇ တွင် ရယူသည်။
<http://www.internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/country-info/?country=mm>.

အထွေထွေအရန်ရန်ပုံငွေသို့ လွှဲပို့ရသည် သို့မဟုတ် ဖြစ်ရပ်အလိုက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အထွေထွေအရန်ရန်ပုံငွေအတွက် လွှဲပို့ရပါသည်။

လုပ်ခလစာဖြစ်စဉ်များသည် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက ရှုပ်ထွေးမှုမရှိပါ။ အထိန်းအထိစနစ်ရှိပြီးဖြစ်ကာ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်ကွန်ယက် များမှတစ်ဆင့် နှောင့်နှေးမှုအနည်းဆုံးနှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဗဟိုမှ ထိန်းချုပ်စွက်ဖက်မှုမရှိဘဲ လုပ်ခလစာများကို ထိရောက်စွာထုတ်ပေးပါသည်။ နိုင်ငံခြားငွေကြေးများပါသည့် လွှဲပြောင်းမှုများသည် ငွေလဲနှုန်းဖောင်းပွမှုများနှင့် သီးခြားအတည်ပြုမှု နှင့် အခွင့်ပေးမှုများကြောင့်⁵⁴ ပို၍ အကန့်အသတ်ရှိပါသည်။ ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုဖြစ်စဉ်များသည်လည်း နှိုင်းယှဉ်ပါက ရှုပ်ထွေးကာ ဌာန/ အဖွဲ့အစည်းမတူလျှင် မတူညီဘဲ ကွဲပြားခြားနားကြပါသည်။ ထိုရလဒ်ကြောင့် ရှင်လင်းတင်ပြရန်လိုအပ်မှုနှင့် အတည်ပြုမှုများက စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို နှောင့်နှေးစေနိုင်ခြင်း၊ နှစ်ဆုံး၌ ရန်ပုံငွေမသုံးစွဲနိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် စုဆောင်းမှုများဖြစ်ပေါ်ခြင်း နှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုမပြည့်ဝသော ဘတ်ဂျက်စီမံခန့်ခွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

ဘတ်ဂျက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်လည်း ထိရောက်သော အရင်းအမြစ်အသုံးပြုမှုအတွက် တာဝန်ခံယူမှုထက် ပိုမိုသုံးစွဲခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းနှင့် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်အပေါ် ထိန်းချုပ်ခြင်းများအပေါ်တွင်သာ အလေးဂရုပြုကြပါသည်။ စီမံကိန်းများ နှင့် ဘတ်ဂျက်များအကြား ဤသို့ ချိတ်ဆက်မှုနည်းပါးခြင်းသည် မျှော်လင့်ရလဒ်ကို ရှင်းလင်းစွာသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိဟု အဓိပ္ပါယ်ရ စေပါသည်။

စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း နှင့် စီမံကိန်းကျောင်းခြင်း - စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနအား ဌာနများက အကြံပြုချက်များသည် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာလျာထားမှုများ၏ အသုံးစရိတ်ကိုသာလျှင် ဖြစ်ကြပါသည်။ စီမံချက်များစိစစ်ရေးနှင့် တိုးတက်မှုအစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာနက မည်သည့် အကဲဖြတ်အစီရင်ခံစာမျှ ပြင်ဆင်ထားခြင်းမရှိ သို့မဟုတ် ရှိခဲ့လျှင် ထိုအစီရင်ခံစာများကို ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း သို့မဟုတ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတွင် မည်သို့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်ဆိုသော အချက်မှာ မပေါ်လွင်ချေ။ ဒေသန္တရအဆင့်၌ ရပ်ရွာ၏ စေတနာအလျောက်ထည့်ဝင်ကူညီခြင်းကို အသုံးပြုခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာလျာထားမှုများကို ဖြည့်စွက်ရန်နှင့် စီမံချက်များပြီးစီးရန် အမည်မ ရှိ-အခွန်များကိုအသုံးပြုခြင်းက လက်တွေ့ဖြင့်နှီးစပ်မှုမရှိသော စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုများနှင့် အရအသုံးငွေစာရင်းလျာထားခြင်းများကို ညွှန်းဆိုနေပေသည်။ စီမံချက်တစ်ရပ်က လိုအပ်သောရန်ပုံငွေနှင့် အချိန်ကို လျော့၍ခန့်မှန်းထားနိုင်ပြီး ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုဖြစ်စဉ်များကို နားလည်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်းများက အကောင်အထည်ဖော်မှုကို နှောင့်နှေးစေပြီး ယင်းက ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းအဆုံးတွင် ရန်ပုံငွေကွာဟမှုနှင့် နောက်လအမည်ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မလုံလောက်သောလျာထားမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ထို့အပြင် ရပ်ရွာက ထည့်ဝင်ထောက်ပံ့မှုများသည် မည်သည့်ငွေစာရင်း သို့မဟုတ် ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားအောက်တွင်မျှ ဘောင်မဝင်သဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် တရားဝင်စိစစ်ထိန်းကျောင်းသည့် အဖွဲ့အစည်းများ ဥပမာ - စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး သို့မဟုတ် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့၏ စီမံထိန်းကျောင်းမှုအတွင်း ဘောင်မဝင်တော့ချေ။ ဤအစီအမံများက အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ပြန်လည်သုံးသပ်မှုကို အားပေးခြင်းမရှိတော့ဘဲ စီမံချက်များ၏ အမှန်တကယ် ကုန်ကျစရိတ်များကို မှားယွင်းနားလည်စေပြီးလျှင် အနာဂတ်စီမံကိန်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မရစေနိုင်တော့ချေ။ ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားတို့အနေဖြင့် မိမိတို့၏ အထောက်အကူထည့်ဝင်မှုများကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးကောင်း စစ်ဆေးနိုင်သည်။ သို့သော် တရားဝင်စစ်ဆေးရမည်မှာမူ အရာထမ်းများ၏ သဘောအရ ရွေးချယ်မှုသာဖြစ်ပါသည်။⁵⁵

ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းမှာ ထူထောင်ကာစသာဖြစ်ပြီး စာရင်းစစ်အရေအတွက် အနည်းငယ်ကသာ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှု အကျဉ်းအားဖြင့်သာ ရရှိပါသေးသည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်နည်းလက်စွဲကို ရေးသားဆဲဖြစ်ပြီး အစိုးရက လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းကား မရှိသေးချေ။ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များ၏ တာဝန်များကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် လမ်းညွှန်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးညွှန်ကြားချက်များ သို့မဟုတ် စာရင်းစစ်ချာတာ၊ ဥပဒေအရခွင့်ပြုမှု အထောက်အထား တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသေးချေ။ စာရင်းကိုင်များက စာရင်းစစ်ခံရသော ဌာနများအား ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်များ လေ့လာတွေ့ရှိမှုများအပေါ် သင့်လျော်သော အရေးယူလုပ်ဆောင်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုထားပြီး စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကလည်း ၎င်းတို့စာရင်းစစ်ချိန်တွင် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်ဆိုသော်လည်း ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်ခြင်း၏ အတိုင်းအတာမှာ အကန့်အသတ်ရှိနေပါသေးသည်။ ယခုအချိန်ထိ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်လုပ်ငန်းများမှာ ဝန်ထမ်းခန့်အပ်မှု မလုံလောက်သေးဘဲ ရှိပြီး ဝန်ထမ်းများ၌လည်း စွမ်းရည်မပြည့်စုံသေးချေ။ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်မှာ စာရင်းစစ်ကော်မတီ သို့မဟုတ် စာရင်းစစ်ဘုတ်အဖွဲ့ကို မထူထောင်ရသေးကြောင့် အမှီခိုကင်းသော လုပ်ငန်းတာဝန်မဟုတ်ပါချေ။ သန္ဓေတည်စ ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်အနေဖြင့်မူ ယခုအချိန်ထိ သိသာထင်ရှားသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာနှင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှု သတင်းအချက်အလက်များသည် အချိန်မီနှင့် တိကျမှန်ကန်မှုမရှိသောစေရန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုထားကြောင်း သို့မဟုတ် ပရိုဂရမ်များသည် အောင်မြင်နိုင်

⁵⁴ ကမ္ဘာ့ဘဏ်-ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ-ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အစီရင်ခံစာ၊ ဝါရှင်တန်ဒီစီ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၂၀၁၃ <http://documents.worldbank.org/curated/en/544031468059720456/Full-report>

⁵⁵ ဝိုင်းလ် ဒစ်စ်ဆင်-ဂျွန်စီနှင့်အဖွဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆက်နွယ်မှုများ

ဖွယ်ရှိကြောင်းတို့ကို သေချာတင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါချေ။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအစီရင်ခံစာများက အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်ချက်များအပေါ် လိုက်နာမှုကို အကန့်သတ်ရှိသော စည်းမျဉ်းနာခံမှု စာရင်းစစ်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံစာများမှတစ်ဆင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကို အကြံပြုချက်များ ပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ဤစာရင်းစစ်ခြင်းများ၏ ဦးတည်ချက်မှာ စနစ်နှင့် ဖြစ်စဉ်များထက် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုများအပေါ်တွင်သာ ထားရှိပါသည်။

ပြည်သူက စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန် နည်းလမ်းတစ်ချို့ရှိသော်လည်း ပြည်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန်မှာ အခွင့်အလမ်းအနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။ ပြည်သူကို အကြောင်းကြားပြီး ရပ်ရွာအဆင့်၌ ပါဝင်စေသည့် ဖြစ်ရပ်အချို့တွင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကား ရှိပါသည်။ အတိရင်အေဒ်အဖွဲ့က ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာဘုတ်များကို စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်သည့်နေရာများတွင် အသုံးပြုရန် ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့ခြင်းက ဒေသန္တရဘတ်ဂျက်များ ဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ပေါ်စေမှုတွင် ရန်ပုံငွေများစီးဆင်းပုံလမ်းကြောင်းကို သိရှိစေပြီး ပြည်သူများကိုလည်း ပါဝင်စေခဲ့ပါသည်။ ရပ်ရွာကမောင်းနှင့်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အမျိုးသားစီမံချက်၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က လုပ်ဆောင်သော လူမှုစာရင်းစစ်ခြင်းတွင် ကျေးရွာသားများအား ဖိတ်ခေါ်ပြီး စောင့်ကြည့်ကော်မတီများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ကော်မတီများဖြင့် စီမံချက်များအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးစေခဲ့ပါသည်။ Oxfam၊ Spectrum (ရေရှည်ခံသော ဖွံ့ဖြိုးရေးဗဟုသုတကွန်ယက် (အက်စ်ဒီကေအင်) နှင့် စကော်လာအင်စတီကျု အဖွဲ့များအကြား မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်သည့် လူမှုရေး တာဝန်ခံယူမှုအစီအစဉ်ကလည်း အဓိကအားဖြင့် သဘာဝအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုကဏ္ဍရှိ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ခံယူမှုနှင့် ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်မှုများ တိုးတက်စေရန် ပြည်သူ၊ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအကြား အပြုသဘောချိတ်ဆက်မှုကို မြှင့်တင်ပေးပါသည်။

ဤစဉ်းလုပ်ဆောင်မှုများမှ အပေါင်းလက္ခဏာအကျိုးတရားများ ထွက်ပေါ်လာစေပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ဖျာပုံမြို့နယ်အတွင်း အတိရင်အေဒ်အဖွဲ့၏ ဦးတည်ရေးယာများတွင် ကျေးရွာစာအုပ်ကို ဒေသန္တရစီမံကိန်းရေးဆွဲသည့်ဖြစ်စဉ်အတွင်း ထည့်သွင်းရန် အစိုးရက ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ယခုအချိန်ထိ ထိုစဉ်းလုပ်ဆောင်မှုများမှာ ထွက်ပေါ်ဆဲဖြစ်ပြီး စနစ်တကျလုပ်ဆောင်ခြင်းထက် စီမံချက်အတိုင်း မောင်းနှင်ခံနေရခြင်းမျိုးကသာ များစွာဖြစ်ထွန်းနေပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အလိုက် ကွဲပြားမှုများရှိနေပါသေးသည်။

အတိရင်အေဒ်ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများက ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာအသိအမြင်များ တိုးမြှင့်စေရန် လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစကာ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဘတ်ဂျက်မတိုင်မီနှင့် ပြဌာန်းအပြီး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် အကန့်အသတ်ဖြင့် ဘတ်ဂျက်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်ခြင်းတို့ကို ဒေတာအနည်းငယ်မျှသာ ရရှိနိုင်မှုက အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ဘတ်ဂျက်ခွဲခြားစိတ်ဖြာဆန်းစစ်ခြင်းကို အကန့်အသတ်များဖြစ်စေသည့်တိုင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ အင်တာဗျူးဖြေကြားခဲ့သူ တစ်ဦးက ဘတ်ဂျက်ကို ဖြည့်ထုတ်ကြည့်ခြင်းနှင့် ကိန်းဂဏန်းများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ထုတ်ခြင်းအား ကြိုးစားပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ယင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကို Spectrum အဖွဲ့၊ မြန်မာကုန်သည်ကြီးများနှင့် စက်မှုလက်မှုအသင်းတို့ဖြင့် ပူးပေါင်းကျင်းပခဲ့ကြပြီး အဓိကမှတ်ချက်များကို ဘာသာရပ်နယ်ပယ်၌ ကျွမ်းကျင်သူများက ပါဝင်ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။⁵⁶ သို့သော် အချက်အလက်ရရှိနိုင်မှုမှာ အဓိကစိုးရိမ်မှုအဖြစ် ကျန်ရှိဆဲဖြစ်ပါသည်။

ပြီးခဲ့သောနှစ်များအတွင်း လင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်းကဲ့သို့သော အကျိုးအမြတ်မယူသည့် လွတ်လပ်သောအဖွဲ့အစည်းများ မွေးဖွားလာခဲ့သည်ကို သက်သေအဖြစ်မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ လင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်းသည် သက်သေအခြေပြု မူဝါဒချမှတ်ခြင်းနယ်ပယ်၌ သုတေသနများဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များသတင်းကို ပုံမှန်ထုတ်သတင်းလွှာများ ထုတ်ဝေနေပါသည်။

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ဘတ်ဂျက်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အခွင့်ပြုခြင်းနှင့် အစိုးရအား တာဝန်ခံစေခြင်းတို့တွင် အခြေခံကျသည့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်ရှိပါသည်။ ဤအခန်းကဏ္ဍအတွက် လွှတ်တော်သည် ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများနှင့် ဒေတာများကို လက်လှမ်းမီရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုများအရဆိုလျှင် ပြည်သူနှင့် လွှတ်တော်တို့သည် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ မူဝါဒဆွေးနွေးမှုများတွင် ပါဝင်နိုင်စွမ်းရှိသင့်ပါသည်။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာနမှ အရာထမ်းများက ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် အခွန်အကောက်ဥပဒေကို လွှတ်တော်က သဘောတူထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ နှစ်စဉ် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဆွေးနွေးမှုများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေကြောင်းနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေကို ဆွေးနွေးရန်ရှိကြောင်း ညွှန်းဆိုကြပါသည်။⁵⁷ ခြုံငုံကြည့်လျှင် လွှတ်တော်၌ ဘတ်ဂျက်လျာထားမှုများအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိဟန်တူပါသည်။ ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် အစိုးရဘတ်ဂျက်အား မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၇.၅၀၉ ဘီလျံ တစ်နှည်းအားဖြင့် ၀.၇၆ ရာနှုန်းကို ဖြတ်တောက်လိုက်ခြင်းက သက်သေပြနေပါသည်။⁵⁸

⁵⁶ <http://spectrumsdkn.org/en/>.

⁵⁷ ၂၇၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၁၇ စာရေးသူနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဝန်ကြီးဌာနဖြင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းများမှ

⁵⁸ ဆန္ဒစီမံအုပ်ချုပ်ရေးအင်စတီကျု၊ ရီနေဆွန်းအင်စတီကျု၊ ပွင့်လင်းမြန်မာ့ရှေ့ဆောင်၊ ရန်ကုန် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကျောင်း အရအသုံးငွေစာရင်းကို

လက်ရှိ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီဖြင့် ဆွေးနွေးထားချက်များအရ ဥက္ကဋ္ဌသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာများ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲရန်လိုအပ်မှု၊ အခွန်အခြေများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်စေရန်လိုအပ်မှုနှင့် အရှုံးပေါ်နေသော နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်ရေးတို့အား အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ကော်မတီသစ်အနေဖြင့် ပြီးခဲ့သောအစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်၊ ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ဖြည့်စွက်ဘတ်ဂျက်နှင့် ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ဘတ်ဂျက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဆန်းစစ်ထားပြီးပြီဟု ဆိုပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီ၏ သုံးသပ်မှုမတိုင်မီကပင် အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်များရှိ ကော်မတီ ၁၇ ခုက ဘတ်ဂျက်ကိုဆန်းစစ်ကာ တွေ့ရှိချက်များအား တင်ပြခဲ့ကြကြောင်းလည်း ဆိုပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီက သိသာစွာ ဘတ်ဂျက်ဖြတ်တောက်ခဲ့ပြီး "အစိုးရ၏ စီးပွားရေးမူဝါဒနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများနှင့် ဘဏ္ဍာနှစ်တစ်နှစ်အတွင်း အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုမရှိနိုင်သည့် စီမံကိန်းများ" ကို ဖယ်ရှားရန် အကြံပေးခဲ့ပါသည်။⁵⁹ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီက ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဘတ်ဂျက်များကိုမူ စီးပွားရေးမူဝါဒ ၁၂ ချက်နှင့်အညီ ဖြတ်တောက်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီကို ထောက်ခံခဲ့ပြီး လိုအပ်သောအထောက်အထားများနှင့် အစီရင်ခံစာများကို ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးအတိုင်ပင်ခံတစ်ဦးနှင့် အမျိုးသားအဆင့်အကြံပေးတစ်ဦးတို့က ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီကို ကူညီပေးပါသည်။ သို့သော် ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီက အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆန်းစစ်မှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် ကျွမ်းကျင်သူများ ထပ်မံလိုအပ်ပါသေးသည်။ ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများသည် လွှတ်တော်ကျင်းပခြင်းမရှိသောအချိန်နှင့် လွှတ်တော်အမတ်များ ၎င်းတို့မဲဆန္ဒနယ်များ ရောက်ရှိချိန်များတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပေးပို့လာခဲ့သဖြင့် ပမာဏကြီးမားများပြားသည့် ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများကို စိစစ်ရန် အချိန်အကန့်အသတ်ဖြစ်သွားသဖြင့် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုချင်းစီအား အသေးစိတ်စိစစ်ရန် အခက်အခဲဖြစ်စေခဲ့သည်ဟု ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီက ဆိုပါသည်။ ဤသုတေသနအတွက် ပြန်လည်ကြည့်ရှုခဲ့ရသည့် ထုတ်ဝေပြီးအထောက်အထားများအနက် တစ်ခုတွင် မှတ်သားထားသည်မှာ "၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ဘတ်ဂျက်များကို လွှတ်တော်အမတ်များထံသို့ ဖြန့်ဝေချိန်မှာ လွှတ်တော်အတွင်း ဆွေးနွေးမှုများမစတင်မီ အချိန်တစ်ပါးတို့ပင် မရရှိခဲ့သောကြောင့်"⁶⁰ "လွှတ်တော်အမတ်များက ဘတ်ဂျက်များ ခြုံငုံဖြတ်တောက်မှုများကို အဆိုပြုခဲ့ကြရပြီး မူလကရည်ရွယ်ထားခြင်းမရှိသော ဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက်ဖြတ်တောက်မှုကိစ္စများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြရသည်"ဟု ဖြစ်ပါသည်။⁶¹ ထို့ပြင် မပြည့်စုံသော အချက်အလက်များနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၏ ရှုပ်ထွေးမှုများကြောင့် လွှတ်တော်အမှတ်များမှာ စိန်ခေါ်ချက်များ ထပ်မံရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရပါသည်။ အရအသုံးဥပဒေကြမ်းသည် မကြာခဏဆိုသလို ထိရောက်သည့် စိစစ်ထိန်းကျောင်းမှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့်⁶² ဘတ်ဂျက်အမျိုးအမည်များနှင့် စီမံချက်အသေးစိတ်အချက်အလက်များအတွက် သင့်လျော်သည့် အကျိုးအကြောင်းရင်းလင်းချက်များ မပါရှိသလောက်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွင် ပိုက်ဆံများကောင်းစွာသုံးစွဲခြင်းအား သေချာစေရန် စီမံချက်များအကောင်အထည်ဖော်ရာနေရာများသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ သို့သော် စာရင်းများကဖော်ပြသည်မှာမူ ရန်ပုံငွေနည်းပါးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သော်လည်း ကွင်းဆင်းသွားရောက်မှုကို အားမပေးထားဟု ဆိုပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီသည် ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများကို ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာအပေါ် များစွာမှီခိုအားထားရပါသည်။ ယခင်က လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီသည် ဘတ်ဂျက်နှင့် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို တက်ကြွစွာဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း ညွှန်ပြမှုများ တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာကို သတ်မှတ်အချိန်တစ်ခုအတွင်း ဆွေးနွေးရမည့် ဥပဒေအရလုပ်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် ကော်မတီသို့မဟုတ် ထုတ်ဝေလိုက်သော စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ၏ ထောက်ခံ ချက်များကို ဆက်လက်လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရန် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေမူဘောင်တစ်ခုခု ပြဌာန်းထားခြင်းများ မရှိသေးချေ။

လွှတ်တော်အမတ်များက ဘတ်ဂျက်အကြောင်းမိမိတို့မဲဆန္ဒရှင်များအားအသိပေးရန် လူမှုမီဒီယာ များကို လွတ်လပ်စွာ သုံးစွဲနေကြပါသည်။ မီဒီယာများကလည်း လွှတ်တော်အမတ်များ ၎င်းတို့ မဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိ စီမံချက်လုပ်ငန်းများတိုးတက်မှုကို သုံးသပ်ရန် သွားရောက်မှုများအား အစီရင်ခံကြပါသည်-

၂၀၊ နိုဝင်ဘာ၊ ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်အမတ် ဦးသန့်ဇင်အောင် (မြဝတီမဲဆန္ဒနယ် အမှတ် ၁) က ၂၀၁၆-၁၇ ခုနှစ်တွင် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနကအကောင်အထည်ဖော်ထားသောဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကိုသွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးငွေစိုး နှင့် ဦးစီးအရာရှိ ဦးမျိုးအောင်စိုးတို့က ၎င်းနှင့်အတူ လိုက်ပါခဲ့ကြပြီး ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။⁶³

စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အများပူးပေါင်းအရ အသုံးငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းဆီသို့ ပထမခြေလှမ်း၊ (အရှေ့အာရှအင်စတီကျူး၊ ၂၀၁၆) http://m.eai.or.kr/eng/sub03_03_02.asp?code=eng_report&catcode=%20&idx=14711&bytag=n.

⁵⁹ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၇ ဂျေပီအေစီနှင့် စာရေးသူဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများမှ

⁶⁰ စန္ဒီစီမံအုပ်ချုပ်မှုအင်စတီကျူး၊ အများပူးပေါင်းဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း၊

⁶¹ အထက်ပါအတိုင်း-၁၅

⁶² စန္ဒီစီမံအုပ်ချုပ်မှုအင်စတီကျူး၊ အများပူးပေါင်းဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း၊

⁶³ "ခါတ်ပုံသတင်း- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်သတင်းလွှာ၊ နံပါတ် ၁၉ (နိုဝင်ဘာ ၂၄ ၂၀၁၆)။ <http://www.mypilar.org/en/publication/state-and-region-parliaments-news-bulletin>.

သတင်းလွှာတစ်စောင်က “ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ပြည်သူ့အရအသုံးငွေစာရင်းသုံးသပ်ရေးကော်မတီက အစိုးရဌာနများသည် တာဝန်များကို အချိန်မီပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိကြောင်းနှင့် လွှတ်တော်ဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အားနည်းကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်” ဟု အစီရင်ခံထားပါသည်။⁶⁴

လွှတ်တော်အမတ်များက အစိုးရအား မေးခွန်းများမေးခြင်း၊ ပြဿနာများသိသာစေခြင်းနှင့် အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများအပေါ် မှတ်ချက်ပေးခြင်းအားဖြင့် အစိုးရအား တာဝန်ခံယူစေရန် စိတ်အားထက်သန်နေသည်ဟု မြင်သာသောဖြစ်ရပ်များလည်း ရှိပါသည်။

ဒေါ်စန္ဒာမင်း (ဆိတ်ကြီးခနောင်တိုမဲဆန္ဒနယ်အမှတ် ၁) က တိုင်းဒေသကြီး စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအား ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ် အစီရင်ခံစာအသေးစိတ် ပေးပို့စေလိုကြောင်း တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။ “ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှာတုန်းက ကျွန်မအတွေ့အကြုံ အရဆိုရင် ကိန်းဂဏန်းများ၊ အသုံးစရိတ်များကို တိတိကျကျအစီရင်ခံမထားတာနှင့် ရန်ပုံငွေ အလွဲသုံးထားတာတွေကိုလည်း အဲတာတွေအတွက် တာဝန်ရှိသူတွေကို အပြစ်ပေးတာမရှိတောင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက ပြန်လည်အဆိုပြုထားတာတွေ ရှိပါတယ်။ အခု ကျွန်မတို့အစိုးရအသစ်လက်ထက်မှာ စာရင်းစစ်ချုပ်ကလည်း အသစ်ဆိုတော့ ကျွန်မတို့က အသေးစိတ်အစီရင်ခံစာတွေ တောင်းဆိုပါတယ်။ ဒါမှ ဘယ်လို အရေးယူဆောင်ရွက်ရမလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မယ်လို့” ဒေါ်စန္ဒာမင်းကဆိုပါတယ်။

လွှတ်တော်အမတ်တွေအနေနဲ့ ပြည်သူ့ကိုအကျိုးပြုနိုင်ဖို့ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအစီရင်ခံစာပါ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်တွေကို မြေပြင်အခြေအနေများနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သင့်ပါတယ်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအစီရင်ခံစာဟာ အသေးစိတ်အချက်အလက်များပါဝင်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသင့်ပါတယ်” လို့ ဦးကျော်ဇေယျက (ဒဂုံမဲဆန္ဒနယ်အမှတ် ၂) အတည်ပြုဆဲက ဆိုပါတယ်။⁶⁵

မည်သို့ဆိုစေ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းဖြစ်စဉ်၏ နည်းပညာပိုင်းသဘောသဘာဝနှင့် ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် လွှတ်တော်အမတ်အများစုမှာ လည်း အသစ်များ⁶⁶ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အရအသုံးငွေစာရင်းရှင်းတမ်း၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အသုံးစရိတ်များနှင့် အခွန်အကောက်ခန့်မှန်းချက်များကို ပိုမိုနားလည်လာရန်မှာ လွှတ်တော်အမတ်များ တစ်ဦးချင်းအတွက်သော်လည်းကောင်း ကော်မတီများအတွက် သော်လည်းကောင်း စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်းများ လိုအပ်နေပါသည်။

⁶⁴ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်သတင်းလွှာ၊ နံပါတ် ၁၈ (နိုဝင်ဘာ ၃၊ ၂၀၁၆) https://www.mypilar.org/sites/mypilar.org/files/related-file_upload/state_and_region_parliaments_news_bulletin_issue_18_eng_10_nov_2016.pdf
⁶⁵ “စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကအသေးစိတ်အစီရင်ခံစာလို့- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် သတင်းလွှာ၊ နံပါတ် ၁၆ (အောက်တိုဘာ ၁၃၊ ၂၀၁၆)၊ <http://www.mypilar.org/en/publication/state-and-region-parliaments-news-bulletin>.
⁶⁶ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၇ ဂျေပီအေစီဥက္ကဋ္ဌနှင့် စာရေးသူ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများမှ

နိဂုံး

ပြီးခဲ့သည့်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများသည် ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်စေရန် ချိုးကျူးဖွယ်ခြေလှမ်းများ ရှေ့တိုးလှမ်းထားခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ တိုးတက်လာသည့် မီဒီယာအစီရင်ခံခြင်း၊ လွှတ်တော်ဆွေးနွေးမှုများကို ရုပ်မြင်သံကြားမှ လွှင့်ခြင်း၊ တတိယ ပါဝင်ဖက်များက ဘတ်ဂျက်ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်သိမြင်မှုတိုးမြှင့်ရန်နှင့် ပြည်သူများအပြန်အလှန်ဆွေးနွေးနိုင်မည့် အခြေခံများ (ပလက်ဖောင်း) ပံ့ပိုးပေးရန် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စဉ်းဆောင်ရွက်မှုများသည် ပါဝင်ပတ်သက်သူများက စတင်လုပ်ဆောင်လိုက်ခြင်း၏ အသီးအပွင့်များဖြစ်ကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဥပဒေပြဌာန်းသည့် ဘတ်ဂျက်နှင့် နိုင်ငံသားများအတွက်ဘတ်ဂျက် စသည်တို့သည် ယခုအခါ အများပြည်သူလက်လှမ်းမီနိုင်သော နေရာများတွင် ရရှိနိုင်ပြီဖြစ်သည်။ နှစ်ဝက်သုံးသပ်ချက် အစီရင်ခံစာထုတ်ဝေခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော်မှု အစီရင်ခံစာများ အချိန်ကိုက်ထုတ်ဝေခြင်း၊ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို အများပြည်သူက ရရှိနိုင်ခြင်းတို့သည် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ ချိတ်ဆက်မှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ဘတ်ဂျက်ကို ပိုမိုထိရောက်စေရန် လျှောက်လှမ်းရမည့် ခရီးရှည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၌ ယခုအခါ နိုင်ငံသားများအတွက်ဘတ်ဂျက်ကို ထုတ်ဝေထားပြီဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ အင်တာဗျူးခဲ့သော အချို့ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများကမူ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အတည်ပြုပြီးသည့် ဘတ်ဂျက်များကို အထက်အဆင့်အာဏာပိုင်များ၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် မျှဝေပေးရန် စိတ်အားထက်သန်နေကြပါသည်။

ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဗဟုသုတပြုလုပ်ခြင်းမရှိပါ။ ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများသည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ စစ်တပ်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေများ သို့မဟုတ် ထိုလုပ်ငန်းများအတွက် လျာထားမှုများကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း မရှိချေ။ လက်ရှိစနစ်သည် တာဝန်ခံယူမှုထက် ထိန်းချုပ်မှုအပေါ် ဦးတည်ထားပြီး ဘတ်ဂျက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းသည်လည်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ အကျိုးရှိမှုနှင့်ထိရောက်မှုတို့ထက် ပိုမိုသုံးစွဲမှုကိုရှောင်ကြည်ရန်သာ ဦးတည်ထားပါသည်။ အစိုးရသည်လည်း ဘတ်ဂျက်များ၏ ရလဒ်နှင့် ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုအပေါ် ဆန်းစစ်သည်ထက် အသုံးစရိတ်များကို မှန်ကန်စွာ စာရင်းသွင်းခြင်းအား သေချာစေခြင်းနှင့် စည်းမျဉ်းလိုက်နာမှုအပေါ် တွင်သာ များစွာဦးတည်လုပ်ကိုင်သော ဗဟိုထိန်းကျောင်းကြီးကြပ်အေဂျင်စီဖြစ်သည့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအပေါ်တွင်သာ မှီခိုနေရပါသည်။ ဖြည့်စွက်ဘဏ္ဍာငွေအရ အသုံးများကိုအသုံးပြုမှု၊ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးမှုများ၊ စုဆောင်းငွေများနှင့် မသုံးစွဲနိုင်၍ လက်လွှတ်ငွေများက ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲမှုသည် လက်တွေ့နှင့်မကိုက်ညီကြောင်း ပြဆိုနေပြီး ငွေကြေးသုံးစွဲသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ လိုအပ်ချက်ကို ထင်ဟပ်မထားဘဲ ဖြစ်နေသဖြင့် လိုအပ်ချက်များနှင့် ဘတ်ဂျက်လျာထားမှုများအကြား အဆက်အစပ်ပြတ်တောက်နေကြောင်း ညွှန်ပြနေပါသည်။ ယုံကြည်အားထားရသော ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စေရန်မှာ အစိုးရက အသစ်ပြဌာန်းလိုက်သော မူဝါဒအားလုံးသည် အမျိုးသားမူဝါဒများဖြင့် အချိုးညီ၊ မညီ၊ ရည်မှန်းချက်များ၏ ကြည်လင်မှုနှင့် မျှော်လင့်ထားသော ကုန်ကျစရိတ်နှင့် အကျိုးကျေးဇူးတို့ဖြင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ၊ မရှိကို ဆန်းစစ်ရန် တင်ကြိုအကဲဖြတ်မှုများအား အချိန်မှန်နှင့် ပွင့်လင်းစွာ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

ဘတ်ဂျက်ကို ထိထိရောက်ရောက်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန်အတွက် ဌာနတွင်းဖြစ်စဉ်တစ်ခုက အစိုးရကို အချိန်မှန်နှင့် သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်အပိုင်းအခြားအလိုက် အသုံးစရိတ်အားလုံး (အခွန်အသုံးစရိတ်အပါအဝင်) ကို ကောက်ခံရန်နှင့် ယင်းအသုံးစရိတ်များကို ဘဏ္ဍာရေးရည်မှန်းချက်များ၊ အမျိုးသားဦးစားပေးမှုများဖြင့် ချိန်ညှိခြင်းကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် ခွင့်ပြုပေးရမည်ဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်ရလဒ်များအား ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲအကောင်အထည်ဖော်နေစဉ် ဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်နှစ်အတွင်း နှစ်လယ်မှဖြတ်၍ အမှန်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အချိန်နှင့်တပြေးညီ အရင်းအမြစ်များ ပြန်လည်လျာထားခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အထူးပြုပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီများ ဘတ်ဂျက်ကော်မတီများ၏ ပြဌာန်းထားသော အခန်းကဏ္ဍသည် ပမာဏကြီးမားပြီးသည့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအဆိုပြုများကို အကဲဖြတ်ရန် အလွန်တိုတောင်းသော အချိန်နှင့် ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များက အကန့်အသတ်ဖြစ်နေပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များသည် အနည်းငယ်မျှသော အခန်းကဏ္ဍသာ လုပ်ဆောင်နေရပြီး " ခွဲဝေဖြန့်ချိပေးထားခံရသည့် "ဘတ်ဂျက်နှင့် ပတ်သက်လာပါက မည်သည့်နေရာတွင်မျှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်း မရှိသလောက်ဖြစ်နေပေသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီသည် လွှတ်တော်ကော်မတီများအတွင်း အထင်ရှားဆုံးဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက တင်သွင်းလိုက်သော ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုလွှာများနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်က တင်သွင်းသော စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို စိစစ်သုံးသပ်ရသဖြင့် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်နှင့် စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်း လုပ်ငန်း ၂ ရပ်လုံးတွင် အတိတ်ကာလ၌ပင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်တိုင်အတွေ့အကြုံများအရဆိုလျှင် ထိုကော်မတီဝင်များမှာ အမှန်တကယ်ပင် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးရန်နှင့် ဘတ်ဂျက်ကို ထိထိရောက်ရောက် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်နိုင်ရန်၊ အခွန်အကောက်နှင့် အသုံးစရိတ်များကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်ရန် နည်းပညာနှင့် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာကို ထိရောက်စွာ စိစစ်သုံးသပ်နိုင်ရန် ကျွမ်းကျင်မှုများ ထပ်မံလိုအပ်နေကြောင်း အကြံပေးကြပါသည်။

အဓိပ္ပာယ်အပြည့်အဝရှိသော ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးသတင်းအချက်အလက်များမှာ လုံးဝနီးပါး အကန့်အသတ်ခံထားရခြင်းက ပြည်သူ့

ချိတ်ဆက်မှုအခွင့်အလမ်းများကို လျော့ကျနေစေပါသည်။ နောက်ဆုံးအဆင့် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေလျာထားမှုဆိုင်ရာ သတင်းများမှာ လွှတ်တော်အမတ်၊ မီဒီယာ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပြည်သူများကဲ့သို့ ပါဝင်ပတ်သက်သူများက ၎င်းဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လျာထားမှုများ၏ နောက်ဆုံးရောက်ရှိရာနေရာကို နားလည်ရန်နှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့တွင် ပါဝင်ရန်မှာ မကြာခဏဆိုသလို လုံလောက်မှုမရှိဘဲ အကန့်သတ်ခံနေရပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းက အားလုံးအကျိုးဝင်၊ ပူးပေါင်းသည့် ဘတ်ဂျက်ရွေးချယ်မှုများအပေါ် လက်တွေ့ကျသော ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများကို တားဆီးထားပါသည်။ အောက်ခြေတွင် စွမ်းဆောင်ရည် ချို့တဲ့မှုက ရွာသူ၊ ရွာသားများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကိုလည်း ကန့်သတ်ထားပါသည်။

အစိုးရအနေဖြင့် အထက်ပါရှုထောင့်များမှကြည့်ပါက ချီးကျူးစဖွယ်ခြေလှမ်းများနေပြီဖြစ်သော်လည်း များစွာသော အကြောင်းအရာတို့ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန် ကျန်ရှိနေပါသည်။ အစိုးရ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ မီဒီယာနှင့် ပြည်သူအားလုံးတို့၌ တာဝန်ရှိကြပြီး ဆောင်ရွက်ရမည့် အခန်းကဏ္ဍများလည်း ကိုယ်စီရှိကြပါသည်။

ထောက်ခံတင်ပြမှုများ

အဓိက ပါဝင်ပတ်သက်သူ ၃ ဦး - အစိုးရ၊ လွှတ်တော်နှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများတွင် - ပြည်သူများ၏ အသုံးစရိတ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း တွင် လူမှုစီးပွားထွက်ပေါ်ရလဒ်များ⁶⁷ တိုးတက်စေရန် အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်ရှိပါသည်။ အောက်ပါတို့သည် အဓိက ထောက်ခံတင်ပြမှု အချို့ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်စေခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များ ပြည်သူကရယူနိုင်စေခြင်းတွင် သိသာထင်ရှားစွာ တိုးတက်စေခဲ့ပါ သည်။ အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများ၊ နှစ်အတွင်းအစီရင်ခံစာများ၊ နိုင်ငံသားများအတွက် ဘတ်ဂျက်၊ ပြည်ထောင်စု၏ ဥပဒေပြဌာန်းသည့် ဘတ်ဂျက်၊ ပြည်ထောင်စုအခွန်ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး သတင်းအချက်အလက် စသည်တို့ကို ထုတ်ဝေထားပါသည်။ သို့သော် ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာ ၃၁ ရက် နေ့အထိ မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများဖြင့် အညီအညွတ်ဖြစ်သော အချိန်ကာလ မူဘောင်တစ်ခုအတွင်း ထုတ်ပြန်ရမည့် အဓိကဘတ်ဂျက် အထောက် အထား ၈ ခုအနက် ၂ ခုကိုသာလျှင် အွန်လိုင်း၌ အများပြည်သူရယူနိုင်စေခဲ့ပါသည်။⁶⁸ ဘဏ္ဍာရေး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတိုးတက်စေရန် အစိုးရက နှစ်ဝက်သုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာအပါအဝင် ထိုဘတ်ဂျက် အထောက်အထား များကို သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကာလအတွင်း အွန်လိုင်း၌ အများပြည်သူရရှိနိုင်အောင်ဆောင်ရွက်ရန် ထောက်ခံတင်ပြအပ်ပါ သည်။ ထပ်မံပြီး ထောက်ခံအကြံပေးလိုသည်မှာ ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုနှင့် အသုံးစရိတ်ရှင်းတမ်းများကိုလည်း သာမန်နိုင်ငံသားများ နားလည်နိုင်မည့်ပုံစံဖြင့် အများပြည်သူရရှိစေနိုင်သင့်ပါသည်။ ဤသည်က ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်း ၂ ခု စလုံးကို တိုးတက်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားအဆင့်အောက်အဆင့်များတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အရအသုံးငွေစာရင်းများအား အွန်လိုင်း၌ ထုတ်ဝေပြီး ပြည်သူ များအား ရရှိစေခြင်းအားဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်ပွားများစေသင့်ပါသည်။ ဤအတွက် နိုင်ငံရေးဆန္ဒမှာ ရှိပြီးဖြစ်သဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများ အများပြည်သူရရှိနိုင်မှုမှာ အချိန်တစ်ခုသာလျှင်လုံတော့သည်။

အစိုးရပစ္စည်းဝယ်ယူမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအသစ်၊ သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုစာချုပ်များနှင့် လိုင်စင်များကို စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်း ဥပဒေများဖြင့် ပြည်သူ့/အစိုးရ၏ ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုစနစ် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံယူမှုကို တိုးမြှင့်စေသင့်ပါသည်။ အလားတူ ထိုကဲ့သို့သော ဆုံးဖြတ်မှုများဆိုင်ရာ အခြေခံသတင်းအချက်အလက်တို့ကိုလည်း အများပြည်သူသိအောင် ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်များကို ပူးပေါင်းထားပါ။

နှစ်လတ်ဘဏ္ဍာရေးမူဘောင်ကို လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းနှင့်အတူ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် စည်းမျဉ်းအခြေပြု ငွေကြေးလျာထားခြင်းသို့ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်နေပြီး မက်ခရိုစီးပွားရေးညွှန်ကိန်းများအသုံးတွင် ပုံသေနည်းအခြေပြုမှုကို တိုးတက်လုပ်ဆောင်ထားပြီးဖြစ်ပါ သည်။ ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ကတည်းက စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအား စုစုပေါင်းထောက်ပံ့ငွေအစုပေါင်းနှင့် ယင်းမှလျာထားမှုများကို အကြောင်းကြားပေးနေပြီဖြစ်ပါ သည်။ ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ထပ်ပြန်တလဲလဲသာမန်အသုံးစရိတ်များနှင့် လျာထားမှုများအတွက် အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်မည့် ဘတ်ဂျက်ပမာဏကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ၂၀၁၆ နိုဝင်ဘာလနှောင်းပိုင်းတွင် ဆက်သွယ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသည့်ဌာနများအား ၎င်းတို့၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစားပေးများကို ပိုမိုဂရုတစိုက် ချမှတ်နိုင်ရန် အချိန်ပေးရန်အလို့ငှာ ဘတ်ဂျက်ပြက္ခဒိန်ထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့် နှစ်စဉ် အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်မည့် ဘတ်ဂျက်ပမာဏကို ပိုမို စောစီးစွာ - ဥပမာ ဇွန်လတွင်- မျှဝေပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

ပြီးခဲ့သည့်နှစ်က ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းတွင် အချို့ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ညွှန်းဆိုပေးခဲ့ သော အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်မည့် ဘတ်ဂျက်ပမာဏလျာထားချက်ကို ဘတ်ဂျက်များပြင်ဆင်ရေးဆွဲရာ၌ အသုံးပြုခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း

⁶⁷ " ဂျရမီ ဟိုင်းမင်းစ်၊ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အများပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းကို အားကောင်းစေခြင်း- အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများအတွက် မူဝါဒထောက်ခံချက်များ၊ အိုအီးစီ ဖွံ့ဖြိုးရေးစင်တာ၊ မူဝါဒအကျဉ်းဖော်ပြချက် နံပါတ် ၂၂) http://www.oecd-ilibrary.org/development/strengthening-participation-in-public-expenditure-management_640564834060.
⁶⁸ မြန်မာပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်စစ်တမ်း၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၁၆ ပြင်ဆင်မှု-အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်မှု ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှ ဇူလိုင် ၁၉၊ ၂၀၁၇ တွင် ရယူသည်။ <http://www.internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/country-info/?country=mm>.

တွေ့ရပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမှ လွှဲပြောင်းငွေများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ကြွေးမြီများအပေါ်အခြေခံသဖြင့် ၎င်းရန်ပုံငွေများမှ မိမိတို့ရမည့် မျှဝေမှုများအား အများဆုံးရရှိရန် ကြိုးစားရမည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်မည့် ဘတ်ဂျက်ပမာဏလျာထားချက်ကို ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းအတွင်း နောက်ကျမှ အကြောင်းကြားသဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် မိမိတို့ဘတ်ဂျက်များကို ပြန်လည်မြဲပြင်ရန်နှင့် ဦးစားပေးများပြန်လည် သတ်မှတ်ရန် အချိန်မလုံလောက်တော့သောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ဘက်လိုက်သည်ဟူသော ထင်မြင်မှုများကို ပယ်ဖျောက်ရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးတက်စေရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများထံသို့ လွှဲပြောင်းမှုများလျာထားခြင်းအတွက် အသုံးပြုသော ပုံသေနည်း၏ အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများကို အများပြည်သူသိစေသင့်ပါသည်။ နိုင်ငံသားဘတ်ဂျက်တွင် ကာလလတ်ဘဏ္ဍာရေး မူဘောင်ဖော်ပြချက်မှာ တိုတောင်းသည်ဆိုသော်လည်း ထိုသတင်းအချက်အလက်ကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနဝက်ဘ်ဆိုဒ် နှင့် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနဝက်ဘ်ဆိုဒ်တို့တွင် ရရှိနိုင်စေခြင်းက အသုံးဝင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက်နှင့် ထပ်ပြန်တလဲလဲအသုံးစရိတ်များအတွက် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းများတွင် သီးခြားဖြစ်စဉ် ၂ ရပ် အဖြစ် ပါဝင်နေသဖြင့် လာမည့်နှစ်များအတွင်း ကာလရှည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ကောင်းစွာအရင်းအမြစ်လျာထားကြောင်း မသေချာ မရေရာစေတော့ပေ။ ဤသည်မှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် အဓိကမူဝါဒဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ကြိုတင်မေျော်ရှုချိန်အထက် အသုံးစရိတ် အဖြစ် အပြည့်အဝကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်ထားရန် မလိုအပ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရ (စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာနဖြင့် ပူးပေါင်း၍ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဝန်ကြီးဌာနများဟု ဆိုလိုသည်) သည် သာမန်အသုံးစရိတ်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်ထားမှုများ အပြည့်အစုံပါရှိသော ကဏ္ဍအလိုက်ဗျူဟာများကို ပြင်ဆင်ထားသင့်ပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် စီမံကိန်းနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းစက်ဝန်းများ၏ အစတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများထံသို့ နှစ်လတ်ကြိုတင်ခန့်မှန်း ဘဏ္ဍာရေးလွှဲပြောင်းမှုပမာဏများအပါအဝင် စုပေါင်းထားသော မက်ခရိုစီးပွားရေး ခန့်မှန်း ချက်များနှင့် လက်ရှိနှစ်နှင့် လာမည့်နှစ်များအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသည့် ဝန်ကြီးဌာနများဖြင့် အများဆုံးသုံးစွဲနိုင်မည့် အသုံးစရိတ်တွက်ချက်ဖော်ထုတ်ထားမှုများကို မျှဝေသင့်ပါသည်။ ဤသည်က တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအား မိမိတို့၏ ကာလရှည်စီမံကိန်းများ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်နှင့် ဦးစားပေးများကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အနာဂတ်၌ အရင်းအမြစ်များ ရရှိမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် နှစ်များစွာကြာမြင့်မည့် စီမံချက်များကို ကောင်းစွာအရင်းအမြစ်လျာထားပြီးဖြစ်သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ပြီးစီးအောင်မြင်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို သေချာခံစားရစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံချက်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် အကျိုးအကြောင်းလျော်ညီစွာ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ကြောင်း သေချာစေခြင်း

စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန၊တိုက်ရိုက်အကောင်အထည်ဖော်သည့်ဦးစီးဌာနများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးအစိုးရများက ၎င်းတို့၏ ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်များတွင် စီမံချက်များဦးစားပေးသတ် မှတ်နိုင်ရန်သုံးစွဲရမည့် စံနှုန်းများ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များကို ဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ပေါ်လာစေသင့်ပါသည်။ ဤသည်က ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံချက်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် အကျိုးအကြောင်း လျော်ညီ စွာ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ကြောင်း သေချာစေခြင်းကို အားပေးပြီး ထောက်ခံအားပေးသူ၏ အခြေအနေကို အခြေခံပြီး စီမံချက်များ ရွေးချယ်နေခြင်းမှလည်း ကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။ အရအ သုံးငွေစာရင်းဌာနကသည်လည်း ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများကို အကဲဖြတ် ခြင်းအတွက် အလားတူ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုစံများနှင့် လမ်းညွှန်များကို ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲထားသင့်ပါသည်။⁶⁹

ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားခွဲခြားမှုစနစ်ကို အားကောင်းစေခြင်း

ဘတ်ဂျက်တွင် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်အကြား ခွဲခြားမှုက အသုံးစရိတ်၏ အစိတ်အပိုင်းရှုမြင်မှုကို မြင်ရစေပြီး လက်ရှိ ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားခွဲခြားမှုစနစ်ကိုယ်တိုင်သည် လုပ်ငန်းတာဝန်များ၊ ပရိုဂရမ်များ၊ စီမံချက်များ၊ စီးပွားရေးရည်မှန်းချက်၊ ရန်ပုံငွေ လက်ခံရသူ၊ ပထဝီအနေအထားနှင့် အကျိုးခံစားရသူများ စသည်ဖြင့် အမှီအခိုကင်းသော တိုင်းတာမှုများ၏ ဘက်စုံကြည့်မြင်မှုများ အသုံးပြုထားခြင်းမရှိချေ။

ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်းသည် နိုင်ငံတကာစံများဖြင့်အညီဖြစ်သင့်ပြီး ယင်းက မူဝါဒများနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို ဦးတည်ချက် များဖြင့် ရှင်းလင်းစွာချိတ်ဆက်ပေးသည့် သတင်း အချက်အလက်များကို ရယူနိုင်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများတွင် ထိုနယ်ပယ်၌ ကြွယ်ဝသောအတွေ့အကြုံနှင့် ဗဟုသုတများ ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး မြန်မာအစိုးရအား ၎င်း၏လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်စုံစေမည့် စနစ်တစ်ရပ် ဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ပေါ်ရေးတွင် ကူညီပေးရန် သင့်လျော်ပါသည်။

⁶⁹ ရှော့တန်နှင့်အဖွဲ့ - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ငွေကြေးလျာထားခြင်း

အစိုးရအနေဖြင့် အားလုံးအကျိုးဝင်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းကို အားထားပြီး ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ထပ်ပြန်ပါဝင်သော အသုံးစရိတ်များအကြား ခွဲခြားခြင်းကို မလုပ်ဆောင်သင့်တော့ဘဲ ရေရှည်တွင် စွမ်းအားစုအခြေပြု ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းမှ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် ထုတ်လုပ်နိုင်မှုများနှင့် ထွက်ပေါ်ရလဒ်များကို ချိတ်ဆက်ထားသော ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းနည်းလမ်းသို့ ရှေ့တိုးစဉ်းစားလုပ်ဆောင် သင့်ပါသည်။

နိုင်ငံသားများပါဝင်မှုကို တိုးတက်များပြားစေခြင်း .

စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်များတွင် နိုင်ငံသားများပါဝင်စေနိုင်မည့် ပထမခြေလှမ်းမှာ စီမံကိန်းများနှင့် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ အထောက်အထားများကို ၎င်းတို့လွယ်ကူစွာ နားလည်မည့်ပုံစံဖြင့် ရရှိစေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်ဝေခဲ့သော ဥပဒေ ပြဌာန်းသည့် ဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အခွန်ရငွေများ၊ အသုံးစရိတ်များနှင့် ငွေကြေးလျာထားမှုများကို ညွှန်ပြလျက် ဘက်စုံအထောက်အထားတစ်ခုအဖြစ် တင်ပြသင့်ပါသည်။

ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့များ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ မီဒီယာနှင့် ပြည်သူ့လူထုများအကြား စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုနှင့် အရေအသုံးငွေစာရင်းရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ်များအကြောင်း သိမြင်မှုကို တည်ဆောက်ပြီး ဘတ်ဂျက်ဗဟုသုတများကို တိုးမြှင့်စေရမည်။ အစိုးရသည် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းဖြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်သင်ခန်းစာများ ရေးဆွဲပြီး လွှတ်တော်ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းစသည့် ရုပ်မြင်သံကြားမှ ပြည်သူ့လူထုကို ပညာပေးသင့်ပါသည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့် ၎င်း၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအသိုက်အဝန်းအားလုံးတွင် ဤသို့လုပ်ဆောင်ရန် အရေးကြီးသောကဏ္ဍတွင် ရှိနေကြပါသည်။

အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ပြည်သူ့ပါဝင်မှုကို တိုးမြှင့်ရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ထူထောင်ရမည်။ ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲသည့် အဆင့်တွင် ဥပမာအားဖြင့် ကျေးရွာကော်မတီများကရေးဆွဲထားသော အကောင်အထည်ဖော်စီမံကိန်းများကို မြို့နယ်ဘတ်ဂျက်တွင် ထည့်သွင်းပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များသို့ ဆက်လက်ထည့်သွင်းစေသင့်ပါသည်။ ဒေသအဆင့်တွင် ပိုက်ဆံများ မည်သို့သုံးစွဲနေသည်ကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များပါရှိသည့် နည်းလမ်းတစ်ရပ်ကို ထူထောင်သင့်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းက အစိုးရအား ရွာတစ်ရွာ သို့မဟုတ် အစီအစဉ်တစ်ရပ်အတွက် ဘတ်ဂျက်မည်မျှလျာထားကြောင်းကို ထုတ်ပြန်ပေးရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံသားများအား ပြည်သူ့ငွေကြေးများ အလွဲသုံးမှု၊ အဂတိလိုက်စားမှု သို့မဟုတ် မမှန်မကန်အသုံးပြုခြင်း တို့အကြောင်း အမည်မဖော်ဘဲ တိုင်ကြားခြင်းအပါအဝင် တရားဝင်တိုင်ကြားခွင့်ပြုသင့်ပြီး တိုင်ကြားမှုများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ဘက်မလိုက်သော အာဏာပိုင်အဖွဲ့တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ပေးသင့်ပါသည်။ မည်သည့်စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုမဆို၏ တွေ့ရှိချက်များကို အများ ပြည်သူ့သိရှိနိုင်သော နေရာတွင် ပြသထားရမည်။

အင်ဂျီနီယာများ၊ စီအက်စ်အိုများသည် အစိုးရအား မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြီးခဲ့သောနှစ်များအတွင်း သင်ယူရရှိခဲ့သည်များအား လက်ဆင့် ကမ်းပေးခြင်းအားဖြင့် ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့အတူ အခြားတိုင်းပြည်များတွင် အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများ၊ နည်းကိရိယာများကို လည်း လက်ဆင့်ကမ်းပေးနိုင်ပါသည်။

ဌာနတွင်း သုံးသပ်မှု၊ အကဲဖြတ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်မှုများအတွက် နည်းလမ်းများ တည်ဆောက်ပါ။

စွမ်းဆောင်မှု၊ တန်ဖိုးအကဲဖြတ်မှုနှင့် ပိုက်ဆံတန်ဖိုးတွက်မှုများကို ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်၏ တစ်သားတည်းအစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်စေရပါ မည်။ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲသော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာနက သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်အပိုင်းအခြားအလိုက် လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ပရိုဂရမ်များ၏ စွမ်းဆောင်မှုသုံးသပ်ချက်များ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ တွေ့ရှိရလဒ် အစီရင်ခံစာများသည် နောက် ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းတွင် လျာထားမှုများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင်ပြီး လွှတ်တော်က ဘတ်ဂျက်ကို ဆန်းစစ်သောအခါ ထို တွေ့ရှိရလဒ်များကို တင်ပြနိုင်ပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတို့ကို ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ-အခြေပြု စာရင်း စစ်ခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်းများကို ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များ၏ အကူအညီဖြင့် တည်ဆောက်ပေးသင့်ပါသည်။

အပြည့်အဝအမှီခိုကင်းသည့် ဌာနတွင်းစာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ရှင်းလင်းသည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စာချုပ်ဖြင့် တည်ထောင်ပေးရ ပါမည်။ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဌာနတွင်းထိန်းချုပ်မှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ကြောင်း နှင့် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်ဦးစီးဌာနများသည် ၎င်းတို့အားတာဝန်ပေးအပ်သည့် ရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်စေကြောင်း အာဏာပိုင်များ အား သေချာစေရန် ထိုအဖွဲ့ကို ကောင်းစွာလေ့ကျင့်ပေး၊ အရင်းအမြစ်လျာထားပေးရပါမည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များသည် အလေ့အထ ကောင်းများနှင့်အညီ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လမ်းညွှန်များ ရေးဆွဲရန်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးရန် အစိုးရအား အထောက်အကူပေးရာတွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေပါသည်။ သို့သော် ဤရည်မှန်းချက်အောင်မြင်မှု သည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ စတင်မှုနှင့်အတူ အကြီးတန်းအရာထမ်းများနှင့် အစိုးရခေါင်းဆောင်များ၏ ကနဦးစတင်မှုတွင် ပထမဦးစွာ မူတည်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။

လွှတ်တော်၏စိစစ်ထိန်းကျောင်းမှုကို တိုးတက်ခိုင်မာစေခြင်း။

ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်ကို လွှတ်တော်က စိစစ်ထိန်းကျောင်းခြင်းအား သေချာစေရန် လွှတ်တော်အမတ်များသည် လက်ရှိအစိုးရစနစ်များဖြင့် ရင်းနှီးလာစေသင့်ပြီး ဘတ်ဂျက်ဆန်းစစ်ခြင်းအတွက် ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တည်ဆောက်ပေးသင့်ပါသည်။ ဤသည်ကို အောင်မြင်စေရန် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

(က) ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားနှင့် စီမံကိန်းများတွင်ပါရှိသော အစိုးရအစီအစဉ်များနှင့် စီမံချက်များ၊ အခွန်ရငွေများ၊ အသုံးစရိတ် များဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြည့်ထုတ်ရန် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ် ရက်တိုသင်တန်းအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

(ခ) ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီ၊ ဥပဒေကြမ်းပူးပေါင်းကော်မတီ၊ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီများကဲ့သို့သော ဥပဒေပြု ကော်မတီများ၏ အဖွဲ့ဝင်များကို ဦးတည်ပြီး ၎င်းတို့အား ဘတ်ဂျက်ကို ပိုမိုထိရောက်စွာ အနီးကပ်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးနိုင်ပြီး ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများကို ဆန်းစစ်ရာတွင် သတင်းအချက်အလက် အကြောင်းကြားခံရပြီးသည့် အခန်းကဏ္ဍကို ဆောင်ရွက်နိုင် စေမည့် သင်တန်းအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

ကော်မတီများကို ရန်ပုံငွေအရ ဝန်ထမ်းများအရကောင်းစွာအရင်းအမြစ်လျာထားပေးရမည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီသည် ငွေကြေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အခွန်အကောက်နှင့် အသုံးစရိတ်ကြိုတင်ခန့်မှန်းခြင်းများတွင် ကျွမ်းကျင်မှုရှိသော အကြံပေးများဖြင့် ကောင်းစွာခန့်အပ်ပေးသင့်ပါသည်။ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားသော သုတေသနသမားများ ပါဝင်သည့် ယူနစ်တစ်ခုကို ဘတ်ဂျက်မတိုင်မီနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြဌာန်းပြီး အချက်အလက်ဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်ရန်နှင့် ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီက အပြန်အလှန်ပြောဆိုရာတွင် အထောက်အကူပေးစေခြင်းက ကော်မတီကို ပိုမိုထိရောက်အောင် အကူအညီ ပေးနိုင်ပါသည်။

ကော်မတီများ၊ ဥပဒေပြုအမတ်များသည် ဘတ်ဂျက်ကို ဆွေးနွေးအတည်ပြုရန် လုံလောက်သောအချိန် ရရမည်ဖြစ်သည်။ လွှတ်တော် နှင့် ပြည်သူ့ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီက ဘတ်ဂျက်အဆိုပြုများကို စောစီးစွာ စိစစ်သုံးသပ်နိုင်ရန် နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်အချိန်ဇယားကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြင်ဆင်ရပါမည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အမှီခိုကင်းမှုကို ခိုင်မာတိုးတက်စေပြီး ဝန်ထမ်းများ၏စွမ်းရည်ကို တည်ဆောက်ပါ။

ရာထူးသက်တမ်းလုံခြုံစိတ်ချရမှုကို ထောက်ပံ့ပေးပါ။ လက်ရှိဥပဒေအရ စာရင်းစစ်ချုပ်နှင့် ဒု-စာရင်းစစ်ချုပ်၏ သက်တမ်းသည် သမ္မတ၏ သက်တမ်းနှင့်အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေက သမ္မတအား ပေးအပ်သောတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသော စာရင်းစစ်ချုပ် သို့မဟုတ် ဒု-စာရင်းစစ်ချုပ်တို့ကို ထုတ်ပယ်ခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းထားပါသည်။⁷⁰ ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို အင်အားပြည့်ဝစွာနှင့် ဘက်လိုက်မှုကင်းစွာ ထမ်းဆောင်ရန်အတွက် ပိုမိုလုပ်ကောင်းမွန်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းရန် ၎င်းအရာရှိများ တွင် ပိုမိုကြီးမားသော ရာထူးသက်တမ်းရှိသင့်ပြီး ရာထူးမှဖယ်ရှားခြင်းကို ဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားသင့်ပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ဘတ်ဂျက်အပေါ် အစိုးရ၏ထိန်းချုပ်မှုများကို လျော့ချပါ။ လက်ရှိတွင် ဘတ်ဂျက်ဖြစ်စဉ်က စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအား အစိုးရဌာနတစ်ခုသဖွယ် ပြုမူနေပါသည်။ သို့သော် နိုင်ငံတကာအလေ့အထကောင်းများအရဆိုလျှင်မူ အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် (အက်စ်အေအိုင်)၊ မြန်မာတွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် "လိုအပ်သော လူ၊ ပစ္စည်းနှင့် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်တို့ ရရှိသင့်ပြီး၊ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ထိုအရင်းအမြစ်များကို တိုက်ရိုက်ရယူခြင်း သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ခြင်းများ မပြုသင့်ပါ။" ထို့အပြင် "အမြင့်ဆုံး စာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းသည် ၎င်းကိုယ်ပိုင်ဘတ်ဂျက်ကို စီမံခန့်ခွဲပြီး သင့်လျော်သလို လျာထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။" ထပ်မံပြီး "ဥပဒေပြု လွှတ်တော် သို့မဟုတ် လွှတ်တော်၏ ကော်မရှင်များမှတစ်ဆင့် အက်စ်အေအိုင်အား ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် သင့်လျော် သော အရင်းအမြစ်ရရှိစေရန် သေချာအောင် တာဝန်ယူရမည်ဖြစ်ပါသည်။" "အက်စ်အေအိုင်တွင် မိမိ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် ရရှိသောအရင်းအမြစ်များသည် မလုံလောက်ခဲ့လျှင် လွှတ်တော်သို့ တိုက်ရိုက်အယူခံခွင့်ရှိပါသည်။"⁷¹

- လွှတ်တော်သို့ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းသည်နှင့် ထိုအစီရင်ခံစာကို စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက ထုတ်ဝေနိုင်စေမည့် နည်းလမ်းတစ်ရပ် ဖော်ထုတ်ပါ။

⁷⁰ မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) ပုဒ်မ ၂၄၅(ဂ)
⁷¹ အမြင့်ဆုံးစာရင်းစစ်များအင်စတီကျုရှင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း(အိုင်အင်တီအိုအက်စ်အေအိုင်) အက်စ်အေအိုင်အမှီခိုကင်းမှုနှင့် ဆက်နွယ်သော အင်တိုဆိုင်လမ်းညွှန်နှင့် အလေ့အထကောင်းများ (ဗီယန်နာ-အင်တိုဆိုင်၊အင်ဒီ) <https://static1.squarespace.com/static/57019a6db6aa607cbb909ab2/t/5799315f29687f4a1f0619e3/1469657441073/3.4++ISSAI+11+-+INTOSAI+Guidelines+and+Good+Practices+Related+to+SAI+Independence.pdf>.

- ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ-အခြေပြု စာရင်းစစ်ခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်စာရင်းစစ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် စာရင်းစစ်များအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးပါ။
- ထိရောက်မှုတိုးမြှင့်စေရန်နှင့် ထိရောက်သော လိုက်လံစစ်ဆေးမှုနည်းလမ်းတစ်ရပ် ပံ့ပိုးရန် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် သင့်လျော်သည့် သတင်းသုတနည်းပညာနှင့် ထိုနည်းပညာကို မိမိဝန်ထမ်းများက အသုံးပြုနိုင်ရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသင့်သည်။

ဘက်စုံပါဝင်သော ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းနှင့် ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုလမ်းညွှန်များကို လက်ခံကျင့်သုံးပါ။

စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းအတွက် ကျယ်ပြန့်သော မူဘောင်တစ်ရပ်ကို ပံ့ပိုးထားပါသည်။ သမ္မတရုံးညွှန်ကြားချက် ၁/၂၀၁၃ ဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ခွင့်ပြုသည့် တင်ဒါစည်းမျဉ်းတွင် အစိုးရပစ္စည်းဝယ်ယူမှုလုပ်ငန်းများ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းတို့အတွက် အကန့်အသတ်ရှိသောလမ်းညွှန်ပါဝင်ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုစီသည် မိမိကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းသတ်မှတ်မှုများ ဖော်ထုတ်ထားကြပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်သည့်အဆင့်၌ ထိရောက်မှုနှင့် ကြည်လင်မြင်သာမှု တိုးမြှင့်စေရန် ဘက်စုံဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပစ္စည်းဝယ်ယူမှုလမ်းညွှန်များကို ရေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် ဤနယ်ပယ်တွင် မိမိပိုင်ဆိုင်မှုကို ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။

ထို့အပြင် တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းဖြစ်စေရန်အတွက် တိုင်းပြည်တွင်း ဗဟိုပစ္စည်းဝယ်ယူတင်သွင်းမှုအာဏာပိုင်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် မည်သည့် ပစ္စည်းဝယ်ယူတင်သွင်းမှုဥပဒေမျှ မရှိနေသေးသောကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့် ဘက်စုံဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းနှင့် နည်းဥပဒေများ၊ ဌာနတွင်း အတည်ပြုမှုလိုအပ်ချက်များနှင့် ရှင်းလင်းသော စီမံလုပ်ပိုင်ခွင့်များပါရှိသည့် ပစ္စည်းဝယ်ယူတင်သွင်းမှုလမ်းညွှန်များကို စတင်လက်ခံ ဖော်ထုတ်သင့်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၁

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
 နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး
 အမိန့်ကြော်ငြာစာ
 နံပါတ် ၁၁/၂၀၁၆
 (၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်)

အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းခြင်း

၁။ အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်ကို အောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

(က) နိုင်ငံတော် သမ္မတ	ဥက္ကဋ္ဌ
(ခ) ဒု-သမ္မတ (၁)	ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ (၁)
(ဂ) ဒု-သမ္မတ (၂)	ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ (၂)
(ဃ) ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးများ	အဖွဲ့ဝင်
(င) ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်	အဖွဲ့ဝင်
(စ) ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်	အဖွဲ့ဝင်
(ဆ) နေပြည်တော်ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ	အဖွဲ့ဝင်
(ဇ) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်များ	အဖွဲ့ဝင်
(ဈ) ပြည်ထောင်စု စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး	အဖွဲ့ဝင် အတွင်းရေးမှူး

၂။ အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- (က) နိုင်ငံတော်၏ မူအရ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများတွင် ထည့်သွင်းရန်ဆုံးဖြတ်ခြင်း။
- (ခ) နှစ်စဉ်၊ ကာလလတ်နှင့် ကာလရှည်စီမံကိန်းများတွင် လုပ်ငန်းစီမံကိန်း ထည့်သွင်းရန်အဆိုပြုသည့် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများအပေါ် အကြံပြုခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ငြင်းပယ်ရန်လိုအပ်ပါက ငြင်းပယ်ခြင်း။
- (ဂ) ပေါင်းစည်းစီမံကိန်းများ ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် လမ်းညွှန်မှုပြုခြင်း။
- (ဃ) လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုသည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို ငြင်းပယ်ခြင်း။
- (င) နိုင်ငံတော်၏ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိရောက်မှုမရှိစေဘဲ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများအတွက် လိုအပ်သည့် အရင်းအနှီးပမာဏရယူမည့် ဇစ်မြစ်ကို လမ်းညွှန်မှုပြုခြင်း။
- (စ) ရေးဆွဲပြီးဖြစ်သည့် ဒုတိယကာလတို (၅) နှစ် စီမံကိန်းနှင့် အမျိုးသားဘက်စုံ စီမံကိန်းများနှင့် ပင်မစီမံကိန်းများအပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း
- (ဆ) သဘောတူပြီးသည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်း

(ပုံ) ထင်ကျော်
 နိုင်ငံတော် သမ္မတ
 ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

နောက်ဆက်တွဲ ၂

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သမ္မတရုံး
အမိန့်ကြော်ငြာစာ
နံပါတ် ၁၂/၂၀၁၆
(၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်)

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်စီမံကိန်းကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းခြင်း

၁။ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၌ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ လူမှုစီးပွား အမှန်တကယ် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို စိစစ်အတည်ပြုနိုင်ရန်အတွက် "တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စီမံကိန်းကော်မရှင်" ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

- (က) ဝန်ကြီးချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ
တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့
- (ခ) ဝန်ကြီးများ အဖွဲ့ဝင်
တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့
- (ဂ) ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးစီ အဖွဲ့ဝင်
(လယ်ယာ၊ စက်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှု)
- (ဃ) အတွင်းရေးမှူး အတွင်းရေးမှူး
တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့

၂။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စီမံကိန်းကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- (က) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဒေသန္တရစီမံကိန်းများကို နိုင်ငံတော်၏မူနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ/ မရှိ စိစစ် အတည်ပြုခြင်း။
- (ခ) နှစ်စဉ်၊ ကာလလတ်နှင့် ကာလရှည် ဒေသန္တရစီမံကိန်းများတွင် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို စိစစ် အတည်ပြုခြင်း။
- (ဂ) နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများအပေါ် နိုင်ငံတော်၏မူနှင့် ဆန့်ကျင်မှုမရှိသည့် သဘောထားမှတ်ချက် ပြန်ကြားပေးခြင်း။
- (ဃ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုသည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို ငြင်းပယ်ခြင်း
- (င) နိုင်ငံတော်၏ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းအတွက် လိုအပ်သည့် အရင်းအနှီးပမာဏရယူမည့် ဖြစ်မြစ်ကို လမ်းညွှန်မှု ပြုခြင်း
- (စ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အတွင်းဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို အမျိုးသားစီမံကိန်းကော်မရှင်သို့ တင်ပြ၍ လမ်းညွှန်မှုတောင်းခံခြင်း
- (ဆ) သဘောတူပြီးသည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်း

(ပုံ) ထင်ကျော်
နိုင်ငံတော် သမ္မတ
ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

နောက်ဆက်တွဲ ၃

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သမ္မတရုံး
ကြေငြာချက်အမှတ် ၆/၂၀၁၆
၁၃၇၇ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်
(၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်)

ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းခြင်း

နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂၉၊ ပုဒ်မခွဲ (က)နှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၊ ပုဒ်မခွဲ (က) တို့ပါ ပြဌာန်းချက်များအရ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

(၁) ဦးထင်ကျော် နိုင်ငံတော်သမ္မတ	ဥက္ကဋ္ဌ
(၂) ဦးမြင့်ဆွေ ဒုတိယသမ္မတ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ
(၃) ဦးဟင်နရီဗန်ထီးယူ ဒုတိယသမ္မတ	ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ
(၄) ဦးထွန်းထွန်းဦး ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်	အဖွဲ့ဝင်
(၅) ဦးမော်သန်း ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်	အဖွဲ့ဝင်
(၆) ဦးခက်အောင် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကချင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၇) ဦးအယ်လ်ဖောင်းရှို ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကယားပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၈) ဒေါ်နန်းခင်ထွေးမြင့် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၉) ဦးသလိုင်းလျန်လွယ် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ချင်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၁၀) ဒေါက်တာမြင့်နိုင် ဝန်ကြီးချုပ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၁၁) ဒေါက်တာလဲ့လဲ့မော် ဝန်ကြီးချုပ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၁၂) ဦးဝင်းသိန်း ဝန်ကြီးချုပ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၁၃) ဒေါက်တာအောင်မိုးညို ဝန်ကြီးချုပ်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၁၄) ဒေါက်တာဇော်မြင့်မောင် ဝန်ကြီးချုပ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့	အဖွဲ့ဝင်
(၁၅) ဦးမင်းမင်းဦး	အဖွဲ့ဝင်

- ဝန်ကြီးချုပ်၊ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့
- (၁၆)ဦးညိုပု အဖွဲ့ဝင်
ဝန်ကြီးချုပ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့
- (၁၇)ဦးမြိုးမင်းသိန်း အဖွဲ့ဝင်
ဝန်ကြီးချုပ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့
- (၁၈)ဒေါက်တာလင်းထွဋ် အဖွဲ့ဝင်
ဝန်ကြီးချုပ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့
- (၁၉)ဦးမန်းကျော်နီ အဖွဲ့ဝင်
ဝန်ကြီးချုပ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့
- (၂၀)ဒေါက်တာမျိုးအောင် အဖွဲ့ဝင်
ဥက္ကဋ္ဌ၊ နေပြည်တော်ကောင်စီ
- (၂၁)ဦးကျော်ဝင်း အတွင်းရေးမှူး
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန

(ပုံ) ထင်ကျော်
နိုင်ငံတော် သမ္မတ
ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

စာစုစာရင်း

- အေဒီဘီ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စာတမ်းစီရီး၊ နံပါတ် ၄၂၈၊ ကူလန် ဟင်ဒရစ်ခ်စ် နှင့် မားကပ်စ် နိုလန်၊ မတ်လ ၂၀၁၅၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
- ဘတ်ဂျက်အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း၊ ဒေဗီယန် ဂျေကောဘ်စ်၊ ယွန်-လုခ် ဟီလစ် နှင့် ဒိုမီနစ် ဘူလယ် ဘဏ္ဍာရေးရာဌာန၊ အိုင်အမ်အက်စ်
- အရအသုံးငွေစာရင်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အများပူးပေါင်း ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းရေးဆွဲခြင်းဆီသို့ ပထမခြေလှမ်း၊ ဆန္ဒစီမံအုပ်ချုပ်ရေးအင်စတီကျု
- ရီနေဆွန်းအင်စတီကျု၊ ပွင့်လင်းမြန်မာ့ရှေ့ဆောင်၊ ရန်ကုန် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကျောင်း
- အမျိုးသား ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၌ ပြည်သူ့ပါဝင်ချိတ်ဆက်စေခြင်း၊ အစိုးရမဟုတ်သော ရှုမြင်မှု၊ ဆူဖန်တာနာ၊ အိုင်အက်စ်အက်စ်အင် ၁၆၀၈-၇၁၄၃၊ အိုအီးစီဒီ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းဂျာနယ် အတွဲ ၇- နံပါတ် ၂ © အိုအီးစီဒီ ၂၀၀၇
- အစိုးရ၏ ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းအစီရင်ခံစာများအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုလမ်းညွှန်-အဘယ်ကြောင့် ဘတ်ဂျက်အစီရင်ခံစာများသည် အရေးကြီးသနည်း၊ ၎င်းတို့တွင် အဘယ်အကြောင်းအရာများပါဝင်သင့်သနည်း၊ ဗီဗစ်စ် ရမ်ကူးမား နှင့် အိုင်းဆက် ရှာပီးရိုတို့ တည်းဖြတ်သည်။
- အစိုးရဘတ်ဂျက်အစီရင်ခံစာများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် အိုင်ဘီပီ၏ လမ်းညွှန်နှင့် ဘတ်ဂျက်အထောက်အထားများ၏ ပြည်သူ့တာဝန်ခံယူမှုအပေါ် ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်စစ်တမ်းလမ်းညွှန်များ
<http://www.internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/country-info/?country=myanmar>
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆက်နွယ်မှုများ၊ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လက်ရှိ ဖြစ်စဉ်များ နှင့် အနာဂတ်ဦးစားပေးများ၊ ဂိုင်းလ် ဒစ်ခ်ဆင်-ဂျွန်စ်၊ လော်ရန်ဒန်စင်ဒီ ဂျီလင်း၊ အက်စ် ခန်းနေ ဒီ၊ မိုင် ဘတ်တီ၊ ဇူလိုင် ၂၀၁၆၊ စီအီးအက်စ်ဒီ၊ ဂျီကော
- လက်တင်အမေရိကရှိ ဥပဒေပြုရေးနှင့် ဘတ်ဂျက်စစ်ထိန်းကျောင်းခြင်း- ထွက်ပေါ်လာသော နိုင်ငံများရှိ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ တာဝန်ခံယူမှုကို အားကောင်းစေခြင်း၊ ကားလိုင် ဆန်တီဆို၊ အိုင်အက်စ်အက်စ်အင် ၁၆၀၈-၇၁၄၃ အိုအီးစီဒီ၊ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းဂျာနယ်- အတွဲ ၄- နံပါတ် ၂ © အိုအီးစီဒီ
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် သုံးသပ်ချက် ၂၀၁၅- ကမ္ဘာ့ဘဏ်
- ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု စွမ်းဆောင်ရည် အစီရင်ခံစာ၊ မေ ၂၀၁၃၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်
- ပီအီးအက်စ်အေ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်
- ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ၏ ထောက်ခံချက်များ၊ ပြည်သူ့စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် နယ်မြေဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၅၊ အိုအီးစီဒီ
<http://www.oecd.org/governance/budgeting/>
- မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘဏ္ဍာငွေကြေးလျာထားခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ထွက်ပေါ်ရလဒ်များ၊ ရော်ဂျင်ရှော်တန်၊ ဇင်ဝင့်ရည်နှင့်ခင်ပွင့်ဦး၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၆၊ ရီနေဆွန်းအင်စတီကျု၊ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း
- ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အများပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းကို အားကောင်းစေခြင်း - အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများအတွက် မူဝါဒ ထောက်ခံချက်များ၊ ဂျရမီ ဟိုင်းမင်းစ်၊ အိုအီးစီဒီ ဖွံ့ဖြိုးရေးစင်တာ၊ မူဝါဒအကျဉ်းဖော်ပြချက် နံပါတ် ၂၂
- ပွင့်လင်းဘတ်ဂျက်စစ်တမ်း ၂၀၁၅- လေ့လာမှုနည်းလမ်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်မိတ်ဖက်မှု
- ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးပွင့်လင်းမြင်သာမှု အစီရင်ခံစာ၊ ယူအက်စ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန
<http://www.state.gov/e/eb/ifa/oma/fiscaltransparency/260301.htm>

The Asia Foundation

Improving Lives, Expanding Opportunities